

**การประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน
ของผู้จัดทำบัญชีกรณีศึกษา:สำนักงานบัญชี อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก**
**Assessment of Programmed Accounting Software Packages toward
Working Efficiency of Accountants Case Study: Accounting Office
in Mae Sot, Tak Province.**

ฐิติกาญจน์ พลัฒลาส (Titikran Plabplasri) ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์ (Tippawan Siboonnun)*

สังกัดสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*Corresponding author. E-mail: Siboonnun719@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชีกรณีศึกษาสำนักงานบัญชี อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 37 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีคือโปรแกรม EXPRESS ซึ่งมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.24$) รองลงมาคือการประมวลผลของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x}=4.16$) กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถจัดทำการวางแผนในอนาคตได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.16$) และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้สามารถตรวจสอบได้กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมีความรวดเร็วต่อการใช้งานมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.08$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 คือ ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.86$) โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ ($\bar{x}=3.90$) และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้โดยไม่ซับซ้อน ($\bar{x}=3.91$)

Abstract

Assessment of Programmed Accounting Software toward Working Efficiency of Accountants Case Study : Accounting Office in Mae Sot, Tak Province aimed to assess of programmed accounting software toward working efficiency of accountants in an

accounting office in Mea Sot, Tak Province. A research instrument was the questionnaire. The sample was 37 accountants in the Mae Sot District Accountancy, Tak Province. Statistics were used to analyze data included; Percentages, Mean, and Standard Deviations.

The findings shown that participants who used “EXPRESS” program, their opinion towards the efficiency of accounting software packages in average mean was at high level ($\bar{x}=4.04$). When taking into consideration in a singular item found that the effectiveness of programmed accounting software is able to optimize the decision at the highest level ($\bar{x}=4.24$). The second highest fell into the item: the processing of information systems can be done rapidly ($\bar{x}=4.16$) and the item: programmed accounting software that can be prepared future planning with the mean ($\bar{x}=4.16$) as well as the programmed accounting software that can be monitored with programmed accounting software that are fast to use was at the same level ($\bar{x}=4.08$), sequentially. Besides the mean lower than 4.00 were; You have a good knowledge in using a computer was at the lowest level ($\bar{x}=3.86$), The programmed accounting software used is reliable ($\bar{x}=3.90$) and programmed accounting software are able to correct the error information without the complexity ($\bar{x}=3.91$).

Keywords: Programmed Accounting Software, Efficiency, Accountants

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันของธุรกิจการแข่งขันทางการค้ามีความรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้น ประกอบกับการเป็นการแข่งขันในโลกเสรีไร้พรมแดน การค้าและลงทุน โดยใช้สนธิสัญญาต่าง ๆ ซึ่งทำให้คู่แข่งสามารถเข้ามาในตลาดได้มากขึ้น เป็นทั้งโอกาสขององค์กรในการขยายตลาดและเป็นภัยคุกคามต่อความอยู่รอดขององค์กร โดยต้องตัดสินใจการบริหารจัดการกับภัยคุกคามและโอกาสที่เกิดขึ้นเพื่อให้องค์กรอยู่รอดและประสบความสำเร็จ ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต แต่การดำเนินงานในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มการผลิต ซึ่งได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยประสบปัญหาด้านการตลาด เงินทุน แรงงาน การบริหารจัดการ รวมถึงปัญหาด้านการบัญชี ภายใต้สภาพแวดล้อมการแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจ ทุกองค์กรต้องเร่งปรับตัวให้รวดเร็วเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ด้วยการบริหารที่มีประสิทธิภาพ การบริการที่สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าได้มากที่สุด ปัจจัยที่สำคัญที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คือระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ (นิศากร นครพิน, 2551)

โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเป็นระบบที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจากการจัดทำบัญชีในอดีตโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาออกแบบระบบที่สามารถแปลงหรือประมวลข้อมูลทางการเงิน และสามารถรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลทางการเงินโดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคลด้านคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น จอภาพ เครื่องพิมพ์ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ เป็นต้น โดยระบบสารสนเทศจะทำหน้าที่หลักในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางบัญชีให้แก่ผู้ภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่นำมาใช้ดำเนินงานภายในองค์กร จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในองค์กรและช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำบนพื้นฐานของข้อมูลที่ทันสมัยตลอดเวลา นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ผู้บริหารได้เห็นโอกาสทางธุรกิจมากขึ้นเพื่อให้ธุรกิจสามารถแสวงหาโอกาสใหม่ที่มีศักยภาพในการแข่งขันเหนือกว่าในอดีต ซึ่งจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้และประสบความสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษามองเห็นถึงความสำคัญของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดทำบัญชี จึงได้ประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชี:กรณีศึกษาสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารขององค์กรหรือผู้ประกอบการใหม่ที่สนใจที่จะประกอบกิจการได้คัดสรรโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้วางไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 4 แห่ง มีผู้จัดทำบัญชีทั้งหมด 39 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในการปฏิบัติงาน ทั้งหมด 3 แห่ง คือ 1. สำนักงานบัญชีทิพย์ปัญญาการบัญชี 2. สำนักงานสหเอเชียการบัญชีและ 3. เบญจลักษณ์การบัญชี จำนวน 37 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามที่ออกแบบโดยสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุการทำงาน และชื่อสำนักงานบัญชี โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น ที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเอง

ตอนที่ 2 ระดับประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ที่ใช้ในการทำบัญชีในสำนักงานบัญชี อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ ความเข้าใจง่าย ตรวจสอบได้ ความปลอดภัยหรือการกำหนด สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ถูกต้อง แม่นยำแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้ไม่ซับซ้อน และรวดเร็วต่อการเข้าใช้งาน การประมวลผลของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจัดทำการวางแผนการดำเนินงานในอนาคตได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีได้อย่างอิสระ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณตรวจสอบความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC=0.83)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามที่ใช้ในประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตากให้กับผู้จัดทำบัญชี ในสำนักงานบัญชี โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งหมด จำนวน 37 ฉบับและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลและแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีรายละเอียด คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุการทำงาน และชื่อสำนักงานโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของ
ผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาตามที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความ
คิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของ
ผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัญชีใน
สำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามทั้งหมด 37 ฉบับ และนำข้อมูลวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปทางสถิติและนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าผู้จัดทำบัญชีในอำเภอแม่สอด จังหวัดตากได้ใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปทางบัญชี คือโปรแกรม Express ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะพิจารณาจาก
ค่าความถี่และร้อยละดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	4	10.80
หญิง	33	89.20
อายุ		
21-40 ปี	32	86.50
41-60 ปี	5	13.50
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป (ต่อ)		
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ม.ปลาย	1	2.70

ปวช.	3	8.10
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	7	18.70
ชั้นสูง	26	70.30
ปริญญาตรี		
อายุการทำงาน		
ต่ำกว่า 1 ปี	8	21.60
1-5 ปี	20	54.10
6-10 ปี	4	10.80
11-15 ปี	3	8.10
15 ปีขึ้นไป	2	5.40
ชื่อสำนักงานบัญชี		
ทิพย์ปัญญาการบัญชี	20	54.10
สหเอเชียการบัญชี	10	27.00
เบญจลักษณ์การบัญชี	7	18.90
รวม	37	100

จากตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.20 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 10.80 มีอายุระหว่าง 21-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.50 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.30 รองลงมาคือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 18.70 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.60 สำนักงานบัญชีทิพย์ปัญญาการบัญชีมีพนักงานบัญชีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.10 และรองลงมาคือ สำนักงานสหเอเชียการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 27.00

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

ความคิดเห็น	$\bar{x}$	SD	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. ท่านมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในปัจจุบัน	4.02	0.55	มาก
2. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี	3.86	0.58	มาก
3. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ	3.90	0.65	มาก
4. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่มีความเข้าใจง่าย	4.00	0.62	มาก
5. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้สามารถตรวจสอบได้	4.08	0.72	มาก
6. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมีการจัดการระดับความปลอดภัยหรือกำหนดในการเข้าถึงข้อมูล	4.05	0.70	มาก
7. ระบบสารสนเทศมีการประมวลผลข้อมูลที่ถูกต้องและ แม่นยำ	4.02	0.64	มาก
8. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้โดยไม่ซับซ้อน	3.91	0.54	มาก
9. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมีความรวดเร็วต่อการใช้งาน	4.08	0.54	มาก
10. การประมวลผลของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว	4.16	0.55	มาก
11. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ	4.24	0.64	มากที่สุด
12. โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถจัดทำการวางแผนในอนาคตได้	4.16	0.60	มาก
รวม	4.04	0.61	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.24$) รองลงมาคือ การประมวลผลของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x}=4.16$) กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถจัดทำการวางแผนในอนาคตได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.16$) และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้สามารถตรวจสอบได้กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมีความรวดเร็วต่อการใช้งานมีค่าเฉลี่ย

เท่ากัน ($\bar{x}=4.08$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 คือ ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.86$) โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ ($\bar{x}=3.90$) และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้โดยไม่ซับซ้อน ($\bar{x}=3.91$)

ข้อเสนอแนะ

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมีผู้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมีความยุ่งยากและซับซ้อน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

สรุปและอภิปรายผล

การประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ศึกษาจากผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวนทั้งหมด 37 คน ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในการปฏิบัติงาน ทั้งหมด 3 แห่ง คือ 1.สำนักงานบัญชีทิพย์ปัญญาการบัญชี 2.สำนักงานสหเอเชียการบัญชีและ 3.เบญจลักษณ์การบัญชี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในคำถามปลายเปิด

จากการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.20 มีช่วงอายุระหว่าง 21-40 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.30 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.10 และ สำนักงานบัญชีทิพย์ปัญญาการบัญชีมีพนักงานบัญชีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.10 จากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.24$) รองลงมาคือ การประมวลผลของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x}=4.16$) กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ได้รับสามารถจัดทำการวางแผนในอนาคตได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.16$) และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้สามารถตรวจสอบได้กับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมีความรวดเร็วต่อการใช้งานมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.08$) ตามลำดับส่วนข้อที่ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 คือ ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.86$) โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ ($\bar{x}=3.90$) และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีสามารถแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้โดยไม่ซับซ้อน ($\bar{x}=3.91$) จากการตอบ

แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมีผู้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมีความยุ่งยากและซับซ้อน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

จากการประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ คือ ประเมินโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานบัญชีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้คือ โปรแกรมสำเร็จรูป EXPRESS ทั้งนี้เพราะว่าโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ใช้ เป็นโปรแกรมที่มีความน่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย สามารถตรวจสอบได้ ปลอดภัยและกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล ประมวลผลรวดเร็วถูกต้องและแม่นยำ รวดเร็วต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีของศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศา กุลและเจษฎาพร ยุทธนวิบูลชัย (2549) ที่กำหนดถึงลักษณะของระบบสารสนเทศทางบัญชี ดังนี้ 1. ถูกต้องแม่นยำ 2. สมบูรณ์ครบถ้วน 3. ใช้งานง่าย 4. ทันต่อเวลา 5. เชื่อถือได้ 6. คำนวณค่าราคา 7. ตรวจสอบได้ 8. ยืดหยุ่น 9. สอดคล้องกับความต้องการ 10. สะดวกในการเข้าถึง 11. ปลอดภัย จากลักษณะของระบบสารสนเทศทางบัญชีที่กล่าวมา สำนักงานบัญชีในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีคุณลักษณะครบถ้วนตามที่กล่าวมา และสอดคล้องกับแนวคิดการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของบริษัท แอล แอนด์ แอล แอ็คเคาน์ติ้ง ซิส จำกัด ที่บอกถึงคุณสมบัติของโปรแกรม EXPRESS ดังนี้ 1. เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย ใช้ระบบปฏิบัติการ Windows 2. การเชื่อมโยงของระบบต่างๆ ในโปรแกรม ลดเวลาการทำงาน และไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน ความสะดวกในการใช้งาน ไม่ต้องประมวลผลทุกเดือน ทำให้การเรียกใช้ข้อมูลมีความต่อเนื่อง 3. ปรับแบบรายงานหรือบิลขายหรือเอกสารต่าง ๆ ให้พิมพ์ในแบบฟอร์มของกิจการหรือพิมพ์เอกสารที่มีตราสัญลักษณ์ของกิจการ 4. สามารถปรับงบการเงิน ให้สามารถออกงบต้นทุนผลิได้ 5. ออกรายงานภาษีซื้อ ภาษีขาย ใบแนบ ภ.ง.ด.3 และ ภ.ง.ด.53 ได้ (จากคุณลักษณะพิเศษที่เชื่อมโยงทุกระบบเข้าด้วยกัน) โดยไม่ต้องจัดทำรายงานใหม่ให้เสียเวลา 6. สร้างเมนูย่อยๆ ได้ ด้วยตนเอง เช่น เมนูขายเชื่อ แบ่งออกเป็น ขายเชื่อ-สำนักงานใหญ่ ขายเชื่อ-สาขา เป็นต้น 7. มีระบบรักษาความปลอดภัย สามารถให้ผู้ใช้แต่ละคนทำงานเฉพาะเมนูที่กำหนดได้ สามารถกำหนดให้ผู้ใช้ทำงานต่อไปนี้ได้หรือไม่ได้ เช่น เพิ่มข้อมูล แก้ไขข้อมูล ลบข้อมูล 8. เหมาะกับกิจการหลายประเภท ใช้งานได้ทั้งกิจการ ซื้อขายสินค้าทั่วไป ผลิตสินค้าและบริการ เช่น งานบริการ, งานรับเหมาต่าง ๆ

โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่สำนักงานบัญชีในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก นำมาใช้ในปัจจุบันมากที่สุด คือ โปรแกรม EXPERSS เนื่องจากโปรแกรม EXPERSS สามารถตอบสนองต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชี อีกทั้งยังสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและวางแผนในอนาคต ทำให้ผู้จัดทำบัญชีมีความพึงพอใจในประสิทธิภาพของโปรแกรม EXPERSS ที่สามารถช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ประมวลผลอย่างรวดเร็ว น่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี ดวงตรา (2558) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของสถานประกอบการ ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่กิจการใช้ พบว่า ส่วนใหญ่สถานประกอบการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี อันดับแรกคือโปรแกรม EXPRESS ซึ่งอาจเนื่องจาก เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้งานสะดวกง่ายตรงความต้องการของผู้ใช้งาน มีราคาถูก และสอดคล้องกับของ นธิ เหมมันต์ (2550) ที่ศึกษาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของธุรกิจ ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กล่าวว่า โปรแกรม EXPERSS เป็นซอฟต์แวร์สำเร็จรูปทางการบัญชีที่พัฒนาโดยคนไทย ซึ่งมีราคาถูกกว่าต่างประเทศ และมีระบบการใช้งานง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการที่จะใช้โปรแกรม Express ควรจะซื้อจากบริษัทโดยตรง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซอฟต์แวร์ที่ถูกปลอมแปลง

1.2 ผู้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีนั้นควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการการจัดทำบัญชี และการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี

1.3 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีผู้ประกอบการควรมีวิสัยทัศน์ที่ช่วยสนับสนุนหรือมีส่วนในการเลือกใช้ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

1.4 ผู้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีควรมีความเชี่ยวชาญและชำนาญในด้านคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ โปรแกรมเฉพาะทางบัญชี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ที่หลากหลายเพื่อสามารถเปรียบเทียบข้อมูลการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี แต่ละโปรแกรมได้

2.2 ควรมีการศึกษาข้อมูลการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ในเขตอำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ ให้กว้างยิ่งขึ้นเพื่อข้อมูลที่หลากหลายด้านการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีในแต่ละพื้นที่

2.3 ควรมีการศึกษาข้อมูลการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีให้ครอบคลุมทุกธุรกิจในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

เอกสารอ้างอิง

นธิ เหมมันต์. (2550). การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของธุรกิจในเขตอำเภอหาดใหญ่. จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นิศากร นครพิน. (2551). **ความต้องการสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหารอุตสาหกรรม**
เครื่องนุ่งห่มในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ปัทมาวดี ดวงดาราร. (2558). **ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของ**
สถานประกอบการ ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ เจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. (2549). **ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี**
การจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็นยูเคชั่น.
แอล แอนด์ แอล แอ็คเค้านติ้ง ซีเอส จำกัด. **โปรแกรมบัญชี Express เครื่องมือที่ช่วยให้ธุรกิจประสบ**
ความสำเร็จ. [online]. แหล่งที่มา. <http://www.ll-accounting.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 23
พฤศจิกายน, 2559

การวิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุก
ของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
Analysis of Earthworm Fertilizer Levels to Increase Proactive
Marketing Channels of Community Business in Pongyangkok
Community, Hang Chat District, Lampang Province.

อัจฉรา เมฆสุวรรณ* ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100

*E-mail:atchara.meksuwan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง และ 2) เพื่อการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดิน ตำบล ปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นกรณีศึกษาคือผู้ผลิตปุ๋ยไส้เดือนดินบ้านสวนป่าพร โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยเชื่อมโยงกับบริบทและจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดินของผู้ประกอบการบ้านสวนป่าพรนั้นขึ้นอยู่กับ การวิเคราะห์ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ทั้งตัวผลิตภัณฑ์ ราคา สีนํ้า ฉลากและบรรจุภัณฑ์โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องพิจารณาศักยภาพผลิตภัณฑ์ ศักยภาพผู้ประกอบการและความต้องการหรือความคาดหวังของลูกค้า ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดินได้มีการพัฒนาตราสีนํ้าเพื่อสร้างความสามารถทางการสื่อสารการตลาด การพัฒนาฉลากสีนํ้าเพื่อสร้างการรับรู้และความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การขายตลาดต่อไปในอนาคตโดยการพัฒนาทั้งสองส่วนพิจารณาการตอบสนองของลูกค้าและความต้องการของผู้ประกอบการในการพัฒนา

คำสำคัญ: แนวทางการยกระดับ, ปุ๋ยไส้เดือนดิน, ช่องทางการตลาดเชิงรุก, ธุรกิจชุมชน

Abstract

This research is a qualitative research aimed to the objectives of this research were to analyze the ways of raising earthworm fertilizer to increase the proactive marketing channel of Pongyangkok sub-district business community, Hang

Chat district, Lampang province and to develop the brand of earthworm fertilizer in Pongyangkok sub- district, Hang Chat district, Lampang province. The sample group used as a case study was the producer of earthworm fertilizer at Baansuan Paporn using quality research tools and content analysis was linked to the context and purpose of the research. The results of the research found that the development model of the producer of the earthworm fertilizer at Baansuan Paporn was based on an analysis of the potential of the whole product including the product, brand, label, and packaging. Product development needs to consider product potential, entrepreneur potential, and customers' needs or expectations. The development of earthworm fertilizer has developed a brand to build marketing communication skills. The development of product labels to create awareness and product prominence will lead to further market penetration. The development of these two segments will take into account of the customer response and the needs of the operator in development.

Key words: Levels to Increase Proactive, Earthworm Fertilizer, Proactive Marketing Channels, Community Business

บทนำ

ในปัจจุบันรัฐบาลให้การสนับสนุนการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความเข้มแข็งของชุมชน การดึงเอาศักยภาพที่โดดเด่น การใช้จุดแข็งทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนรวมถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญา เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตและบริการด้วยการสร้างสัญลักษณ์และขยายโอกาสทางการตลาดมากยิ่งขึ้น กระแสการตื่นตัวด้านอาหารปลอดภัยไร้สารพิษตกค้างกำลังอยู่ในความนิยมของผู้บริโภค สินค้าที่เป็นธรรมชาติ สินค้าที่ส่งเสริมสุขภาพ การมีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือสินค้าที่ช่วยสนับสนุนชุมชนในการผลิตผลทางการเกษตร โดยกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่หันมาสนใจในเรื่องของสุขภาพด้วยการเลือกสรรพืชผักปลอดภัยปราศจากสารพิษมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญต่อการผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิจัยและพัฒนาสู่การเกษตรที่ให้ผลิตผลปลอดภัยและเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

จากความต้องการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากการตกค้างของสารเคมีในผลผลิต ทำให้ผู้ประกอบการด้านเกษตรกรรมเกิดความสนใจปลูกพืชตามระบบเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ปัจจัยหนึ่งในการผลิตพืชระบบนี้ที่สำคัญ คือ ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งเป็นการลดต้นทุนและใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือทิ้งในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แบบพึ่งพาตนเอง ทางเลือกหนึ่งของการทำปุ๋ยอินทรีย์มาจากไส้เดือนดินชนิด

ตัวดีที่มีประโยชน์ทางการเกษตร ไล่เดือนดินชนิดนี้จะช่วยในการกำจัดแมลงศัตรูพืชไล่เดือนฝอยชนิดนี้จะเจาะเข้าไปกินเนื้อเยื่อในตัวแมลงที่เป็นศัตรูพืชเป็นโรคและตายไปในที่สุด ส่งผลให้ผู้ประกอบการบางรายหันมาทำการเพาะเลี้ยงไล่เดือนฝอยอย่างง่ายไว้ใช้ประโยชน์ภายในครัวเรือนและมีราคาถูกและเกษตรกรเลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย ส่งผลให้คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้เล็งเห็นถึงการศึกษาวิจัยและพัฒนาโดยใช้แรงบันดาลใจในการสร้างกลุ่มอาชีพจากอาจารย์เนตร ใจเที่ยง ข้าราชการบำนาญ ชาวบ้านบ้านจำ หมู่ที่ 6 ตำบลปงยางคก ที่ได้ดำเนินงานภาคเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การเลี้ยงโคขุน การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์โดยใช้ไล่เดือนดิน การปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลาแบบลดต้นทุน และการปลูกไม้เศรษฐกิจ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ และสร้างงานจนกลายเป็นธุรกิจที่มีความเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ทีมวิจัยของคณะวิทยาการจัดการได้เล็งเห็นถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านเกษตรอินทรีย์ต่อไปยังพื้นที่ในชุมชนปงยางคก และกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ และหนึ่งในผลผลิตของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และสามารถผลิตผลผลิตด้านเกษตรอินทรีย์ได้เป็นอย่างดี คือ บ้านสวนป่าพร รีสอร์ท และ นวดสปา เป็นแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 42 ม. 4 บ้านสันบุญเรือง ต.ปงยางคก อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190 ทั้งนี้ยังเป็นเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้การเพาะและเลี้ยงไล่เดือนดิน เพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ หมู่ 4 บ้านสันบุญเรือง โดยผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์ที่เกิดการพัฒนาและเป็นที่ต้องการมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ “ปุ๋ยไล่เดือนดิน” ซึ่งเป็นปุ๋ยอินทรีย์ไล่เดือนดิน 100% โดยมีขั้นตอน วิธีการไม่ยุ่งยากและการลงทุนที่ต่ำ แต่ประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของการนำปุ๋ยไล่เดือนดินไปใช้ทำให้ได้ผลผลิตที่มากกว่าการใช้สารเคมี อีกทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลืองอีกช่องทาง และมีราคาที่ไม่แพง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เริ่มหันมาสนใจในการซื้อปุ๋ยไล่เดือนดินไปใช้เป็นจำนวนมาก และมีผู้ประกอบการรายย่อยได้ซื้อไปเพื่อจำหน่ายต่ออีกทางหนึ่ง (นางสมพร อังตระกูล, 2560, สัมภาษณ์)

จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ คณะผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะต่อยอดการยกระดับผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไล่เดือนดินด้วยวิธีการพัฒนาตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงเป็นการสร้างการจดจำต่อตราสินค้าแก่ผู้บริโภค และช่วยเพิ่มช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไล่เดือนดิน อันจะเป็นการเพิ่มยอดขาย และเกิดการขยายกลุ่มสมาชิกเพิ่มมากขึ้นร่วมกับการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้ซื้อสินค้าทางการเกษตรหันมาใช้สินค้าที่ไม่มีสารเคมีที่จะเป็นผลกระทบสะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุ๋ยไล่เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

2. เพื่อทำการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไล่เดือนดิน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุ๋ยไล่เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง คณะผู้วิจัยได้สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552, หน้า 80-81) ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานการตลาดเป็นปัจจัยที่กิจการสามารถควบคุมได้ กิจการธุรกิจจะต้องสร้างส่วนประสมการตลาดที่เหมาะสมสำหรับการวางกลยุทธ์ทางการตลาด ส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งที่จะเสนอขาย อาจเป็นสินค้าที่มีตัวตน บริการ หรือความคิด (Idea) ที่จะตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้บริโภคได้มากที่สุด โดยเน้นสร้างความพอใจและสนองความต้องการให้แก่ผู้บริโภคเป็นสำคัญ แต่บ่อยครั้งที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงตัวบรรจุภัณฑ์มากกว่าตัวผลิตภัณฑ์ ทำให้บทบาทบรรจุภัณฑ์มีความสำคัญต่อตัวผลิตภัณฑ์เป็นอย่างยิ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น

2. การจัดจำหน่าย (Place) เป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายหรือการติดต่อระหว่างผู้บริโภคและผู้ขาย

3. การกำหนดราคา (Price) เป็นการกำหนดราคาที่เหมาะสมให้กับผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปเสนอขาย อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่สู้กับคู่แข่งในตลาดได้ เมื่อผู้บริโภคได้สัมผัสถึงคุณค่าที่รับรู้ได้ของผลิตภัณฑ์ ต้นทุนและค่าใช้จ่าย

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริโภคและผู้ขาย โดยมีเครื่องมือสำคัญ ได้แก่ (1) การขายโดยใช้พนักงาน (2) การโฆษณา (3) การส่งเสริมการขาย และ (4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 มีส่วนสนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าประสบความสำเร็จในการจำหน่ายสินค้าที่ผลิต โดยหากขาดปัจจัยด้านใดไปแล้วจะทำให้สินค้านั้นด้อยกว่าหรือเสียเปรียบคู่แข่งที่มีจำนวนมากในท้องตลาดได้ ทั้งนี้เพื่อให้สินค้าของตนเป็นสินค้าที่ถูกเลือกซื้อก่อนจึงต้องอาศัยการปรับราคา กระตุ้นการซื้อด้วยข้อเสนอ การจัดหาช่องทางการจำหน่ายและการกระจายสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคซื้อหาได้สะดวกและง่ายที่สุด เพื่อนำไปสู่การค้าที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

แนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม

Chernatony, Riley and Harris (1998) ให้ความหมายด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่ม คือ การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้บริโภคสูงสุด และเกินความคาดหวังของผู้บริโภค อีกทั้งมูลค่าเพิ่มอาจเกิดจากการเพิ่มสิ่งทีนอกเหนือจากสิ่งทีผู้บริโภคคาดว่าจะได้รับ นอกจากนี้ฉัตรยาพร เสมอใจ(2547, หน้า 79) เสนอว่า การสร้างมูลค่าเพิ่มทีเป็นการเพิ่ม หรือเสริมสิ่งใหม่ ๆ สู่ตัวผลิตภัณฑ์ ควรมีความเกี่ยวข้อง และเป็นสิ่งที่ลูกค้าต้องการ เครื่องมือทีจะช่วยให้ธุรกิจอยู่รอด และเติบโต โดยสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าเหนือคู่แข่ง ในภาวะทีมีการแข่งขันอย่างรุนแรงได้ นั่นก็คือ การดึงดูดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มทีมอบให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นมูลค่าเพิ่มทีทำให้ลูกค้ามีความรู้สึกมากกว่าความพอใจ

สรุปได้ว่า การสร้างมูลค่าเพิ่ม หมายถึง สิ่งทีช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยผ่านการสร้างคุณค่าสำหรับลูกค้าทีดีขึ้น (Customer Value) โดยมีขั้นตอนการผลิต หรือบริการทีดีกว่าเพื่อก่อเป็นผู้นำในผลิตภัณฑ์นั้นๆ นอกจากการสร้างความแตกต่างในตลาดแล้ว มูลค่าเพิ่มจะเป็นตัวช่วยในการสร้างคุณค่าทีส่งผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคทีสูงกว่า ซึ่งนำไปสู่ความมั่นใจในการตัดสินใจเลือก หรือซื้อผลิตภัณฑ์และบริการต่อไป

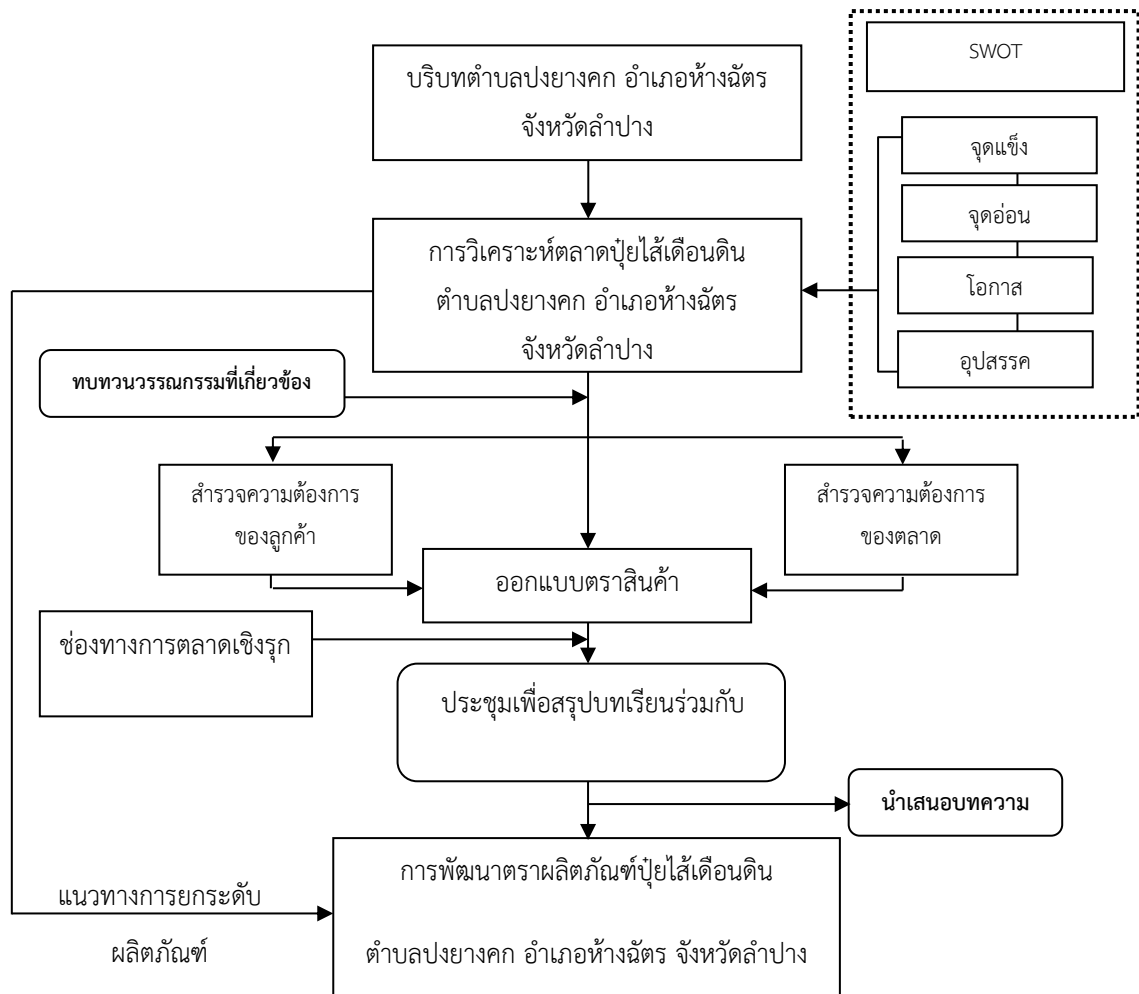
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรารัตน์ เชษฐานันท์ และทักษญา สง่าโยธิน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปากกาหุ้มจักสานไม้ไผ่ของโรงเรียนวังหลังวิทยาคม ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้แบรนด์ทีมีผลต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปากกาหุ้มจักสานไม้ไผ่ ของโรงเรียนวังหลังวิทยาคม ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว (2) เพื่อศึกษาแนวทางการวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ปากกาหุ้มจักสานไม้ไผ่ของโรงเรียนวังหลังวิทยาคม ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า (1) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ : ผู้ผลิตควรทีจะเพิ่มลวดลายให้มากขึ้น เพิ่มสีสันแต่ไม่มากจนเกินไปเพื่อกงความเป็นเอกลักษณ์ของสีทีมาจากไม้ไผ่ (2) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับปากกาทั่วไป:ผู้ผลิตควรทีจะเพิ่มการเคลือบเงาเพื่อให้ผิวสัมผัสไม่หยาบ (3) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านคุณภาพและราคา:ผู้บริโภคควรเพิ่มบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมกับราคาทีตั้งไว้ส่วนคุณภาพของผลิตภัณฑ์อยู่แล้วราคาจึงสูงขึ้นตาม (4) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านประโยชน์ทีจะได้รับ: ผู้ผลิตควรเน้นเป็นผลิตภัณฑ์ทีมีความปราณีตน่าสะสมมีลวดลายสวยงามมอบให้เป็นของทีระลึก (5) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านการนำไปใช้:ผู้ผลิตควรเน้นให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ปากกาเปลี่ยนสีได้สามารถใช้ผลิตภัณฑ์ได้หลายครั้ง (6) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านประสมประสาน: ผู้ผลิตควรเลือกหลายๆ ปัจจัยในการกำหนดตำแหน่ง

ผลิตภัณฑ์(7) การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์:ผู้ผลิตควรเน้นสร้างภาพลักษณ์ให้ผลิตภัณฑ์โดยเน้นลดทอนสวยงามปราณีตเน้นลายไทยดั้งเดิมและการใช้วัสดุธรรมชาติมาทำงานหัตถกรรมจักสาน (8) การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์: ผู้ผลิตควรสร้างภาพลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ว่าเป็นผลงานของนักเรียนและโรงเรียนสามารถสร้างรายได้เสริมได้เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (9) การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างคุณค่าที่แท้จริงให้กับผลิตภัณฑ์: ผู้ผลิตสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ของโรงเรียนและสร้างรายได้เสริมให้กับนักเรียนรวมถึงสามารถต่อยอดเป็นอาชีพหลักที่มั่นคงได้ต่อไปในอนาคต

ศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ประกอบการมีความคาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี ได้รูปแบบชื่อ LADBUAKHAO Model มี10 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ (L = Learning) การสะสมข้อมูล (A = Accumulating Data) การออกแบบและความแตกต่าง (D = Design and Difference) การระดมสมอง (B = Brainstorming) ความมีประโยชน์ (U = Utility) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (A = Appropriate Technology) การจัดการความรู้(K = Knowledge Management) ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (H = Homogeneous) การยอมรับผลิตภัณฑ์ (A = Approved Product) และองค์กรแห่งการเรียนรู้ (O = Organization Learning) และผ่านการรับรองรูปแบบ (3) ผลการทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการประเมิน ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์และการสร้างมูลค่าเพิ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต่อการประเมินการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนสามารถนำทรัพยากรท้องถิ่นเอกลักษณ์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาผสมผสานเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เพิ่มรายได้ให้แก่วิสาหกิจชุมชน (4) การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบในระดับมาก ส่วนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบทุกด้านในระดับมาก และการถอดบทเรียนผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้นำเอาวิธีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรีไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์หรือการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้ออบแบบกรอบกระบวนการวิจัย ดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการชุมชนปุ๋ยใส่เดือดิน ตำบลปางยางคก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดลำปาง จำนวน 13 ตำบล กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของผู้ประกอบการชุมชนปุ๋ยใส่เดือดิน ตำบลปางยางคก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดลำปางที่ยินดีให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยแก่คณะผู้วิจัย จึงเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการที่ผลิตและเลี้ยงปุ๋ยใส่เดือดินในพื้นที่ตำบลปางยางคก รวมไปถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี สิ่งสำคัญผู้ประกอบการมีความยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ นางสาวสมพร อังตระกูล ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนปุ๋ยใส่เดือดิน ตำบลปางยางคก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดลำปาง และเป็นแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมความคิดเห็นผู้ประกอบการชุมชนปุยไส้เดือนดิน วิเคราะห์สภาพหรือสถานการณ์และประเด็นต่าง ๆ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ การสำรวจพื้นที่ การสรุปและประชุมทีมวิจัย เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกและเสนอแนวทางการยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชนผู้ผลิตปุยไส้เดือน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการการสัมภาษณ์เชิงลึกการระดมความคิดเห็นเพื่อทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการชุมชนปุยไส้เดือนดินกับคณະนักวิจัย ซึ่งได้ร่วมกันสำรวจข้อมูลบริบทพื้นที่ และการให้ข้อมูลของลูกค้าในพื้นที่ การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อแนวทางการยกระดับปุยไส้เดือนดินด้วยการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุยไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

จากการสัมภาษณ์นางสมพร อึ้งตระกูล (3 มิถุนายน 2560) ผู้ประกอบการชุมชนที่ผลิตและเลี้ยงปุยไส้เดือนดิน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 4 บ้านสันบุญเรือง ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ให้ความสนใจในการอบรมเลี้ยงไส้เดือนเพื่อจัดขยะอินทรีย์และการผลิตปุ๋ยสู่การทำเกษตรอินทรีย์ โดยได้รับการถ่ายทอดจากครูเนตร หรือนายเนตร ใจเที่ยง เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง "บ้านบัวแก้ว" ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 482 บ้านจำ หมู่ 6 ต.ปงยางคก อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

เมื่อผู้ประกอบการมีความชำนาญและสามารถเรียนรู้วิธีการเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างพอเพียงแล้ว อาทิ การทดลองด้วยตนเองด้วยการแบ่งสาธิตแปลงนา 2 แปลง โดยแปลงแรกใช้การปลูกข้าวด้วยการใส่สารเคมี โดยใช้ประมาณ 2 กระสอบ/ไร่ ราคาปุ๋ยเคมี ราคาประมาณ 2,000 บาท และแปลงที่สองนำปุยไส้เดือนดินที่ได้จากการเลี้ยงมาใส่ในไร่นา โดยใช้ประมาณ 100 กิโลกรัม/ไร่ ราคาประมาณ 60 บาท ผลจากการนำปุยไส้เดือนดินมาใช้ทำให้เกิดการลดต้นทุนลงเป็นอย่างมาก และผลผลิตที่ได้จากการเปรียบเทียบทั้ง 2 ไร่ พบว่า นาแปลงที่สองที่ใช้ปุยไส้เดือนดินมีผลผลิตน้ำหนักข้าวมากกว่านาแปลงที่หนึ่งที่ใช้สารเคมี จึงเกิดความสนใจที่จะส่งต่อประโยชน์ที่ได้รับการเลี้ยงไส้เดือนดินให้กับชุมชน จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงที่สำคัญ และสามารถผลิตผลผลิตด้านเกษตรอินทรีย์ได้เป็นอย่างดี ทำให้มีผู้ประกอบการรายย่อยเข้ามาซื้อปุ๋ยไส้เดือนดินไปจำหน่ายในนามตราสินค้าของตนเอง

ทำให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนตราสินค้าให้มีลักษณะที่ร่วมสมัยและง่ายต่อการใช้งาน จึงได้มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตราสินค้าของตนเอง ดังนี้

โดยพบจุดแข็ง คือ ปุ๋ยไส้เดือนดินเป็นปุ๋ยอินทรีย์ 100% สามารถให้ผลผลิตที่มากกว่าและมีน้ำหนักดีกว่าการใช้ปุ๋ยเคมี และช่วยลดต้นทุนของเกษตรกร นอกจากนี้เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถเข้ามาซักถามให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ ผู้ประกอบการมีปฏิสัมพันธ์อันดี ส่วนจุดอ่อน คือ ในเริ่มแรกของการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อให้ได้ปุ๋ยจากไส้เดือนดินนั้นไม่เป็นที่นิยมของคนในชุมชนเท่าที่ควรเป็น จึงยากต่อการสร้างตราสินค้าให้เป็นที่รู้จักในตลาดวงกว้างนอกจากภายในชุมชน ทั้งเกี่ยวข้องกับการขาดความรู้ในด้านการตลาด และการบริหารจัดการ แต่ในภายหลังได้มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางเข้ามาช่วยพัฒนาและปรับปรุงให้ปุ๋ยไส้เดือนดินเป็นที่รู้จักมากขึ้น และมีคุณภาพต่อภาคการเกษตรด้านผลผลิตที่มีคุณภาพสำหรับโอกาสพบว่า ได้รับการสนับสนุนด้านความรู้และการเลี้ยงดูไส้เดือนดินเพื่อผลิตเป็นปุ๋ยไส้เดือนดินเสมอมาจากโครงการวิจัยของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เปิดกว้างสำหรับผู้สนใจในการเลี้ยงไส้เดือนดินเสมออุปสรรค พบว่า ถ้าหากมีลูกค้าต้องการปุ๋ยไส้เดือนดินจำนวนมากก็ไม่สามารถจัดหาปุ๋ยไส้เดือนดินได้ทันตามกำหนดทำให้ปฏิเสธยอดสั่งซื้อไปหรือเมื่อมีผู้ประกอบการรายย่อยมารับซื้อปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อนำไปขายในตราสินค้าของตนเองทำให้ปุ๋ยไส้เดือนของเราไม่เป็นที่รู้จัก รวมถึงไม่มีการขายผ่านทางสื่อออนไลน์ หรือประชาสัมพันธ์ให้ได้รับทราบถึงคุณประโยชน์ของปุ๋ยไส้เดือนดินแบบเดียวกับผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์รายอื่นๆ

ภาพที่ 2 แสดงพื้นที่โดยรอบของการเลี้ยงไส้เดือนดินบ้านสวนป่าพร

ภาพที่ 3 ใส่เดือนดินที่เลี้ยงไว้ และผลไม้ที่เป็นอาหารสามารถนำมาปลูกต่อได้

ภาพที่ 4 เปลือกไข่เหลือทิ้งจากการขายอาหารตามสั่งหน้าบ้านนำมาเป็นสารอาหารแคลเซียมให้กับ
ไส้เดือนดิน

ภาพที่ 5 การร่อนปุ๋ยไส้เดือนดินจากไส้เดือนดินที่เลี้ยงไว้ โดยคัดเฉพาะดินที่มีความละเอียดเพื่อนำไป
วางขาย

ดังนั้นจากการดำเนินการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าการประกอบ การของผู้เลี้ยงไส้เดือนดินมีแนวทางในการยกระดับผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด โดยแนวทางแรก คือ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์โดยมีการออกแบบและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เข้าไปในฉลาก ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการสร้าง ความหลากหลายของบรรจุภัณฑ์ ขนาดผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นทางเลือกของ ผู้บริโภคที่สามารถเลือกได้หลากหลายเพิ่มขึ้น รวมทั้งการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาด ออนไลน์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายได้ในหลากหลายช่องทาง โดยอาศัยรูปแบบของ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถจัดส่งให้ผู้บริโภคจากช่องทางตลาดออนไลน์ที่สะดวกและประหยัด

2. การพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดิน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ในการดำเนินการของนางสมพร อังตระกูล ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนปุ๋ยไส้เดือนดิน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เป็นการดำเนินงานภายในครัวเรือน และได้รับการ ถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงไส้เดือนดินจากแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยนางสมพร อังตระกูลได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตราสินค้า ไว้ดังนี้

“รูปแบบบรรจุภัณฑ์ของปุ๋ยไส้เดือนดินมี 2 แบบ ได้แก่ แบบบรรจุภัณฑ์ใส่ถุง ขนาด 1 กิโลกรัม และแบบบรรจุภัณฑ์ใส่ขวดพลาสติก ขนาด 1 กิโลกรัม โดยมีตราสินค้าติดบนบรรจุภัณฑ์ทั้ง 2 แบบเป็นขนาด ครึ่งกระดาษ A4 สีเหลือง โดยออกแบบและปริ้นติดกับบรรจุภัณฑ์เอง โดยประกอบด้วย (1) ชื่อผลิตภัณฑ์ (2) คุณสมบัติของปุ๋ยไส้เดือนดิน (3) วิธีการใช้ปุ๋ยไส้เดือนดิน (4) แหล่งผลิตและจำหน่าย และ (5) ผู้สนับสนุนและเครือข่ายความร่วมมือ”

“แนะนำให้มีขนาดเล็ก เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ และเพิ่มความสวยงามให้กับตราสินค้า แต่คง มีเนื้อความของผู้สนับสนุนและเครือข่ายความร่วมมืออยู่เช่นเดิม”

ภาพที่ 6 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ของปุ๋ยไส้เดือนดิน ทั้ง 2 แบบ ก่อนได้รับการพัฒนา

การสร้างเอกลักษณ์ของตราสินค้า

ในขั้นตอนการสร้างเอกลักษณ์ของตราสินค้า ผ่านตราสินค้า สโลแกน รวมถึงลีลาที่จะใช้สื่อสารให้ผู้บริโภคหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับข่าวสาร รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริโภค จากการสัมภาษณ์พบว่า ตราสินค้า “บ้านสวนป่าพร รีสอร์ท และ นวดสปา” ได้มีการสร้างเอกลักษณ์ให้กับตราสินค้า โดยเลือกแบบตราสินค้าแบบแรก สรุปได้ดังนี้

“ควรใช้ชื่อเดิม คือ “บ้านสวนป่าพร” ซึ่งเป็นที่รู้จักของชุมชน และเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดิน”

“ลดขนาดของ Background ข้างหลังลงเพื่อให้ขนาดของตราสินค้ามีขนาดเล็กลง”

“ตราสินค้าที่ออกแบบสามารถใช้ติดบรรจุภัณฑ์ได้ทั้ง 2 แบบ เพื่อลดต้นทุน ราคาไม่แพง และมีขนาดกะทัดรัด ส่วนสำคัญกันน้ำได้”

“สีส้มมีความโดดเด่น สะดุดตา เพื่อสร้างสิ่งกระตุ้นความรู้สึกให้แก่ลูกค้า”

ภาพที่ 7 การออกแบบตราสินค้าต้นแบบที่ผ่านการพัฒนา

สรุปและอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จากผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนผู้ผลิตปุ๋ยไส้เดือนดิน สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการยกระดับปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกที่เหมาะสมด้วยการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ปุ๋ยไส้เดือนดิน ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ผ่านการประชุมทีมวิจัย สาระสำคัญสรุปและตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการยกระดับปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุกของธุรกิจชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จากการนำเสนอรูปแบบการ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยใส่เดือนโดยศึกษากับผลิตภัณฑ์ของบ้านสวนป่าพร ซึ่งในการยกระดับปุ๋ยใส่เดือนดินของบ้านสวนป่าพรผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเสนอผลการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงแนวทางการยกระดับผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องพิจารณาความต้องการและศักยภาพของผู้ประกอบการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาศักยภาพทางด้านต้นทุนในการพัฒนา การดำเนินการต่อยอดการพัฒนาสู่ความสามารถทางการตลาด และการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอันจะนำไปสู่การสร้างช่องทางการตลาดเชิงรุก ซึ่งภายหลังจากการพัฒนาตราสินค้าและฉลากสินค้าทำให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจ สะดุดตาและเกิดการจดจำจากลูกค้า รวมทั้งยังสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ในช่องทางการตลาดออนไลน์ได้อีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นส่วนสำคัญคือการตอบสนองความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาสินค้าจากผู้ประกอบการ รวมทั้งการพิจารณาตัวผลิตภัณฑ์อันนำไปสู่การพัฒนาตามการศึกษาของวรารัตน์ เชษฐานันท์ และทักษญา สง่าโยธิน (2560) ที่นำเสนอว่าควรมีการกำหนดตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ในมุมมองต่างๆ ประกอบด้วย การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ทั่วไป การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านคุณภาพและราคา การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านประโยชน์ที่จะได้รับ การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านการนำไปใช้ การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้านประสมประสาน การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การรับรู้แบรนด์ด้านการสร้างคุณค่าที่แท้จริงให้กับผลิตภัณฑ์

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อทำการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ปุ๋ยใส่เดือนดิน ตาบลงยางคก อำเภอน้ำหนาว จังหวัดลำปาง ซึ่งจากการดำเนินการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายใต้สินค้าของบ้านสวนป่าพร ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใส่เดือนดิน โดยมุ่งเน้นการพัฒนา 2 ส่วนคือ ตราสินค้า และฉลากกำกับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดความทันสมัย สะดุดตา คงความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งตอบสนองความรู้สึกของลูกค้าหรือผู้บริโภคก่อนเป็น 2 ส่วนแรก โดยยังไม่มีการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์หลักคือปุ๋ยดินใส่เดือนและบรรจุภัณฑ์เนื่องจากผลิตภัณฑ์หลักยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากลูกค้าและมีความต้องการจากตลาดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถทำกำไรให้แก่การดำเนินงานอยู่ ดังนั้นจึงยังไม่มีแนวคิดในการพัฒนา รวมทั้งการพัฒนาบรรจุภัณฑ์จะส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตและราคาขายในท้องตลาดซึ่งหากมีการพัฒนาในปัจจุบันผู้ประกอบการยังไม่มีความพร้อมทางด้านต้นทุน ประกอบกับบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในปัจจุบันเป็นบรรจุภัณฑ์ที่สามารถได้มาจากการรีไซเคิลซึ่งช่วยลดปริมาณขยะในชุมชนไปในตัว รวมทั้งต้นทุนต่ำจึงยังไม่พร้อมในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

จากประเด็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 2 ส่วนคือ ศักยภาพของผลิตภัณฑ์หลักจากการพัฒนาที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้ประกอบการ และความพร้อมในการพัฒนาเชิงต่อ

ยอดของผู้ประกอบการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งหากมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์แต่ไม่ได้พิจารณาความสามารถและศักยภาพในการดำเนินงานจะส่งผลต่อความคุ้มค่าในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับอัมพร พรวินิชพงศ์และธีระ ฤทธิรอด (2556) นำเสนอแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเน้นการบริการประเมินและคัดสรร OTOP ส่วนหนึ่งจำเป็นต้องมีการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านการตลาดซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งการศึกษาของอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์ (2557) ซึ่งได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนว่า ประเด็นสำคัญคือพื้นฐานของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นผู้ประกอบการหรือชุมชนต้องรู้ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนา การวิเคราะห์ตนเองเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค รวมทั้งความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการพัฒนาและผลตอบแทนอันเกิดจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีพันธกิจในการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋วในชุมชน ท้องถิ่นต่างๆ ควรนำแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและการวิเคราะห์ตนเองของผู้ประกอบการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป
2. ผู้ประกอบการควรมีการต่อยอดและขยายผลการพัฒนาตนเองไปสู่กลุ่มอาชีพหรือผู้ประกอบการในพื้นที่ ชุมชนเพื่อเป็นบทเรียนหรือกรณีศึกษาอันก่อให้เกิดบทเรียนเชิงพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านบุคคล คุณลักษณะและการประกอบการด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลและรูปแบบแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากบทเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ได้มีส่วนหนุนเสริมการวิจัยและงบประมาณ เพื่อแสวงหานวัตกรรมให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ร่วมกลั่นกรองผลงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- สมพร อังตระกูล. (2560). ประวัติการดำเนินงานของธุรกิจผลิตและเลี้ยงปุยไส้เดือนดินบ้านสวน
ป่าพร. สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 60.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์ และศุภร เสรีรัตน์. (2552). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**.
กรุงเทพฯ: เพชรจรัสแสงธุรกิจ.
- ฉัตรยาพร เสมอใจ. (2547). **การจัดการและการบริการ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่า
ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี. วารสารวิชาการ Veridian-E-Journal, ฉบับภาษาไทย
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน,
หน้า 606-632.
- วรรัตน์ เชษฐานันท์ และทักษญา สง่าโยธิน. (2560). **แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปากกาหุ้มจัก
สานไม้ไผ่ของโรงเรียนวังหลังวิทยาคม ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว**. การประชุมวิชาการ นำเสนอผลงานวิจัยศิลปวัฒนธรรมระดับชาติราชภัฏ
เพชรบุรีวิจัย ครั้งที่ 7 “สหวิทยาการ สู่ไทยแลนด์4.0” ในวันเสาร์ที่ 15 กรกฎาคม
พ.ศ. 2560 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์. (2557). รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบางหัวเสือ จังหวัด
สมุทรปราการ ตามแนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศิลปกรรมศาสตร์
หน้าวิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์, หน้า 126-151.
- อัมพร พรวานิชพงศ์ และธีระ ฤทธิรอด. (2556). **แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ให้เป็น
ผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาว ของกลุ่มพัฒนาอาชีพผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่บ้านแคนคำ ตำบลไร่น้อย
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี**. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, หน้า 1-14.
- de Chernatony, L and D'all Olmo Riley, F. and Harris, F. (1998) Criteria to assess Brand
Success. **Journal of Marketing Management**, 14: 765-781.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของ
ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
THE RELATIONSHIP BETWEEN PROFESSIONAL ACCOUNTING SKILLS AND
EFFICIENCY OF FINANCIAL AND ACCOUNTING
OPERATORS OF GOVERNMENTAL SECTOR IN MUANG DISTRICT,
KHON KAEN PROVINCE

จุฑารัตน์ คุณทุม(Jutarat Khunthum)* กรพิชญา ทรงประโคน(Kornpitchaya Songprakhon)

กันต์ณยานันท์ สุทธมัตย์(Kannayanan Sutamart)

จันทิมาภรณ์ ไชยเสนา(Chantimaporn Chaisena)

ตริยณูช มุงคุณ(Triyanut Mungkhun) นวลปรารงค์ ศรีพิมพ์ขัตต(Nuarnprang Sripimkhad)

ลลิตตา เหวียน(Lalitta Heoiyn)

สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

*Corresponding author. E-mail:Jutarat.khunthum@gmail.com

บทคัดย่อ

ทักษะวิชาชีพบัญชี มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ทำให้สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความเชี่ยวชาญในงาน จึงส่งผลให้มีประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยนี้จึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 106 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางปัญญามีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านผลงานเชื่อถือได้ 2) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลาและด้านผลงานได้มาตรฐาน3) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ และด้านงานสำเร็จทันเวลา

คำสำคัญ: ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประสิทธิภาพการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี

Abstract

Professional accounting skills There is great importance in finance and accounting operators. It can work as a corporate goal established. It also helps in the expertise. As a result professional increased. Therefore, the researcher team has studied the relationship between professional accounting skills and efficiency of financial and accounting operators of governmental sector in muang district, khon kaen province. The data were collected from 106 financial and accounting operators of governmental sector in muang district, khon kaen province and using a questionnaire as the instrument. The statistics used for analyzing using multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The research results indicated that 1) Professional skills intellectual skills are positively correlated with reliability efficiency. 2) Professional skills management skills are positively correlated with efficiency working reliability timeliness and standardization 3) Professional skills, corporate management skills are positively correlated with efficiency. working reliability and timeliness

Keywords: professional accounting skills, efficiency, financial and accounting operations

บทนำ

วิชาชีพบัญชีเป็นสายอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐและเอกชน ปัจจุบันนักบัญชีได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในงานด้านต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษาภายในองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ในระยะยาว การจัดการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การบัญชีเพื่อการจัดการ วิเคราะห์การเงิน การพัฒนาบทบาทหน้าที่ เศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูงขึ้นในสายอาชีพและความเปลี่ยนแปลงของการทำงานตามยุคสมัยที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะที่เหมาะสมจะช่วยให้ นักบัญชีสามารถนำความรู้ไปพัฒนา เพื่อให้เกิดการประสบความสำเร็จในสายอาชีพได้ (มาตรฐาน การศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3.2557: 4) การพัฒนาทักษะวิชาชีพ บัญชีจะสำเร็จได้ต้องอาศัยการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควบคู่ไปกับประสบการณ์การทำงานจริง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทักษะวิชาชีพบัญชี (Professional Accounting Skills) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความได้เปรียบในการทำงาน และโอกาสในการสร้างความก้าวหน้าของหน้าที่การงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ โดยจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มี ความรู้ ความสามารถในการ

ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี โดยอาศัยทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย 1. ทักษะทางปัญญา 2. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร 3. ทักษะการจัดการบุคคล 4. ทักษะการจัดการองค์กร(มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 3.2557: 4) หากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี มีทักษะทางวิชาชีพครบทั้ง 4 ด้าน จะสามารถช่วยให้เกิดความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ และยังส่งผลให้ งานมีประสิทธิภาพอีกด้วยดังนั้นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อองค์กรที่มีผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร และพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของตนและองค์กร

ประสิทธิภาพการทำงาน (Efficiency) เป็นการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร รวมถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และได้รับความเชื่อถือจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ประกอบด้วย 1. การทำงานต้องเชื่อถือได้ 2. งานสำเร็จทันตามเวลา 3. ผลงานได้มาตรฐาน (กลชัย ช่างเหล็ก. 2557:2) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำงานที่มีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน ที่อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการปฏิบัติงาน ที่จะส่งผลทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรได้ รวมถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานได้เช่นกัน ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีจึงต้องพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานเพื่อเพิ่มศักยภาพของให้มีเกิดประสิทธิภาพการทำงานในแต่ละด้าน

ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี โดยเฉพาะผู้ทำบัญชีมีบทบาทสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างมาก จึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้รายงานทางการเงินถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หากผู้ทำบัญชีมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการแสวงหาความรู้เสมอๆ ทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นเมื่อมีความรู้มากขึ้นทำให้ตัวผู้ทำบัญชีเองสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น (อัมรินทร์ จำทัน. 2557: 2) หน่วยงานต่าง ๆ เตรียมความพร้อมและส่งเสริมการพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชีเพื่อให้บุคลากรภายในองค์กร มีประสิทธิภาพในการทำงานสามารถปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่แต่ละองค์กรได้วางแผนไว้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น หรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้าน

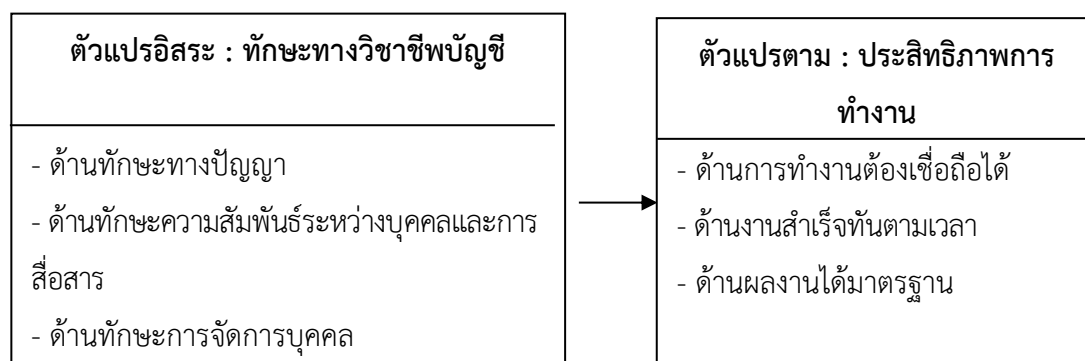
การเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อ
สาธารณะชนและเพิ่มความน่าเชื่อถือของวิชาชีพบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของ
ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อทดสอบผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของ
ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทักษะทางวิชาชีพบัญชีได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระและมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งจากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิชาชีพบัญชีเป็นสายอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน นักบัญชีที่ทำงานในสายงานต่าง ๆ จึงควรพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและตอบสนองความต้องการขององค์กร โดยอาศัยทักษะทางวิชาชีพบัญชี เข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในสายวิชาชีพได้ (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3.2557: 4)

องค์ประกอบของทักษะทางวิชาชีพบัญชี

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Professional Accounting Skills) เป็นส่วนหนึ่งของขีดความสามารถที่ต้องมีในผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อแสดงถึงสมรรถนะของตนขีดความสามารถเหล่านี้ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ โดยขีดความสามารถเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกับการศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3 เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก-ทักษะทางวิชาชีพ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2557 ได้จัดประเภทของทักษะทางวิชาชีพบัญชีออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการใช้ความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ อันได้แก่ ความชำนาญทางตัวเลข และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ไขความขัดแย้งในการทำงาน รวมถึงการนำเสนอการพูดคุย การรายงานผ่านการเขียนและพูดที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด ก่อให้เกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมถึงการสื่อสารที่ชัดเจนและกระชับเพื่อนำเสนออภิปรายรายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านทักษะการจัดการบุคคล (Personal skills) หมายถึง ทัศนคติและความประพฤติส่วนบุคคล รวมถึงการจัดการตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดแจงงานตัวเองให้เสร็จตามกำหนดเวลา และความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีการประยุกต์ใช้ความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการประเมินข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการติดตามผลงานของตนเองโดยใช้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้อื่น และไตร่ตรองด้วยตนเอง ตลอดจนการจัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุข้อกำหนดทางวิชาชีพได้

4. ด้านทักษะการจัดการองค์กร (Organizational skills) หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงาน การบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด สามารถสอบทานงานของตนเองและผู้อื่น เพื่อประเมินว่างานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพขององค์กรหรือไม่

ดังนั้น ทักษะทางวิชาชีพบัญชี จึงเป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีต้องการเพื่อนำมาใช้ในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพและส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น ดังนั้น งานวิจัยนี้ทักษะทางวิชาชีพบัญชี จึงประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการจัดการบุคคล และทักษะการจัดการองค์กร

ประสิทธิภาพการทำงาน

ประสิทธิภาพการทำงาน (Job Efficiency) หมายถึง การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยทันเวลา และการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าหรือใช้น้อยแต่งานมีประสิทธิภาพงานมีความถูกต้องและได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายในองค์กรและนอกองค์กร

ประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหัวใจของการนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงาน โดยผู้บริหารระดับสูงต้องปรับปรุงกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจนการมอบอำนาจหน้าที่ให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเต็มที่ ซึ่งการปฏิบัติงานของพนักงานถือเป็นกุญแจสำคัญในความสำเร็จขององค์กรและความได้เปรียบทางการแข่งขัน ดังนั้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงอยู่ และการเจริญเติบโตขององค์กร ทั้งปัจจุบันและอนาคต (กชพร นามสีฐาน. 2557) ซึ่งการแสดงประสิทธิภาพการทำงานใดๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อถือได้ของงาน ความสำเร็จทันตามเวลา และมาตรฐานของงาน โดยอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า โดยได้แบ่งประสิทธิภาพ 2 ระดับ ดังนี้(จิราณูช ยวงทอง. 2556:34)

องค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จำแนกองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน ไว้ดังนี้

1. ศรีอุบล ทองคำ (2557: 4) ได้อธิบายว่า การทำงานประสิทธิภาพการทำงานถือเป็นหัวใจของการแข่งขันทางธุรกิจที่ทุกหน่วยงานต้องพยายามดำเนินงานให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรโดยเฉพาะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์ที่ถือเป็นกุญแจสำคัญในความสำเร็จขององค์กร ประกอบด้วย

1. การทำงานต้องเชื่อถือได้ (Working Reliability) หมายถึง การปฏิบัติงานต้องมีข้อมูลบันทึกรายงานที่เชื่อถือได้ ถูกต้องต่อเหตุการณ์ รวดเร็ว เพียงพอ น่าเชื่อถือและเป็นที่น่าพอใจแก่ทุกฝ่าย โดยข้อมูลดังกล่าวไม่มีความผิดพลาดที่มึนัยสำคัญหรือไม่มีความลำเอียงบันทึกต่างๆครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆรวมทั้งประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ที่กิจการมีและประโยชน์ต่อสังคมด้วย นอกจากนี้การทำงานที่เชื่อถือได้ยังเกิดจากข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ คือ ข้อมูลนั้นไม่มีความผิดพลาดที่มึนัยสำคัญหรือไม่มีความลำเอียง และผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลดังกล่าวแสดง

สภาพเศรษฐกิจหรือเหตุการณ์ต่างๆที่แท้จริงของข้อมูล จากมาตรฐานการบัญชีได้กล่าวความเชื่อถือได้ของข้อมูลเกิดจากรายการ

2. งานสำเร็จทันตามเวลา (Timeliness) หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยในการปฏิบัติงานจะต้องให้ความสำคัญกับเวลาที่ส่งมอบงาน เพื่อเป็นการสร้างและรักษาความเชื่อถือจากบุคคลอื่นและผู้บังคับบัญชา ในการทำงานเสร็จทันตามเวลาจะต้องมีการวางแผนในการทำงานเป็นรายเดือน รายอาทิตย์ และรายวัน โดยมีข้อมูลที่น่ามาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและต้องปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. จารุวรรณ ชาวกล้า (2555: 4) ได้อธิบายว่า ประสิทธิภาพการทำงาน (Work Efficiency) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานหรือดำเนินงาน3. ผลงานได้มาตรฐาน (Standardization) หมายถึง คุณภาพของงานที่ทำสำเร็จมีความถูกต้อง เรียบร้อยสมบูรณ์ ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามข้อกำหนดหรือขั้นตอน ในการบริหารกระบวนการทำงานต่างๆ ขององค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยให้เสียต้นทุนน้อยที่สุด และได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยมีองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน ประกอบด้วย

1. การทำงานเชื่อถือได้ (Reliable Work) หมายถึง การปฏิบัติงานภายใต้ ความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงของผู้มีอำนาจหรือข้อจำกัดใดๆ ที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงาน ขาดความน่าเชื่อถือ

2. งานสำเร็จทันเวลา (Timeliness Work Success) หมายถึง เวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน จริงเทียบกับเวลาที่กำหนด หรือเวลาที่ทำงานชิ้นหนึ่งให้สำเร็จโดยการทำงานนั้นมีความรวดเร็วเป็นปัจจุบันและทันต่อการใช้งานของผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ

3. ผลงานได้มาตรฐาน (Standardized Work) หมายถึง ผลจากปริมาณงาน ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ครบถ้วน ถูกต้อง บรรลุตามวัตถุประสงค์งาน ที่ได้รับมอบหมายและในการปฏิบัติงานนั้นๆ มีการใช้ต้นทุนในการปฏิบัติงานลดลง และประหยัด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ประสิทธิภาพการทำงานเป็นหัวใจของการนำองค์การไปสู่การบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงาน โดยผู้บริหารระดับสูงต้องปรับปรุงกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจนการมอบอำนาจหน้าที่ให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเต็มที่ จึงประยุกต์จากงานวิจัยของ ศรีอุบล ทองคำ (2557) ประกอบด้วย

1. การทำงานต้องเชื่อถือได้ (Working Reliability) หมายถึง การปฏิบัติงานต้องมีข้อมูลบันทึกรายงานที่เชื่อถือได้ ถูกต้องต่อเหตุการณ์ รวดเร็ว เพียงพอ น่าเชื่อถือและเป็นที่น่าพอใจแก่ทุกฝ่าย โดยข้อมูลดังกล่าวไม่มีความผิดพลาดที่มียุทธศาสตร์หรือไม่มีความลำเอียง

2. งานสำเร็จทันตามเวลา (Timeliness) หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้

3. ผลงานได้มาตรฐาน (Standardization) หมายถึง คุณภาพของงานที่ทำสำเร็จมีความถูกต้อง เรียบร้อยสมบูรณ์ ครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามข้อกำหนดหรือขั้นตอน ในการบริหารกระบวนการทำงานต่างๆ ขององค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชีในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีควรยึดถือและพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จึงตั้งสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ a-c ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (a) ด้านงานต้องเชื่อถือได้ (b) ด้านงานสำเร็จทันตามเวลา และ(c) ด้านผลงานได้มาตรฐาน

สมมติฐานที่ 2 a-c ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (a) ด้านงานต้องเชื่อถือได้ (b) ด้านงานสำเร็จทันตามเวลา และ(c) ด้านผลงานได้มาตรฐาน

สมมติฐานที่ 3 a-c ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (a) ด้านงานต้องเชื่อถือได้ (b) ด้านงานสำเร็จทันตามเวลา และ(c) ด้านผลงานได้มาตรฐาน

สมมติฐานที่ 4 a-c ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (a) ด้านงานต้องเชื่อถือได้ (b) ด้านงานสำเร็จทันตามเวลา และ(c) ด้านผลงานได้มาตรฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีส่วนราชการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 140 คน ข้อมูล ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2560 (จังหวัดขอนแก่น. 2560: เว็บไซต์) คณะผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างตามส่วนราชการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา จำนวน 106 ฉบับ และได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์

จำนวน 106 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 75.70 เมื่อเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถามมีอัตราตอบกลับเกินร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตัวแปรอิสระทักษะทางวิชาชีพบัญชี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา จำนวน 4 ข้อ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำนวน 4 ข้อ ทักษะการจัดการบุคคล จำนวน 4 ข้อ และทักษะการจัดการองค์กรจำนวน 4 ข้อ โดยประยุกต์ใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยของอำไพ ชัยดำ (2556) และแบบสอบถามของรวิวรรณ ยอดจันทร์ (2558) ตัวแปรตามประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale)จำนวน 14 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย การทำงานต้องเชื่อถือได้ จำนวน 4 ข้อ งานสำเร็จทันตามเวลา จำนวน 4 ข้อและผลงานได้มาตรฐาน จำนวน 5 ข้อ โดยประยุกต์ใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยของศรีอุบล ทองคำ (2557)

3. คุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา ทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ คณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-out) กับผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คนแรกโดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้ค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง 0.716-0.923และประสิทธิภาพการทำงาน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.709-0.922ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่า การทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.820-0.926 และประสิทธิภาพการทำงานมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.818-0.927 อยู่ในระดับมากกว่า0.70 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (Nunnally และ Bernstein. 1994) การตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วนในเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับทั้ง 106 ฉบับ ซึ่งมีแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 106 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 75.70 เมื่อเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้อง

คล่องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถามมีอัตราตอบกลับเกินร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณและการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สมการ WR} &= \alpha_1 + \beta_1 \text{IN} + \beta_2 \text{CS} + \beta_3 \text{PS} + \beta_4 \text{OS} + \epsilon_1 \\ \text{TL} &= \alpha_2 + \beta_5 \text{IN} + \beta_6 \text{CS} + \beta_7 \text{PS} + \beta_8 \text{OS} + \epsilon_2 \\ \text{SC} &= \alpha_3 + \beta_9 \text{IN} + \beta_{10} \text{CS} + \beta_{11} \text{PS} + \beta_{12} \text{OS} + \epsilon_3\end{aligned}$$

เมื่อ

IN	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านทักษะทางปัญญา
CS	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร
PS	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีทักษะการจัดการบุคคล
OS	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีทักษะการจัดการองค์กร
WR	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านการงานต้องเชื่อถือได้
TL	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านงานสำเร็จทันตามเวลา
SD	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านผลงานได้มาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	WR	TL	SD	IN	CS	PS	OS
$\bar{x}$	4.15	4.24	4.22	3.77	4.01	4.09	3.90
S.D.	0.56	0.55	0.52	0.60	0.57	0.52	0.63
WR		0.809***	0.772***	0.618***	0.646***	0.708***	0.650***
TL			0.777***	0.596***	0.697***	0.745***	0.611***
SD				0.654***	0.578***	0.697***	0.580***
IN					0.654***	0.583***	0.662***
CS						0.738***	0.647***
PS							0.542***
OS							

*** = $p < 0.01$

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันตามเวลา และผลงานได้มาตรฐาน ($r = 0.618, 0.596, 0.654, p < 0.01$ เรียงตามลำดับ) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันตามเวลา และผลงานได้มาตรฐาน ($r = 0.646, 0.697, 0.578, p < 0.01$ เรียงตามลำดับ) ทักษะด้านการจัดการบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันตามเวลา และผลงานได้มาตรฐาน ($r = 0.708, 0.745, 0.697, p < 0.01$ เรียงตามลำดับ) ทักษะด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันตามเวลา และผลงานได้มาตรฐาน ($r = 0.650, 0.611, 0.580, p < 0.01$ เรียงตามลำดับ)

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม		
	การทำงานเชื่อถือได้	งานสำเร็จทันตามเวลา	ผลงานได้มาตรฐาน
	Model 1	Model 2	Model 3
	H1a – H4a	H1b – H4b	H1c – H4c
ทักษะด้านปัญญา (H1a – H1c)	0.135 (0.085)	0.081 (0.081)	0.284*** (0.082)
ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (H2a – H2c)	0.045 (0.102)	0.170 (0.097)	-0.092 (0.098)
ทักษะด้านการจัดการบุคคล (H3a – H3c)	0.468*** (0.102)	0.485*** (0.096)	0.502*** (0.098)
ทักษะด้านการจัดการองค์กร (H4a – H4c)	0.259*** (0.080)	0.164** (0.076)	0.137 (0.077)
Adjusted R	0.599	0.620	0.576
Maximum VIF	2.852	2.852	2.852

*** =p < 0.01, ** =p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการบุคคล และทักษะด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ด้านผลงานได้มาตรฐาน (H1c: $\beta = 0.284$, $p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิพาดา แก้วปัญญา(2554: 55) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในสังกัดของกรมสรรพากรส่วนภูมิภาคเขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า นักบัญชีมีทักษะด้านปัญญาที่ส่งผลต่อ

ด้านผลงานที่ได้มาตรฐานในเชิงบวกโดยนักบัญชีปฏิบัติงานในด้านผลงานที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพเป็นอันดับแรก ดังนั้น H1c ยอมรับสมมติฐาน

ในทางตรงกันข้ามทักษะด้านปัญญาไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเชื่อถือได้ (H1a: $\beta = 0.135$, $p > 0.05$) และงานสำเร็จทันตามเวลา (H1b: $\beta = 0.081$, $p > 0.05$)

2. ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการทำงานเชื่อถือได้ (H2a: $\beta = 0.045$, $p > 0.05$) งานสำเร็จทันตามเวลา (H2b: $\beta = 0.170$, $p > 0.05$) และผลงานได้มาตรฐาน (H2c: $\beta = -0.092$, $p > 0.05$) ดังนั้น H2a-c ปฏิเสธสมมติฐาน

3. ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเชื่อถือได้ (H3a: $\beta = 0.468$, $p < 0.01$) งานสำเร็จทันตามเวลา (H3b: $\beta = 0.485$, $p < 0.01$) และผลงานได้มาตรฐาน (H3c: $\beta = 0.502$, $p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติรัตน์ มีมาก, รติกร บุญสวาทและชุตินา ขลิบทอง (2559:661)กล่าวว่า ทักษะด้านการจัดการบุคคลจะส่งผลต่อการทำงานที่น่าเชื่อถือได้ งานเสร็จตามทันเวลา และผลงานได้มาตรฐาน ดังนั้น H3a-c ยอมรับสมมติฐาน

4. ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การทำงานเชื่อถือได้ (H4a: $\beta = 0.259$, $p < 0.01$) และเสร็จตามทันเวลา (H4b: $\beta = 0.164$, $p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติรัตน์ มีมาก, รติกร บุญสวาทและชุตินา ขลิบทอง (2559: 661) กล่าวว่า ทักษะด้านการจัดการองค์กรจะส่งผลต่อการทำงานที่น่าเชื่อถือได้ และงานเสร็จตามทันเวลา ดังนั้น H4a, H4b ยอมรับสมมติฐาน

ในทางตรงกันข้ามทักษะด้านการจัดการองค์กรไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านผลงานได้มาตรฐาน (H4c: $\beta = 0.137$, $p > 0.05$) ดังนั้น H4c ปฏิเสธสมมติฐาน

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะด้านปัญญา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ด้านผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจากคุณภาพของงานที่ทำสำเร็จต้องมีความถูกต้อง เรียบร้อยสมบูรณ์ ครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตาม

ข้อกำหนดหรือขั้นตอน ในการบริหารกระบวนการทำงานต่างๆ ขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิพาดา แก้วปัญญา (2554) กล่าวว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาอื่นๆ มีความคิดเห็นด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่องความสามารถวางแผนการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์และเก็บข้อมูลรวมทั้งหลักฐานการวิจัยนั้นสามารถหาทางออกที่สมบูรณ์สำหรับปัญหาที่ซับซ้อน และความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล การประเมินผลและการจัดการสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการจัดการบุคคล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านการงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันตามเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐานองค์กร เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีควรมีทัศนคติและความประพฤติส่วนบุคคลที่ดี รวมถึงการจัดการตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดแจงงานตัวเองให้เสร็จตามกำหนดเวลา และความสามารถที่จะปรับต้องให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ องค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรรัตน์ มีมาก, รติกร บุญสวาท และชุติมา ขลิบทอง กล่าวว่านักบัญชีมีการรายงานงบการเงินอย่างครบถ้วนถูกต้องและเชื่อถือได้ตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้ โดยที่สมารถทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จมีจำนวนมากกว่างานและเวลาที่ทำงานตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลนิชา หอมสุวรรณ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการและทักษะการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ในมุมมองของนักบริหารงานการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ และด้านงานสำเร็จทันตามเวลาเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสามารถทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในการส่งเสริม และสนับสนุนสำนักงานให้มีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จสามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ชัยคำ (2556) กล่าวว่านักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสามารถใช้ดุลยพินิจหรือความชำนาญตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชี เพื่อพิจารณาและตัดสินใจงานทางด้านการตรวจสอบบัญชีได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะข้อปัญหาทางบัญชีที่มีผลกระทบอย่างมากต่อหน่วยงานที่เข้าตรวจสอบสามารถที่จะจัดแบ่งหน้าทำงานและการมอบหมายงาน การจูงใจและพัฒนาบุคลากร

ประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีเนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีเป็นตัวสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีการวางแผนในการ

ปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีปริมาณเหมาะสมตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการจัดการการเงินเพื่อให้งานมีปริมาณมากขึ้น ปฏิบัติงานตรงต่อเวลา และใช้เวลาทำงานอย่างคุ้มค่าทำให้งานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีประสิทธิภาพจึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุนหรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไปเมื่อเทียบกับผลงานที่ได้ รวมถึงการให้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็วตรงและมีประสิทธิภาพ เพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของศรีอุบล ทองคำ (2557: 36) กล่าวว่าประสิทธิภาพการทำงานของผู้อยู่สอบบัญชีภาษีอากร การปฏิบัติงานต้องมีการบันทึกรายการที่เชื่อถือได้ ถูกต้องต่อเหตุการณ์ รวดเร็ว สำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ และคุณภาพของงานที่ทำสำเร็จมีความถูกต้อง เรียบร้อยครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ไม่ผิดพลาดบกพร่อง ได้ผลตามเป้าหมาย เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรให้สูงขึ้น โดยใช้แนวคิดหลักการทำงานให้มีประสิทธิภาพของ Emerson ประกอบด้วย การทำงานต้องเชื่อถือได้งานสำเร็จทันเวลา และผลงานได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรนำผลรายงานวิจัยไปใช้ในการกำหนดทักษะวิชาชีพบัญชีของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

1.2 ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรนำผลรายงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการกล่าวชมเชยหรือให้ผลตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีที่ปฏิบัติงานสำเร็จหรือเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ส่วนราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรนำผลรายงานวิจัยไปใช้ในการพิจารณาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในส่วนราชการ หรือใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงานอื่นๆ ที่เป็นหน่วยงานของเอกชนและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางและหลากหลายมากขึ้น

2.2 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรหาวิธีการในการวิจัยในลักษณะอื่นเช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและแตกต่างไปจากวิธีการเดิม

2.3 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรนำผลรายงานวิจัยด้านที่มีระดับนัยสำคัญหรือได้รับการยอมรับมากที่สุดไปศึกษาและต่อยอดหาข้อมูลเชิงลึกเพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กลชัย ช่างเหล็ก. (2557). **ผลกระทบของความเป็นเลิศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพ**

การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.จังหวัดขอนแก่น. (2560). สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. เข้าถึงได้จาก URL : <http://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/main.php?cont=official>.(27 มกราคม 2560)

จิราณู ยวงทอง. (2556). **ผลกระทบของความกดดันในวิชาชีพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงาน**ของผู้ทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.

จุฬาลักษณ์ พงศ์พันธุ์พัฒนะ. (2556). **ความต้องการของพนักงานบัญชีในสังกัดของการไฟฟ้า**ส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูนต่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.

จิตรัตน์ มีมาก. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพกับประสิทธิภาพ**การทำงานของสำนักงานบัญชีในสำนักงานบัญชี จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบัญชี). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล,นครราชสีมา.

ธิพาตา แก้วปัญญา. (2554). **เกี่ยวกับการประเมินทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในสังกัดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต1 (ภาคเหนือ)จังหวัดเชียงใหม่.** (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด.(2553). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พลอยรวี จันทรประสิทธิ์. (2556). **ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อความสำเร็จในการทำงาน**ของนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.

รวีวรรณ ยอดจันทร์. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนกับประสิทธิภาพ**การทำงานของนักบัญชีธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.

ศรีอุบล ทองคำ. (2557). **ผลกระทบของเทคนิคการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงาน**

ของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.สภาวิชาชีพในพระราชบัญญัติ. (2557).
มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก
เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ(ฉบับปรับปรุง). สภาวิชาชีพในพระราชบัญญัติ เข้าถึงได้จาก
URL: [1359010350/IES%203_FINAL%20TH%20050916.pdf](https://www.ies.org/2013/FINAL%20TH%20050916.pdf). (30 มีนาคม 2560).

อำไพ ชัยคำ. (2556). ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่,เชียงใหม่.

Aaker, D.A., Kumar, V. and Day, G.S. (2001). Marketing Research. New York : John
Wiley and Son

Der Merwe, Nico van.(2013). An Evaluation Of An Integrated Case Study And
Business Simulation To Develop Professional Skills In South African
Accountancy Students. The Clute Institute 2013

Nunnally, J.C. (1978). Psychometric theory. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

Stain Bank, LJ. (2009). Team Work : Improving Teme Expevience. International
Federation of Accountants 2009

Tristan Boutros. (2014). Process Improvement Handbook : A Blueprint for Managing
Change and Increasing Organizational Performance. MC Graw – Hill Education
2014

**การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน
ระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
ของจังหวัดกำแพงเพชรเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน**

**Project Evaluation of the Capacity Development the Roadside
Accident Prevention Center By promoting and creating concepts to
prevent and reduce road accidents in Kamphaengphet Province.**

นิพนธ์ ไตรสรณะกุล(Nipon Trisoranakul)^{1*} วัฒนา นนทชิต(Wattana Nontachit)²

กรรณสิทธิ์ สะและน้อย(Kunsasit Salaenoi)³

¹³สังกัดคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

²สังกัดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

*Corresponding author. E-mail: pon201955@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการศึกษาวิเคราะห์และทำการประเมินผลแผนงานโครงการทางด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ซึ่งสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการได้จัดทำขึ้นตามเงื่อนไขในสัญญาบริการขนส่งทางบก โดยการวิเคราะห์ประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นโครงการในประเภทการสร้างเครือข่ายด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ผลการวิเคราะห์ประเมินผลโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน) พบว่า ปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสม เพียงพอ ทั้งสถานที่ บุคลากร และหน่วยงานร่วมบูรณาการ โครงการมีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ การวิเคราะห์ประเมินผลกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่าโครงการ มีระบบการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถใช้ทรัพยากรได้เกิดประโยชน์ มีความสามารถในการบริหารงานเกิดความคุ้มค่าในระดับสูงสุด การประเมินผลผลิตโครงการ พบว่า โครงการมีความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ อย่างมีคุณภาพ และเกิดคุณค่า สำหรับการประเมินบริบท พบว่า พื้นที่และสภาพแวดล้อมการดำเนินกิจกรรมโครงการมีความเหมาะสมสามารถดำเนินโครงการเพื่อการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล ได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน การสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนน

Abstract

The project is in the category of network security in the car on the road. Results of Analysis Evaluation The project for Capacity Development the Roadside Accident Prevention Center By promoting and creating concepts to prevent and reduce road accidents. (Kamphaeng Phet Province), fiscal year 2016. The input of the project is appropriate, enough, Both the staff and the joint integrated units. The project has achieved its goals. The analysis found that the project evaluation process. The project has a system operating efficiency, effectiveness can use resources wisely. Have the ability to work Prihar the value at the highest level. The evaluation found that the program has achieved its goals and objectives. Quality and value The context for evaluating the space and environment project activities are appropriate to the project to Creating a network of road safety in the area, the local government district Continuously.

Keywords: Road Safety Create a Network of Road Safety

บทนำ

กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน มีพันธกิจข้อที่ 1 สนับสนุนและส่งเสริมโครงการหรือแผนงานทางด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของกรมการขนส่งทางบก กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนจึงได้จัดสรรทุนสนับสนุนและส่งเสริมด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกรมการขนส่งทางบก โดยได้จัดสรรเงินงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินกิจกรรมด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ซึ่งโครงการโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน) จังหวัดกำแพงเพชร เป็นโครงการหนึ่งที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมาตลอดทุกปี

สืบเนื่องจากที่สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชรได้มีการจัดทำโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลในเขตจังหวัดกำแพงเพชร โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นเครือข่ายที่ได้รับจัดตั้งเป็นศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล จำนวนทั้งสิ้น 27 แห่ง ศูนย์ปฏิบัติการฯ ที่เกิดขึ้นแต่ละแห่งจะประกอบไปด้วยประชาชนในพื้นที่ อปพร. นักเรียนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านความปลอดภัยทางถนนที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่โดยร่วมกันจัดทำแผนกิจกรรม / โครงการ ซึ่งจะมีการ

ตรวจติดตามและประเมินผลจากคณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดการจัดทำโครงการฯ ที่ผ่านมาจะมีการพิจารณาพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย คือ (1) เป็นพื้นที่ที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุสูงหรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุอย่างร้ายแรง และ (2) เป็นพื้นที่ที่มีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่มีศักยภาพ มีแนวคิดและเห็นถึงความสำคัญในการร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนนซึ่งพบว่าท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการบางแห่งยังขาดองค์ความรู้ในการจัดทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยทางถนน

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถในพื้นที่ / จำนวนผู้มีใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ / สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในเขตตำบล รวมทั้งเป็นศูนย์รับเรื่องอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และรับแจ้งปัญหาจุดเสี่ยงอันตรายจากการใช้รถใช้ถนนในเส้นทางต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ภายใต้การทำงานของคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ และผู้แทนสถานศึกษาในพื้นที่ ซึ่งบุคลากรเหล่านี้จะมีหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน รวมถึงดำเนินกิจกรรมตามแผนให้เป็นพื้นที่แห่งความปลอดภัย แต่เนื่องจากศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2554 จำนวน 22 ศูนย์ มีศักยภาพในการบริหารศูนย์แตกต่างกัน มีทิศทางการทำงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันประกอบกับมีคณะกรรมการบางคน (หน่วยงาน) โยกย้ายและเปลี่ยนสายงานโดยไม่มีการแต่งตั้งหรือมอบหมายเพิ่มเติม ทำให้การทำงานของศูนย์ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลได้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของศูนย์ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น รวมทั้งมีเครือข่ายอาสาสมัครคมนาคมปลอดภัยที่เข้มแข็ง จึงได้มีแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยได้คัดเลือกศูนย์ปฏิบัติการฯ ที่ได้รับมอบโล่รางวัลและอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานบนท้องถนน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำนวนรวมทั้งสิ้น 6 แห่ง พัฒนาให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลต้นแบบในระดับมาตรฐานต่อไป

ดังนั้น ผลของการดำเนินการจึงทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ไม่มากเท่าที่ควร เพราะปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชรจึงได้มีแนวคิดในการจัดทำโครงการ โดยขอความร่วมมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลในเขตจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 อำเภอ จัดส่งบุคลากรแห่งละ 2 ราย ซึ่งประกอบด้วย (1) ผู้บริหารหรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล และ (2) เจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล

เข้ารับการส่งเสริมความรู้ / ร่วมเสวนาเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลดีเด่น (นวัตกรรมด้านความปลอดภัยทางถนนดีเด่น) ในปีที่ผ่านมาที่เป็นต้นแบบความปลอดภัยทางถนนและร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อระดมความคิดเห็นในการสะท้อนปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นในพื้นที่และหาแนวคิดร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนเชิงพื้นที่ สามารถนำไปจัดทำแผน / โครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน) ถึงปัจจัยและกระบวนการดำเนินโครงการสู่ความสำเร็จ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน) ว่าสามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้หรือไม่
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการ รวมถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์ประเมินผลแผนงานโครงการ

ตามการจัดอันดับมาตรฐานของการประเมินผล พบว่า รูปแบบการประเมินผลของ Daniel L. Stufflebeam ที่เรียกว่า CIPP Model เป็นกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์ประเมินผลแผนงานโครงการที่มีเกณฑ์วัดที่ได้มาตรฐาน ทั้งการใช้ประโยชน์ (Utility) การทดสอบทางเลือกที่กระทำได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง (Accuracy) นอกจากนั้น CIPP Model ยังให้ความสำคัญต่อการประเมินผลแผนงานโครงการ กล่าวคือ มีการประเมินผลครบถ้วน ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) กระบวนการ (Process Evaluation) ผลผลิต (Product Evaluation) และบริบท (Context Evaluation) โดยมีกรอบแนวคิดตามตัวแบบที่ 1 (สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ, 2557, หน้า 2-11) ดังนี้

1. การประเมินผลบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับเป้าหมาย (Goals) ของ

โครงการว่า โดยสภาพแวดล้อมแล้ว การเลือกพื้นที่ดำเนินโครงการ มีความจำเป็นต่อเป้าหมายมากน้อยเพียงใด มีความชัดเจนหรือไม่เมื่อพิจารณาตามกรอบระยะเวลากับเป้าหมาย หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรหรือไม่ อย่างไร

2. การประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินผลแผน (Plans) ของโครงการ ว่ามีปัจจัยนำเข้าอะไรบ้าง เพื่ออธิบายว่า โครงการมีความต้องการอะไรหรือต้องการที่จะได้รับประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งเหตุผลความจำเป็นของโครงการว่าเป็นการตอบสนองต่อการบรรเทาปัญหาอะไรบ้าง ทำให้รู้ล่วงหน้าได้ว่า โครงการมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด

3. การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลกระบวนการเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมกับค่าใช้จ่ายตามแผนและงบประมาณ อธิบายถึงปัญหาของการปฏิบัติงานและประเมินความชำนาญการของการดำเนินงาน ตลอดจนรายงานถึงคุณภาพของกระบวนการ เป็นการประเมินผลความคุ้มค่า 4 เรื่อง คือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลประโยชน์สูงสุด และความสามารถในการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดประสงค์เพื่อการวัดการตีความ และการตัดสินใจสัมฤทธิ์ของโครงการ วัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การค้นคว้าหาความจริงในขอบเขตของการประเมินเกี่ยวกับความต้องการของประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องทั้งหมด การประเมินผลผลิตเป็นการประเมินทั้งผลลัพธ์ที่ดีและไม่ดี ทั้งระยะสั้นในปัจจุบัน และระยะยาวในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินการของการศึกษาวิเคราะห์ประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้กำหนดระเบียบวิธีการศึกษาวิเคราะห์การประเมินผล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง จากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

2. เนื้อหาและการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาและประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของจังหวัดกำแพงเพชรเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยใช้รูปแบบการประเมินผล CIPP Model (Stufflebeam, D.L., 2002) ซึ่งประกอบด้วย บริบท (Context Evaluation) ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) กระบวนการ (Process Evaluation) และผลผลิต (Product Evaluation)

งานวิจัยนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการดำเนินโครงการ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้ผลสรุป ดังนี้

1. การประเมินผลบริบทของโครงการ

การประเมินผลบริบทของโครงการเป็นการประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ว่ามีความจำเป็นในการดำเนินโครงการอย่างไร มีความชัดเจน ความสอดคล้อง และความซ้ำซ้อนหรือไม่อย่างไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความจำเป็นของโครงการ โดยพิจารณาจากพื้นที่ตั้งของโครงการ ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด การวิเคราะห์ประเมินผลพบว่า ศักยภาพของพื้นที่ตั้งโครงการด้านสถานที่ดำเนินกิจกรรมโครงการ เจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และแนวทางการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกำแพงเพชร มีความเหมาะสมตามสภาพและอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้น เมื่อพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร พบว่า ขนาดพื้นที่ตั้งจังหวัดจำนวนประชากร ลักษณะทางการปกครอง การคมนาคมขนส่ง และหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ภายในจังหวัด เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโครงการอย่างต่อเนื่องและสามารถดำเนินโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ

1.2 ความชัดเจนของส่วนประกอบของโครงการ โดยพิจารณาว่าในแต่ละส่วนประกอบย่อยของโครงการ ส่งเสริมกันอย่างไร ทั้งเนื้อหาและรายละเอียด การวิเคราะห์

ประเมินผลพบว่า ทุกกิจกรรมดำเนินโครงการมีการดำเนินอย่างมีมาตรฐาน มีหลักเกณฑ์แนวทางการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมายโครงการอย่างชัดเจน และการดำเนินโครงการที่มีระบบการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการทำงานแบบบูรณาการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ความสอดคล้องกับพันธกิจ การวิเคราะห์ประเมินผลพบว่า โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันโดยขยายเครือข่ายสมาชิกเพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนเกิดการขับเคลื่อนวัตรกรรมด้านความปลอดภัยทางถนนและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง สอดคล้องตามพันธกิจกรมการขนส่งทางบก ในการให้ความสำคัญจัดระเบียบ พัฒนาและส่งเสริมการขนส่งทางถนน ให้มีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย พัฒนามาตรฐานและกำกับดูแลรถให้มีความปลอดภัย และส่งเสริมสวัสดิภาพการขนส่งทางถนน เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการเดินทาง ทางถนน สอดคล้องกับพันธกิจของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนในการสนับสนุนและส่งเสริมโครงการหรือแผนงานทางด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของกรมการขนส่งทางบก

1.4 ความซ้ำซ้อนกับโครงการอื่น การดำเนินโครงการของสำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร สามารถบูรณาการ ร่วมกับโครงการอื่น เช่น โครงการรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของกรมการขนส่งทางบก โดยท้องถิ่นที่มีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนมาบูรณาการกิจกรรมร่วมกันทั้งสถานที่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ร่วมดำเนินกิจกรรมการรณรงค์ของเจ้าหน้าที่ตามช่วงเทศกาลต่าง ๆ และสามารถใช้ทรัพยากรดำเนินโครงการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการประชาสัมพันธ์ ของ กปถ. สามารถเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการและการสนับสนุนสื่อสารสนเทศสำหรับการดำเนินกิจกรรมโครงการ

2. การวิเคราะห์ประเมินผลปัจจัยนำเข้า

2.1 ความต้องการ การแสวงหาแนวคิดร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนเชิงพื้นที่ พิจารณาจากการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ภายใต้แนวคิดนวัตกรรมสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร มีรูปแบบการดำเนินโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อทราบข้อมูล ความคิดเห็น ทศนคติเกี่ยวกับสถานการณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในปัจจุบัน และเพื่อให้เกิดแนวคิดหรือรูปแบบกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ

ทางถนนเชิงพื้นที่การดำเนินกิจกรรมมีการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และร่วมกันกำหนดแนวทางหรือรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนเชิงพื้นที่ สามารถนำไปสรุปและเผยแพร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการในการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งในการจัดทำรายงานสรุปประเด็นและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการในจังหวัดกำแพงเพชร ทำให้ผลการดำเนินโครงการเกิดความเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน
- 2) เพื่อส่งเสริมแนวคิดและสะท้อนปัญหาร่วมกันในการป้องกันและลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
- 3) เพื่อให้ได้แนวทางหรือรูปแบบกิจกรรมในการป้องกันและลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนน
- 4) เพื่อเผยแพร่แนวคิดจากการระดมความคิดเห็นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ
- 5) เพื่อสร้างวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยทางถนนให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนให้เกิดความยั่งยืน

2.2 ปัญหา การต่อยอดแนวคิดในการโครงการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน) จังหวัดกำแพงเพชร ที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมในการร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือเป็นรูปแบบที่ใช้ได้ดีในพื้นที่อื่นแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ท้องถิ่นของตนเอง (นวัตกรรมความปลอดภัยทางถนน) เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของศูนย์ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น

2.3. ทรรศนะ

2.3.1 ศักยภาพภายใน กลุ่มวิชาการขนส่งสำนักงานจังหวัดกำแพงเพชรเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับ หน่วยงานราชการต่าง ๆ ภายในจังหวัดที่มีบทบาทด้านการจัดการความปลอดภัยทางถนนดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.3.2 งบประมาณ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งสิ้น 203,000 บาท (สองแสนสามพันบาทถ้วน) สามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 โอกาสของโครงการ

2.4.1 ความสำเร็จ ณ กรกฎาคม 2559 ภาพรวมผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 83.3 ของเนื้องาน เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินโครงการกับระยะเวลาในช่วงปีงบประมาณ พบว่ามีความสอดคล้องกัน ดังนั้นโอกาสความสำเร็จของโครงการคิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย

2.4.2 ความเป็นไปได้ทางการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่เป้าหมายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงมีโอกาเป็นไปได้ทางการบริหารสูงมาก

2.4.3 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน กระบวนการดำเนินโครงการทั้งหมดนั้น มีลักษณะการ บูรณาการทำงานร่วมกันในทุกองค์การ และทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้การดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินผลกระบวนการดำเนินงานของโครงการ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลกระบวนการโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

การประเมินความคุ้มค่า	สัญลักษณ์	คะแนน	แปลความ
1. ประสิทธิภาพ	M ₁	0.98	สูงที่สุด
1.1 การทำงานของบุคลากรและผลตอบแทนเหมาะสม	M ₁₀	1.00	สูงที่สุด
1.2 ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์	M ₁₁	1.00	สูงที่สุด
1.3 หน่วยงานมีบริการได้มาตรฐาน	M ₁₂	0.93	สูงที่สุด
1.4 มีหน่วยตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน	M ₁₃	0.95	สูงที่สุด
1.5 มีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ	M ₁₄	1.00	สูงที่สุด
1.6 มีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ	M ₁₅	1.00	สูงที่สุด
2. ประสิทธิภาพ	M ₂	0.96	สูงที่สุด
2.1 หน่วยงานที่มีผลผลิต บริการ กิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้	M ₂₀	1.00	สูงที่สุด
2.2 การวางแผนและการปฏิบัติงานสอดคล้องกับเป้าหมาย	M ₂₁	1.00	สูงที่สุด
2.3 มีการวัดผลการปฏิบัติงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย	M ₂₂	0.89	สูงที่สุด

3. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	M ₃	0.97	สูงที่สุด
3.1 การใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	M ₃₀	1.00	สูงที่สุด
3.2 มีการพัฒนาปรับปรุงทรัพยากรคนและปัจจัยนำเข้า	M ₃₁	1.00	สูงที่สุด
3.3 มีการให้ผลตอบแทนตามผลงานจริง หรือค่าใช้จ่ายที่จ่ายเพื่อปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม	M ₃₂	0.92	สูงที่สุด
4. ความสามารถของโครงการในการดำเนินงาน	M ₄	0.97	สูงที่สุด
4.1 โครงการมีแผนงานและเป้าหมาย	M ₄₀	0.94	สูงที่สุด
4.2 โครงการมีการเน้นผลงานด้านการให้บริการ	M ₄₁	1.00	สูงที่สุด
4.3 มีการประเมินผลการทำงานและนำไปปรับปรุงบริการ	M ₄₂	0.92	สูงที่สุด
4.4 ผู้บริหารระดับสูงมีภาวะผู้นำ	M ₄₃	1.00	สูงที่สุด
4.5 โครงการมีวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ที่เอื้อต่อการพัฒนา	M ₄₄	1.00	สูงที่สุด
4.6 การปฏิบัติงานทุกขั้นตอนจะทำให้เกิดมูลค่าที่เพิ่ม	M ₄₅	1.00	สูงที่สุด
ความคุ้มค่า	M	0.97	สูงที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การวิเคราะห์ประเมินผลความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.97 หมายความว่า โครงการมีความคุ้มค่าอยู่ในช่วงระดับสูงที่สุด สามารถสรุปผลการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ตามองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ตามรายละเอียดของข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ดังนี้

3.1 ประสิทธิภาพของโครงการ การประเมินผลกระบวนการด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล พบว่า บุคลากรในการดำเนินกิจกรรมโครงการมีความเพียงพอ มีความสามารถ และมีการรับรู้และความเข้าใจในกิจกรรมโครงการที่นำไปสู่การสร้างเครือข่ายความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนโดยวิธีการส่งเสริมและสร้างแนวคิดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 11 อำเภอในจังหวัด ทำให้มีการยกร่างโครงการเพื่อดำเนินการป้องกันปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในระดับตำบลด้านการเงินมีการบริหารอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางและวิธีการปฏิบัติที่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นของโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ประสิทธิภาพของโครงการ การประเมินผลกระบวนการ ด้านประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล พบว่าโครงการมีการวางแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายโดยระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่การจัดเตรียมการประสานงานทีมวิทยากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร ตลอดจนการประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการระดมความคิดทั้งสิ้นจำนวน 10 เดือน ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกำแพงเพชร โดยการระดมความคิดเห็นประเด็นการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ และร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และสำเร็จตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.3 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประเมินผลกระบวนการ ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดของโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล พบว่า โครงการ มีการวางแผนด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมต่างๆ อยู่ในรูปของคณะทำงาน โดยบุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ มีลักษณะการทำงานแบบทีมงานภายในโครงการโดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร

ด้านการเงินโครงการมีวิธีการและขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบ มาใช้ในการบริหารค่าใช้จ่ายในกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการและวัสดุอุปกรณ์ในโครงการได้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.4 ความสามารถในการดำเนินงาน การประเมินผลกระบวนการ ด้านศักยภาพในการดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล พบว่า โครงการสามารถวางแผนงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายมีการจัดเตรียมแผนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มและสิ้นสุดโครงการ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรอย่างต่อเนื่อง บุคลากรดำเนินโครงการทุกท่านมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการดำเนินโครงการโดยใช้ความรู้และทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้และอำนวยความสะดวกในการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกลุ่มเป้าหมาย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนมีความเข้าใจในการดำเนินโครงการร่วมกันระดมความคิดเห็นและร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ จึงส่งผลให้เกิดความสามารถในการดำเนินโครงการที่สามารถดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีความสามารถและศักยภาพในช่วงระดับสูงที่สุด

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ

เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อเปรียบเทียบกับผลลัพธ์กับผลกระทบในความต้องการของเป้าหมาย แผนการปฏิบัติงาน ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการในโครงการนี้ทั้งหมด จากการวัดผล การตีความ และการตัดสินใจตามเกณฑ์การประเมินผลผลิตที่ตั้งไว้

4.1 ความสำเร็จของโครงการ เป็นการวัดผลสำเร็จตามดัชนีชี้วัดที่ได้ตั้งไว้ ผลการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนและขั้นตอนการดำเนินงาน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลในเขตจังหวัดกำแพงเพชรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุม 11 อำเภอ จำนวน 83 แห่ง จากจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลทั้งหมด 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.31 ซึ่งมีรูปแบบเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับฟังต้นแบบนวัตกรรมด้านการป้องกัน แก้ไข และลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่จากศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในปีงบประมาณ 2553 – 2557

ขั้นตอนที่ 2 รับฟังการบรรยายหัวข้อ “อุบัติเหตุทางถนนกับการร่วมสร้างความปลอดภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” โดยวิทยากรจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 3 การแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ การให้องค์ความรู้เรื่องการทำงานด้านการป้องกัน แก้ไข และลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ และได้จัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรุปประเด็นปัญหาอุบัติเหตุทางถนน และแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่มีจิตสำนึกในการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกกฎจราจรและเกิดความปลอดภัยลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนนมีผลทำให้จำนวนการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในภาพรวมตั้งแต่ปี 2553 ในพื้นที่ลดลง

4.2 การเปรียบเทียบผลสำเร็จกับปัจจัยนำเข้า เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตที่ได้รับกับศักยภาพภายในและค่าใช้จ่ายของโครงการผลการวิเคราะห์ประเมินผลพบว่า

1) ศักยภาพภายในของโครงการ โดยพิจารณาจากสถานที่ดำเนินโครงการที่มีการประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมโครงการ ด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากลักษณะของการดำเนินโครงการแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการมีความสามารถ และศักยภาพในการดำเนินโครงการ ตลอดจนผู้นำหรือผู้บริหารระดับสูงยังเล็งเห็นความสำคัญของโครงการที่ส่งผลต่อการลดปริมาณอุบัติเหตุอย่างยั่งยืน ทำให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายโครงการ

2) ค่าใช้จ่ายโครงการ จากงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน จำนวน 203,000 บาท (สามแสนสามพันบาทถ้วน) การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลโดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ปัจจุบันกิจกรรมได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559 (สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร, 2559) มีการใช้จ่ายงบประมาณไปทั้งสิ้น 148,093 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.95 ของงบประมาณทั้งหมด งบประมาณคงเหลือ 54,907 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.05 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรดำเนินโครงการ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการที่ผ่านมา มีการจัดการจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และเกิดความคุ้มค่า เมื่อเทียบกับจำนวนผลผลิตที่ได้รับของกิจกรรม ที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายโครงการ จากการเปรียบเทียบรายจ่ายงบประมาณกับผลผลิตตามการดำเนินโครงการแล้วมูลค่าเชิงคุณภาพของผลผลิตโครงการมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายโครงการมาก

4.3 การให้คุณค่าแก่โครงการ เป็นการให้คุณค่าแก่โครงการว่าสมควรดำเนินต่อไปหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง หรือสมควรยกเลิกโครงการ ผลการวิเคราะห์ประเมินผลพบว่า

4.3.1 ประสิทธิภาพของโครงการ การให้คุณค่าแก่โครงการเกี่ยวกับด้านการปฏิบัติงานและผลตอบแทนของบุคลากร การดำเนินโครงการที่มีการประสานความร่วมมือไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะการทำงานแบบบูรณาการจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีศักยภาพความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านความปลอดภัยทางถนน ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บุคลากรเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และค่าตอบแทนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณและคุณภาพของงาน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดกิจกรรมมีมาตรฐานเหมาะสมแก่การดำเนินโครงการ ทุกกิจกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

4.3.2 ประสิทธิภาพของโครงการ การให้คุณค่าแก่โครงการเกี่ยวกับประสิทธิผลโครงการ ด้านผลผลิตเป็นไปตามเป้าหมายโครงการ โดยกิจกรรมมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกำแพงเพชร โดยการระดมความคิดเห็นประเด็นการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ และร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และสำเร็จตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร้อยละ 100 ของเป้าหมายโครงการ การทำงานมีระบบการวางแผนการปฏิบัติงาน การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน และการวัดผล การปฏิบัติงานมีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรม การเปรียบเทียบผลการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโครงการ และผลจากการดำเนิน

โครงการดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน และถือเป็นโครงการที่นำแนวคิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน สถานศึกษาและหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้การรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สมควรที่จะจัดทำโครงการต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2560 เพื่อการสร้างเสริมความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน การขับขี่ที่ปลอดภัยให้กับประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนหาแนวทางป้องกันและลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

โครงการช่วยส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยทางถนนเพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมได้ในระยะยาว และเป็นโครงการเสริมสร้างนวัตกรรมและกิจกรรมรณรงค์ลดอุบัติเหตุ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับชุมชน ท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนจัดทำแผนรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ตน ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา ขาดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการใช้ต้นทุนต่อหน่วย (ต่อ“ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล” คือ 68,000 บาทต่อศูนย์ฯ) ผลการวิเคราะห์ประเมินผล พบว่าทุกกิจกรรมดำเนินโครงการมีการดำเนินอย่างมีมาตรฐาน มีหลักเกณฑ์แนวทางการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมายโครงการอย่างชัดเจน และการดำเนินโครงการที่มีระบบการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการทำงานแบบบูรณาการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการดำเนินโครงการนี้มีจุดเด่น คือ การเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือเป็นรูปแบบที่ใช้ได้ดีในพื้นที่อื่นแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ท้องถิ่นของตนเอง และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของศูนย์ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศรา แสนศิริทวีสุข และคณะ (2559) ซึ่งพบว่า การบูรณาการในการสร้างเสริมความปลอดภัยทั้งจากการบาดเจ็บจราจรและจมน้ำ ควรมุ่งเน้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญและเกิดความร่วมมือ ในการดำเนินการ โดยมีการบูรณาการสร้างเครือข่ายดำเนินงาน โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งเครือข่ายแยกเป็นการเฉพาะแต่ละสาเหตุของการบาดเจ็บ มีการจัดทำ แผนงาน โครงการและกิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัย แบบบูรณาการ การผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่มาบริหารจัดการร่วมกันในการสร้างเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับชุมชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์ คือองค์ความรู้ และมีศิลป์ คือความสามารถในการประสานความสัมพันธ์ของเครือข่าย และมีทรัพยากรใน หน่วยงาน

อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานไป พร้อมกันด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาระดับคุณภาพโครงการ

1. ภายหลังจากการจัดกิจกรรมให้กับพื้นที่ต่างๆ แล้ว สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร ควรเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แผนแม่บทการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลในท้องถิ่นนั้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ และเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคมนาคมปลอดภัยอย่างต่อเนื่องครบทั้ง 27 ศูนย์ของจังหวัดกำแพงเพชร

2. สำนักงานขนส่งจังหวัดสมควรเก็บข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของรถจักรยานยนต์ในเขตพื้นที่ทำเครือข่ายไปแล้ว ตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2557 เพื่อประเมินผลลัพธ์ว่า เครือข่ายที่สร้างขึ้นได้ทำงานอย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยดูจากจำนวนอุบัติเหตุของรถจักรยานยนต์ที่ประสบเหตุในพื้นที่นั้นจริง

3. สำนักงานขนส่งจังหวัดสำรวจจุดเสี่ยงของถนนในท้องถิ่น และนำเครือข่ายของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่ดำเนินงานตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา ร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมในชุมชน

4. ภายหลังจากการจัดกิจกรรมให้กับพื้นที่ต่างๆ แล้ว สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร ควรเสนอให้ อปท. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แผนปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลในท้องถิ่นนั้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ และเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคมนาคมปลอดภัยอย่างต่อเนื่องครบทั้ง 27 ศูนย์ของจังหวัดกำแพงเพชร

5. โครงการนี้มีความคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงสุด เป็นการสร้างนวัตกรรมด้านการจัดการความปลอดภัยทางถนนในระดับชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและการดำเนินกิจกรรมสามารถขยายได้ทั่วทั้งจังหวัด ควรสนับสนุนให้จังหวัดกำแพงเพชรเป็นโครงการต้นแบบของจังหวัดอื่นที่สนใจในโครงการประเภทนี้

6. กระบวนการดำเนินงานของโครงการทุกขั้นตอนควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และรายงานข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์สำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อเป็นช่องทางการกระจายข้อมูลข่าวสารของโครงการให้คณะทำงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ และประชาชนในพื้นที่ทราบถึงความก้าวหน้าของกิจกรรมสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรได้

7. ภายหลังจากการจัดกิจกรรมให้กับพื้นที่ต่าง ๆ แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แผนแม่บทการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล

ในท้องถิ่นนั้นโดยการทำหนังสือเสนอแนะจากสำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ และเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคมนาคมปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา แสงศิริวิสุข ฦพชร สีหะวงษ์ และสุขสันต์ กองสะดี. (2559). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมความปลอดภัยจากการบาดเจ็บจราจรและจมน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลคอนกาม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการสาธารณสุข ปีที่ 25 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2559.
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559). แบบสำรวจความพึงพอใจผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบลโดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559, 2 สิงหาคม). หนังสือราชการเรื่อง จัดส่งเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ “สรุปประเด็นปัญหาอุบัติเหตุทางถนนและแนวทางแก้ไขปัญหา” ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลจังหวัดกำแพงเพชร. ที่ กพ 0012/ว1342. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559, มีนาคม). หนังสือราชการเรื่อง ขอความอนุเคราะห์จัดทำข่าวพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop). ที่ กพ 0012/ว. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559, 2 มีนาคม). บันทึกข้อความเรื่อง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมตามโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.ที่ กพ 0012/ -. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559). ตารางสรุปประโยชน์การดำเนินกิจกรรมตามโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. (เอกสารอัดสำเนา).

- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559, 28 กรกฎาคม). บันทึกข้อความเรื่อง รายงานสรุป
ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการจัดทำนวัตกรรมโครงการสร้างเครือข่ายเพื่อความ
ปลอดภัยทางถนนจังหวัดกำแพงเพชร (โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการ
ป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลด
อุบัติเหตุทางถนนจังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559). ที่ กพ 0012/- (เอกสาร
อัดสำเนา).
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกำแพงเพชร. (2559, 28 สิงหาคม). บันทึกข้อความเรื่อง ขออนุมัติจัดส่ง
เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามโครงการ “พัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการ
ป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับตำบล โดยการส่งเสริมและสร้างแนวคิดในการป้องกันและลด
อุบัติเหตุทางถนน (จังหวัดกำแพงเพชร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. ที่ กพ 0012/- (เอกสาร
อัดสำเนา).
- สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ. (2557). การศึกษาวิเคราะห์และทำการ
ประเมินผลแผนงานโครงการทางด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ประจำปี
งบประมาณ 2557. นนทบุรี: สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ.
- Boruch, R. F. (2003). Randomized field trials in education. In T. Kellaghan & D. L.
Stufflebeam (Eds.), International handbook of education evaluation. Norwell,
MA: Kluwer.
- MacDonald, B. (1975). Evaluation and the Control of education. In D. Tawney (Ed.),
Evaluation: The state of the art. London: Schools Council.
- Stufflebeam, D. L. (1966). A depth study of the evaluation requirement. Theory into
Practice, 5, 121-134.
- Stufflebeam, D. L. (1967). The use of and abuse of evaluation in Title III. Theory into
Practice, 6, 126-133.
- Stufflebeam, D.L. (2002). CIPP evaluation model checklist. [http:// www.wmich.edu /
evalctr/-checklist/cippchecklist.htm](http://www.wmich.edu/evalctr/-checklist/cippchecklist.htm).
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kelleghan & D. L.
Stufflebeam. (Eds.). International handbook of education evaluation. (pp. 31-
62). Norwell, MA: Kluwer.
- Weiss, C. H. (1972). Evaluation. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

**ผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงาน
ของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น**

**The Effect of Desirable Accountant Characteristics on the Performance
of Accounting Office in Khon Kaen Province**

มูจรินทร์ แก้วหย่อง(Mujarin Kaewyong)* เบญจมาศ คุณะ(Benjamat Kuna)

ทิพย์สุดา สานนท์(Tipsuda Sanon) ธนพร เตี้ยวเจริญยิ่ง(Thanaporn Deawjaroenyong)

พิจิตรา ขาวเหนือ(Pichitra Chawneur)⁵ วราภรณ์ ครสิงห์(Waraporn Khonsing)

วันวิสา สุขสี(Wanwisa Suksai)

สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

*Corresponding author. E-mail: Mujarin12@hotmail.com

บทคัดย่อ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง และวิชาชีพบัญชีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือรวมไปถึงรัฐวิสาหกิจ ซึ่งนักบัญชีถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายเพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 42 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะด้านปัญญา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพของงาน และด้านปริมาณงาน 2) คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะด้านการจัดการบุคคล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพของงาน โดยสรุป คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน

คำสำคัญ: คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ประสิทธิภาพในการทำงาน สำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น

Abstract

Currently, business environment is continuously changing, and accounting professions are critical to business operations, whether they are public and private sectors, or state enterprise. Accountant is the key person to accomplish the goal of organization. Therefore, the researcher team has studied the impact of the attributes of the desired accountants on work performance of the accounting office in Khon Kaen Province. The data were collected from 42 persons who are the head of accounting office in Khon Kaen Province. The questionnaires were used as a tool to collect data. The data were analyzed using multiple correlation analysis, and multiple regression analysis. The research results indicated that 1) the characteristics of the desirable accountants in the aspect of intellectual skills had positive relationships and impacts with the work performance in aspect of the quality of work, 2) the characteristics of the desirable accountants in the aspect of personal management had positive relationships and impacts with work performance in aspect of the quality of work. In summary, the characteristics of the desirable accountants had a positive relationships and impacts with work performance.

Keywords: Characteristics of the Desirable Accountants, Work performance, Accounting Office in Khon Kaen Province

บทนำ

ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือรวมไปถึงรัฐวิสาหกิจ วิชาชีพบัญชีถือเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจ (เฉลิมขวัญ ครุบุญยงค์, 2556) ซึ่งการบัญชีเป็นการจัดระเบียบข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการวัดผลที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจมีการจัดหมวดหมู่รายการ สรุปผล และการตีความหมายของผลดังกล่าว การบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจ และการบัญชีนั้นจะต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์, 2558) เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันข้อมูลทางการบัญชีในทางธุรกิจถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรายงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อช่วยในการตัดสินใจในทางธุรกิจ ซึ่งการจัดทำบัญชี การรายงานทางการเงินเป็นสิ่งที่สำคัญ บางองค์กรมีการจัดทำบัญชีเอง บางองค์กรอาจมีการว่าจ้างโดยใช้สำนักงานบัญชี ซึ่งสำนักงานบัญชีโดยทั่วไปจะให้บริการด้านการบัญชี การจัดทำบัญชี และการให้คำปรึกษาทางการบัญชี ไม่ว่าจะเป็นจัดตั้งในรูปแบบของ

นิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลธรรมดาย่อมต้องการนักบัญชีที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายของแต่ละองค์กร ซึ่งนักบัญชีถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายเพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) โดยการจัดทำบัญชีเป็นหน้าที่ของนักบัญชี ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดในการทำงาน ส่งผลให้งานมีความถูกต้องแม่นยำ และทันต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล (วันวิสาข์ เดชภูมิ, 2556)

นักบัญชีจึงควรปรับตัวโดยการศึกษาหาข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีต่าง ๆ นอกเหนือจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจแล้วการประกอบวิชาชีพทางการบัญชียังทำให้นักบัญชีรู้สึกว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อองค์กร และสังคมสร้างความภาคภูมิใจ และทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วิชาชีพบัญชีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสถานะที่มีการแข่งขันทางธุรกิจที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ (เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์, 2556) นักบัญชีจึงควรมีความรู้ในวิชาชีพการบัญชีและความรู้ทางด้านวิชาการด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และแม่นยำที่สุด และที่ขาดไม่ได้คือนักบัญชีที่ดีจะต้องมีจรรยาบรรณที่ดี ถ้าหากนักบัญชีไม่มีศีลธรรมในการทำงานจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างยิ่ง ถ้านักบัญชีปฏิบัติงานโดยมุ่งหวังแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่คำนึงถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นอาจจะส่งผลให้นักบัญชีเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงในวิชาชีพของตน และยิ่งรวมไปถึงความเสียหายที่อาจส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้ ทำให้องค์กรได้มีความตระหนักถึงคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร โดยจะพิจารณาจากทักษะของนักบัญชีด้านต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรให้เพิ่มมากขึ้น (ฐิติรัตน์ มีมาก และคณะ, 2559) โดยในแต่ละองค์กรจะมีการกำหนดลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีที่แตกต่างกันตามลักษณะของธุรกิจและระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งเป้าหมายหลักย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเหมาะสมของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา เช่น ความรู้ความสามารถทางการบัญชี หากนักบัญชีขาดทักษะในด้านนี้จะส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือภายในองค์กร ความผูกพันที่ดีภายในองค์กร ทักษะการจัดการบุคคล เช่น การบริหารบุคคลในองค์กร และทักษะด้านการจัดการองค์กร ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งทักษะที่จะช่วยให้องค์กรจัดการกับธุรกิจได้เป็นอย่างดี เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งทักษะเหล่านี้จะนำมาเป็นคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2556)

ประสิทธิภาพการทำงานถือเป็นหัวใจสำคัญของการแข่งขันทางธุรกิจที่ทุกหน่วยงานต้องพยายามดำเนินการให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้เกิดผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยทักษะทางด้านต่าง ๆ ของพนักงาน เพื่อให้งานที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จ นักบัญชีจึงมีความสำคัญต่อการทำงานในด้านบัญชี ซึ่งการมีทักษะการทำงานที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่ดี เมื่อองค์กรมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีจะส่งผลให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประสิทธิภาพการทำงานจึงหมายถึงการปฏิบัติงานอย่างราบรื่น ครบถ้วน ประหยัดเวลา ใช้กำลังและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานที่ทำให้เกิดความสูญเปล่าน้อยที่สุด ประกอบด้วย ด้านเวลา คืองานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านคุณภาพของงาน คือ ความครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้และสมบูรณ์ของงาน ด้านปริมาณงาน คือ จำนวนงานที่ได้รับมอบหมาย (ปราโมทย์ รอดวิจิตร, 2557) ด้านต้นทุนงาน คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมพอควร และได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรนั้น รู้จักระมัดระวัง ไม่ให้เกิดของเสีย และด้านผลการปฏิบัติงานคือการปฏิบัติงานได้มาตรฐาน ครบถ้วน สมบูรณ์เชื่อถือได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ จะนำมาซึ่งความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง (ศุภดา สุริยสุภาพงษ์, 2558)

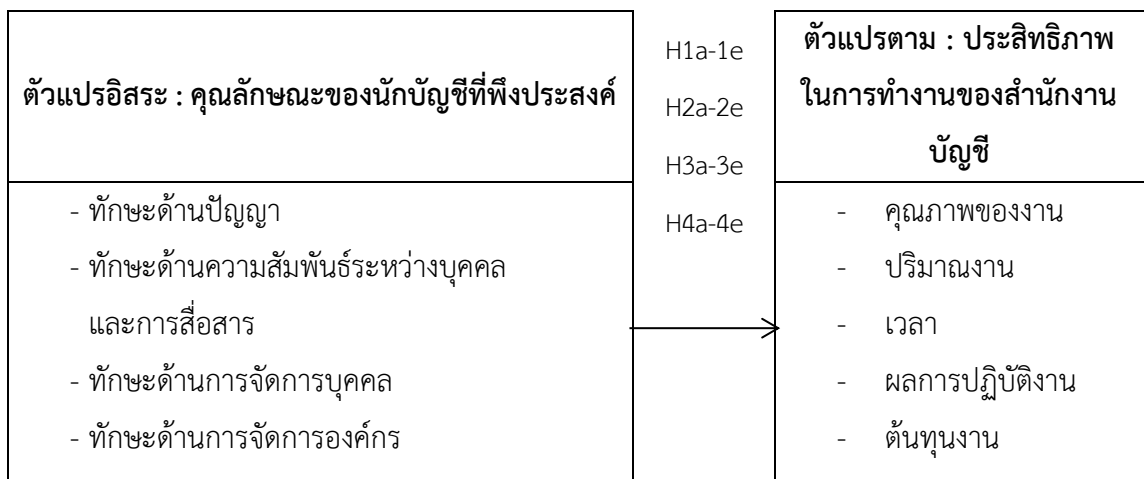
ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีบัญชีที่พึงประสงค์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบว่าคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัญชี ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ พัฒนาคุณสมบัติของนักบัญชีและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานภายในสำนักงานบัญชี เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักบัญชีและสำนักงานบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น
2. ผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ได้ถูกกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และมีผลกระทบต่อตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ซึ่งจากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะงานที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่นในหลาย ๆ ด้าน อีกทั้งยังมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่มุ่งหวังไว้ นักบัญชีจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร และจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเด่นบางประการเพื่อให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ยรรยง ธรรมธัชอารี, (2548) กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญของนักบัญชี ประกอบด้วย

1. ความซื่อสัตย์สุจริต เนื่องจากงานบัญชีเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินสดและการดูแลทรัพย์สินอื่น ๆ ขององค์กร ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่นักบัญชีควรจะต้องมี และต้องเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร
2. ความละเอียดรอบคอบ เนื่องจากงานบัญชีเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมาก การตรวจเช็คและสอบทานงานเพื่อให้มั่นใจในความถูกต้องจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ
3. ความยึดมั่นในการปฏิบัติตามระเบียบ นักบัญชีต้องทำความเข้าใจในระเบียบและนโยบายทางการเงินอย่างถ่องแท้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน

ทั้งนี้เพื่อใช้อ้างอิงในการตรวจสอบ ความถูกต้องของรายการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการเงิน นักบัญชีต้องสามารถชี้แจงระเบียบที่ถูกต้องทางการเงินให้กับผู้บริหารเข้าใจ และสามารถบังคับใช้ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

4. การติดตามงาน เพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นไปโดยถูกต้อง เรียบร้อย นักบัญชีต้องทำการติดตามงานต่าง ๆ ที่ค้างอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เสร็จทันการปิดบัญชีประจำเดือน รายการที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อประโยชน์ในการปิดบัญชีแต่ละงวด ได้แก่ 1) การตัดยอดซื้อและขายตอนสิ้นเดือน 2) การติดตามการคืนเงินล่วงหน้าที่ย้ายให้พนักงาน 3) การตั้งบัญชีค่าใช้จ่ายค้างจ่าย 4) การตัดบัญชีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า 5) การติดตามการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นต้น

5. ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น นักบัญชีต้องกล้าแสดงความคิดเห็น โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ประกอบกับความรู้ ทางด้านกฎหมายภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ในบางครั้งจำเป็นต้องเป็นผู้ริเริ่มในการแก้ปัญหาโดยการเรียกประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นอย่างทันที่

6. ทักษะในการติดต่อสื่อสาร ในบางครั้งเราอาจได้ยินการพูดภาษาบัญชีในทำนองที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ของผู้ฟังเนื่องจากตัวเลขทางบัญชีถูกจัดทำขึ้นโดยอาศัยหลักการบัญชีที่มีอยู่ การอธิบายข้อมูล โดยนักบัญชีจึงมักมีการใช้ศัพท์ทางบัญชีหรืออธิบายจากผู้คุ้นเคยกับตัวเลขทางบัญชี ซึ่งอาจเป็น การยากต่อการทำความเข้าใจของผู้ฟังที่มีใช้นักบัญชี นักบัญชีจึงต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีให้เกิดขึ้น

7. การรักษาความลับ นักบัญชีมีโอกาสที่จะได้รับรู้ข้อมูลสำคัญทางการเงินก่อนผู้อื่น หรือเป็นข้อมูล ที่บุคคลอื่นไม่ควรรู้ เช่น เงินเดือนของพนักงานหรือผู้บริหาร เป็นต้น การเก็บรักษาข้อมูลอันเป็นความลับทางธุรกิจ เช่น ราคาขายสินค้าหรืองบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ นักบัญชีจึงต้องเก็บรักษาความลับในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

องค์ประกอบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของนักบัญชีเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่นักบัญชีใช้อยึดถือปฏิบัติ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีย่อมเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ หรือทักษะในการปฏิบัติงานของนักบัญชี มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ ได้จัดประเภททักษะทางวิชาชีพตามความรู้ความสามารถออกเป็น 4 ด้านดังนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557: 8)

1. ทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ และการใช้ดุลยพินิจกับผู้ประกอบวิชาชีพ ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ทักษะด้านปัญญา ได้แก่ 1) ประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและแง่มุมที่หลากหลายผ่านการวิจัย

การวิเคราะห์ และการบูรณาการ 2) มีการประยุกต์ใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งรวมถึงการระบุ และการประเมินทางเลือกเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3) ระบุได้ว่าเมื่อใดสมควรที่จะปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา และการหาข้อสรุป 4) ประยุกต์ใช้เหตุผลการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการคิดเชิงนวัตกรรมในการแก้ปัญหา และ 5) เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาที่ไม่มีรูปแบบ และซับซ้อนในหลายแง่มุม

2. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงาน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ทักษะด้านปัญญา ได้แก่ 1) ให้ความร่วมมือและทำงานเป็นทีม เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ขององค์กร 2) สื่อสารอย่างชัดเจนและกระชับ เพื่อนำเสนอ อภิปราย และรายงานในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรและโดยวาจา 3) แสดงให้เห็นถึงความตระหนักเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และภาษาในการสื่อสารทุกรูปแบบ 4) ประยุกต์ใช้เทคนิคการฟังเชิงรุก และการสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิภาพ 5) ประยุกต์ทักษะการต่อรองมาใช้ เพื่อหาทางแก้ปัญหาและข้อตกลงร่วมกัน 6) ประยุกต์ใช้ทักษะการให้คำปรึกษา เพื่อลดหรือแก้ไขข้อขัดแย้ง แก้ไขปัญหา และสร้างโอกาสให้ได้มากที่สุด และ 7) นำเสนอความคิดและโน้มน้าวใจผู้อื่น เพื่อให้เกิดการสนับสนุน และมีพันธมิตรร่วมกัน

3. ทักษะการจัดการบุคคล หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงาน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ทักษะด้านปัญญา ได้แก่ 1) แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีการประยุกต์ใช้ความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการตั้งคำถาม และประเมินข้อมูลทั้งหมดเชิงวิพากษ์ 3) กำหนดมาตรฐานส่วนบุคคลระดับสูงในการปฏิบัติงาน และติดตามผลงานของตนเองโดยใช้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้อื่น และการไตร่ตรองด้วยตนเอง 4) จัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุข้อกำหนดทางวิชาชีพ 5) คาดการณ์ความท้าทายและวางแผนหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ และ 6) เปิดใจกว้างรับโอกาสใหม่ๆ ที่เข้ามา

4. ทักษะการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกับองค์กรหรือภายในองค์กร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เหมาะสมด้วยบุคลากร และทรัพยากรที่มีอยู่ ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ทักษะด้านการจัดการองค์กร ได้แก่ 1) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด 2) สอบทานงานของตนเองและของผู้อื่น เพื่อประเมินว่างานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพขององค์กร หรือไม่ 3) ประยุกต์ใช้ทักษะการบริหารคนในการสร้างแรงจูงใจ และพัฒนาผู้อื่น 4) ประยุกต์ใช้ทักษะการกระจายงานในการมอบหมายงาน 5) ประยุกต์ใช้ทักษะความเป็นผู้นำ เพื่อโน้มน้าวใจผู้อื่นในการ

ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายองค์กร และ 6) นำเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการตัดสินใจที่ดีขึ้น

ดังนั้น คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จึงเป็นทักษะทางด้านบัญชีของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการที่นักบัญชีมีคุณลักษณะเหล่านี้จะนำไปสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ดังนั้นงานวิจัยนี้คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จึงประกอบด้วย ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการบุคคล และทักษะด้านการจัดการองค์กร

ประสิทธิภาพการทำงาน

ประสิทธิภาพการทำงาน (Job Efficiency) หมายถึง ผลของการปฏิบัติงานของบุคลากร หรือความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ โดยงานที่ได้จะต้องมีคุณภาพ มีปริมาณงานที่เหมาะสม มีความทันเวลา มีผลการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน และมีต้นทุนงานที่ประหยัดที่สุด

การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้ องค์กรแต่ละองค์กรมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป อาจขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร ระยะเวลา การดำเนินงาน ประสบการณ์ ลักษณะการดำเนินงานขององค์กร ถ้าองค์กรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถถือเป็นข้อได้เปรียบของการดำเนินงานขององค์กร บุคลากรภายในองค์กรจำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งผลงานที่ได้จะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ปราศจากข้อผิดพลาด มีความทันต่อเวลาทันต่อการใช้งานของผู้ใช้การเงิน ลูกคามีความพึงพอใจในงานที่ส่งมอบให้บุคลากรภายในองค์กรจึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงาน (ศรีอุบล ทองคำ, 2557: 30) ประสิทธิภาพการทำงานจึงถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรที่จะส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรตามที่องค์กรได้วางไว้ การที่บุคลากรขององค์กรทำงานหรือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สามารถบ่งบอกได้ว่าบุคลากรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการปฏิบัติที่ดี และสามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานขององค์กรว่าองค์กรมีการเติบโตอย่างยั่งยืนและมั่นคง ผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้แสวงหาแนวทางและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรทำงานหรือปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่การที่บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่เพียงแต่จะส่งผลต่อองค์กรเท่านั้นยังส่งผลถึงผู้ปฏิบัติงานได้ (ศุภดา สุริยสุภาพงศ, 2558)

องค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีจำแนกองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน ไวดังนี้ 1. ปราโมทย์ รอดวินิจ (2557: 32) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวกับองค์กร ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีหลักการทำงาน 3 ด้าน คือ

1) เวลา (Time) หมายถึง ความสามารถของนักบัญชีในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ ข้อมูลที่นำไปใช้ในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการตรงตามความต้องการของผู้บริหารต้องพิจารณาเปรียบเทียบประโยชน์ที่จะได้จากการรายงานที่ทันเวลากับความเชื่อถือได้ของรายงานนั้น กล่าวคือ หากกิจการรอนจนกระทั่งทราบข้อมูลในนั้นในทุกด้านจึงจะเสนอรายงานทางการเงิน รายงานนั้นอาจมีความเชื่อถือได้สูง แต่ไม่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งการเงินในการตัดสินใจ เนื่องจากไม่ทันต่อเวลา

2) คุณภาพของงาน (Quality of Work) หมายถึง นักบัญชีขององค์กรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยงานที่ปฏิบัตินั้นมีคุณภาพสูงหรือดีมากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่มักกำหนดว่าคุณภาพของงานจะต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้ เรียบร้อย และสมบูรณ์ตามกำหนด นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของงานนั้นด้วย การควบคุมงานเพื่อกำกับให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้มาตรฐาน อันเป็นการตรวจตราควบคุมให้ผลผลิตของงานที่ออกมาถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐาน และพยายามที่จะยกมาตรฐานให้สูงขึ้นจนเป็นที่พอใจของฝ่ายบริหาร และลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการ การละเลยการควบคุมงานจะมีผลต่อการปล่อยปละละเลย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานอาจไม่ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติผิดพลาด บกพร่องไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ไม่ทันเวลา และเกิดการสูญเสียของทรัพยากร

3) ปริมาณงาน (Work Quantity) หมายถึง นักบัญชีขององค์กรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยปริมาณที่แล้วเสร็จมีจำนวนมากกว่าจำนวนงาน และเวลาทำงานปกติ

2. ศุภดา สุริยสุภาพงศ์ (2558: 36) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน ประกอบด้วย ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุนงาน และด้านเวลา ดังนี้

1) ด้านผลการปฏิบัติงาน (Performance) หมายถึง งานที่ได้รับจากการปฏิบัติงานได้มาตรฐาน ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ เชื่อถือได้ จะนำมาซึ่ง ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ผู้รับตรวจ ผู้บริหาร เป็นต้น (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558)

2) ด้านต้นทุนงาน (Working Costs) ต้นทุนงานในการดำเนินงานเป็นเรื่องที่องค์กรให้ความสำคัญซึ่งจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างพอเหมาะพอควร เพื่อที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรนั้น การใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวังพยายามไม่ให้เกิดส่วนเกินเหลือทิ้ง ไม่ใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ประสิทธิภาพการทำงานถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร ซึ่งทุก องค์กรจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ประสิทธิภาพการทำงานเป็นความสามารถในการ ทำงาน หรือการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จหรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้ ส่งผลให้บุคลากรทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจสูงสุด ดังนั้น องค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน จึงประยุกต์จากงานวิจัยของ ปราโมทย์ รอดวินิจ (2557) และศุภดา สุริยสุภา พงศ์ (2558) องค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงานที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จนั้น ประกอบด้วย

1. คุณภาพของงาน หมายถึง การที่องค์กรมีผลงานที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ตรงตามมาตรฐานที่องค์กรได้กำหนด ไม่มีข้อผิดพลาด เกิดขึ้น เกิดการสูญเสียในการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และได้รับความพึงพอใจจากลูกค้า
2. ปริมาณงาน หมายถึง องค์กรสามารถจัดสรรจำนวนงานให้นักบัญชีได้อย่างเหมาะสมมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพิ่มจำนวน และบรรลุวัตถุประสงค์งานในแต่ละด้าน
3. เวลา หมายถึง ความสามารถของนักบัญชีที่ใช้ในปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนด มีการใช้เวลาอย่างคุ้มค่า และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของนักบัญชีในการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน มีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ เชื่อถือได้ ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ
5. ต้นทุนงาน หมายถึง องค์กรมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกิดขึ้นภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ใช้ทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่อย่างจำกัด และเกิดประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรนั้น

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า ทักษะทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีจังหวัดนครราชสีมา (ฐิติรัตน์ มีมาก และคณะ, 2559) นอกจากนี้ สุพรรณษา จิตต์มั่น และกรรณิการ์ ธรรมสรากร (2559) พบว่า ทักษะทางปัญญา ทักษะทางด้านวิชาการ ทักษะด้านคุณลักษณะ และทักษะด้านปฏิสัมพันธ์ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านผลการปฏิบัติงาน ในขณะที่ทักษะทางปัญญา และทักษะทางด้านปฏิสัมพันธ์ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านต้นทุน และนอกจากนี้ยังพบว่าทักษะทางปัญญา ทักษะด้านปฏิสัมพันธ์ และทักษะทางด้านการบริหารองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลา นอกจากนี้งานวิจัยในอดีตยังพบว่า 1) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้านความรู้ และด้านทักษะ มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพผลงาน 2) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้านเจตคติ มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านปริมาณผลงาน 3) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้านเจตคติ และด้านทักษะ มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านความตรงต่อเวลาในการทำงาน และ

4) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโดยรวม (ประทีป วชิทองรัตน์, 2558) นอกจากนั้น Abas and Imam (2016) พบว่า ทักษะการจัดการส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการทำงานตามพฤติกรรมของพนักงาน อย่างไรก็ตาม การมีทักษะการคิดและการแก้ปัญหาทำให้พนักงานได้รับประโยชน์มากขึ้น และทักษะในการทำงานเป็นทีมหรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานตามพฤติกรรมของพนักงาน นอกจากนี้การที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงานทั้งด้านทักษะความสามารถของพนักงาน และค่านิยมที่ตรงกับความต้องการขององค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีให้มีคุณภาพและให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี จึงตั้งสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 a-e คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะด้านปัญญามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น (a) ด้านคุณภาพของงาน (b) ด้านปริมาณงาน (c) ด้านเวลา (d) ด้านผลการปฏิบัติงาน และ (e) ด้านต้นทุนงาน

สมมติฐานที่ 2 a-e คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น (a) ด้านคุณภาพของงาน (b) ด้านปริมาณงาน (c) ด้านเวลา (d) ด้านผลการปฏิบัติงาน และ (e) ด้านต้นทุนงาน

สมมติฐานที่ 3 a-e คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะด้านการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น (a) ด้านคุณภาพของงาน (b) ด้านปริมาณงาน (c) ด้านเวลา (d) ด้านผลการปฏิบัติงาน และ (e) ด้านต้นทุนงาน

สมมติฐานที่ 4 a-e คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น (a) ด้านคุณภาพของงาน (b) ด้านปริมาณงาน (c) ด้านเวลา (d) ด้านผลการปฏิบัติงาน และ (e) ด้านต้นทุนงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 53 แห่ง โดย โดยผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถาม คือหัวหน้าสำนักงานบัญชี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560) คณะผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างตามสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 53 แห่ง จำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมามีจำนวน 45 ฉบับ และได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ทั้งสิ้น 43 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.25 เมื่อเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับเกินร้อยละ 20 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง จึงจะถือว่ายอมรับได้ว่ามีจำนวนข้อมูลเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตัวแปรอิสระ คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 14 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา จำนวน 3 ข้อ ทักษะด้านความสัมพันธ์และการสื่อสาร จำนวน 4 ข้อ ทักษะด้านการจัดการบุคคล จำนวน 3 ข้อ และทักษะด้านการจัดการองค์กร จำนวน 4 ข้อ (ประยุกต์จากงานวิจัยของ ปราโมทย์ รอดวินิจ, 2558) ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 17 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลประสิทธิภาพการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ด้านคุณภาพของงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านปริมาณงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านเวลา จำนวน 3 ข้อ ด้านผลการปฏิบัติงาน จำนวน 3 ข้อ และด้านต้นทุนงาน จำนวน 3 ข้อ (ประยุกต์จากงานวิจัยของศุภดา สิริยสุภาพงศ์, 2558)

3. คุณภาพของเครื่องมือวัด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา ทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมถึงความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรงผ่านการพิจารณาเนื้อหาของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.567 - 0.816 และประสิทธิภาพในการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่นมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.585 - 0.894 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้

แสดงว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้ และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) เป็นรายด้านโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.761 - 0.782 และประสิทธิภาพในการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่นมี ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.701 - 0.866 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair et al. (2006) แสดงความเห็นว่าค่า Alpha มากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้มีความเที่ยงตรงในการวัด แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์กับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ } QFW = \alpha_1 + \beta_1 \text{INT} + \beta_2 \text{IAC} + \beta_3 \text{PER} + \beta_4 \text{ORG} + \epsilon_1$$

$$\text{WOL} = \alpha_2 + \beta_5 \text{INT} + \beta_6 \text{IAC} + \beta_7 \text{PER} + \beta_8 \text{ORG} + \epsilon_2$$

$$\text{TIL} = \alpha_3 + \beta_9 \text{INT} + \beta_{10} \text{IAC} + \beta_{11} \text{PER} + \beta_{12} \text{ORG} + \epsilon_3$$

$$\text{OPE} = \alpha_4 + \beta_{13} \text{INT} + \beta_{14} \text{IAC} + \beta_{15} \text{PER} + \beta_{16} \text{ORG} + \epsilon_4$$

$$\text{CFW} = \alpha_5 + \beta_{17} \text{INT} + \beta_{18} \text{IAC} + \beta_{19} \text{PER} + \beta_{20} \text{ORG} + \epsilon_5$$

เมื่อ	INT	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านปัญญา
	IAC	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร
	PER	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการบุคคล
	ORG	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการองค์กร
	QFW	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ด้านคุณภาพของงาน
	WOL	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ด้านปริมาณงาน

TIL	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ด้านเวลา
OPE	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลการปฏิบัติงาน
CFW	แทน	คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ด้านต้นทุนงาน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณระหว่างคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์และประสิทธิภาพการทำงาน ของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	QFW	WOL	TIL	OPE	CFW	INT	IAC	PER	ORG
X	4.17	3.98	4.1	4.09	3.95	4.16	4.21	4.31	3.93
S.D.	0.58	0.55	0.52	0.58	0.65	0.63	0.48	0.50	0.53
QFW		0.679***	0.480***	0.751***	0.548***	0.790***	0.450***	0.671***	0.642***
WOL			0.638***	0.765***	0.538***	0.626***	0.441***	0.576***	0.564***
TIL				0.524***	0.440***	0.530***	0.445***	0.495***	0.550***
OPE					0.574***	0.738***	0.501***	0.606***	0.630***
CFW						0.480***	0.358**	0.482***	0.521***
INT							0.536***	0.654***	0.718***
IAC								0.707***	0.682***
PER									0.731***
ORG									

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.90 (Berry and Feldman: 1985) แต่คณะผู้วิจัยยืนยันผลการวิเคราะห์จึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ VIF ปรากฏว่ามีค่า VIF ของตัวแปรอิสระ คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์มีค่า 3.047 ซึ่งน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black et al., 2006)

ตาราง 2 แสดงการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์และประสิทธิภาพการทำงาน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม				
	ด้านคุณภาพของงาน	ด้านปริมาณงาน	ด้านเวลา	ด้านผลการปฏิบัติงาน	ด้านต้นทุนงาน
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5
	H1a-H4a	H1b-H4b	H1c-H4c	H1d-H4d	H1e-H4e
ทักษะด้านปัญญา (H1a-H1e)	0.558*** (0.128)	0.344** (0.161)	0.202 (0.163)	0.501*** (0.146)	0.177 (0.211)
ทักษะด้านความสัมพันธ์และการสื่อสาร (H2a-H2e)	-0.196 (0.171)	-0.032 (0.213)	0.076 (0.216)	0.036 (0.194)	-0.125 (0.281)
ทักษะด้านการจัดการบุคคล (H3a-H3e)	0.396** (0.182)	0.285 (0.228)	0.105 (0.231)	0.169 (0.207)	0.276 (0.300)
ทักษะด้านการจัดการองค์กร (H4a-H4e)	0.075 (0.177)	0.119 (0.222)	0.245 (0.225)	0.118 (0.201)	0.376 (0.291)
Adjusted R ²	0.643	0.385	0.279	0.532	0.236
Maximum VIF	3.047	3.047	3.047	3.047	3.047

***p<0.01, **p<0.05,

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบผลกระทบ 4 ด้านของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยด้านทักษะด้านปัญญา ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์และการสื่อสาร ด้านทักษะด้านการจัดการบุคคล และด้านทักษะด้านการจัดการองค์กร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา ด้านผลการปฏิบัติงาน และด้านต้นทุนงาน ตามสมมุติฐานที่ 1-4 a-e ดังนี้ 1. ทักษะด้านปัญญามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านคุณภาพของงาน β (H1a: $\beta = 0.558$; $p < 0.01$) ด้านปริมาณงาน (H1b: $\beta = 0.344$; $p < 0.05$) และด้านผลปฏิบัติงาน(H1d: $\beta = 0.501$; $p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติรัตน์ มีมาก และคณะ (2559) กล่าวว่า การที่นักบัญชีมีทักษะด้านปัญญาจะส่งผลให้

งานมีคุณภาพ และมีปริมาณงานที่เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา จิตต์มั่น และ กรรณิการ์ ธรรมสรากร (2559) กล่าวว่า ทักษะด้านปัญญาของนักบัญชีจะส่งผลต่อผลปฏิบัติงานของ นักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน ดังนั้น H1a,H1b,H1d ยอมรับสมมติฐาน

ในทางตรงกันข้ามทักษะด้านปัญญาไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านเวลา (H1c: $\beta = 0.202$; $p > 0.005$)

และต้นทุนงาน (H1e: $\beta = 0.177$; $p > 0.05$) ดังนั้น H1c,H1e ปฏิเสธสมมติฐาน

2. ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านคุณภาพของงาน (H2a: $\beta = -0.196$; $p > 0.05$) ด้านปริมาณงาน (H2b: $\beta = -0.032$; $p > 0.05$) ด้านเวลา (H2c: $\beta = 0.076$; $p > 0.05$) ด้านผลการปฏิบัติงาน (H2d: $\beta = 0.036$; $p > 0.05$) และด้านต้นทุนงาน (H2e: $\beta = -0.125$; $p > 0.05$) ดังนั้น H2a-e ปฏิเสธสมมติฐาน

3. ทักษะด้านการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านคุณภาพของงาน (H3a: $\beta = 0.396$; $p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรรัตน์ มีมาก และคณะ (2559) กล่าวว่า การที่นักบัญชีมีทักษะการจัดการบุคคลจะส่งผลให้งานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น H3a ยอมรับสมมติฐาน

ในทางตรงกันข้ามทักษะด้านการจัดการบุคคลไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านปริมาณงาน (H3b: $\beta = 0.285$; $p > 0.05$) ด้านเวลา (H3c: $\beta = 0.105$; $p > 0.05$) ด้านผลการปฏิบัติงาน (H3d: $\beta = 0.169$; $p > 0.05$) และด้านต้นทุนงาน (H3e: $\beta = 0.276$; $p > 0.05$) ดังนั้น H3b-e ปฏิเสธสมมติฐาน

4. ทักษะด้านการจัดการองค์กรไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านคุณภาพของงาน (H4a: $\beta = 0.075$; $p > 0.05$) ด้านปริมาณงาน (H4b: $\beta = 0.119$; $p > 0.05$) ด้านเวลา (H4c: $\beta = 0.245$; $p > 0.05$) ด้านผลการปฏิบัติงาน (H4d: $\beta = 0.118$; $p > 0.05$) และด้านต้นทุนงาน (H4e: $\beta = 0.376$; $p > 0.05$) ดังนั้น H4a-e ปฏิเสธสมมติฐาน

สรุปและอภิปรายผล

รายงานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากนักบัญชีที่มีทักษะด้านปัญญา มีความรู้ความสามารถทางการบัญชี และมีทักษะด้านต่าง ๆ จะส่งผลให้นักบัญชีมีความสามารถในการปฏิบัติงานและมีผลงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อการ

ใช้งาน และมีปริมาณงานที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติรัตน์ มีมาก และคณะ (2559) กล่าวว่าด้านทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะทางปัญญามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ด้านเวลา ด้านคุณภาพของงาน และด้านปริมาณงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี จังหวัดนครราชสีมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา จิตต์มั่น และกรรณิการ์ ธรรมสรากร (2559) กล่าวว่าทักษะทางปัญญาทักษะทางด้านวิชาการ ทักษะด้านคุณลักษณะและทักษะด้านปฏิสัมพันธ์มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงาน ด้านผลการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะด้านการจัดการบุคคลมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านคุณภาพของงาน เนื่องจาก นักบัญชีมีการจัดการด้านบุคคลในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวางแผนบริหารเวลาในการทำงาน และมีความระมัดระวังรอบคอบในการปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติรัตน์ มีมาก และคณะ (2559) กล่าวว่า นักบัญชีที่สามารถทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนสำนักงานให้มีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จสามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยมีการเรียงลำดับความสำคัญของการทำงาน สามารถจัดทำรายงานงบการเงินได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน นอกจากนั้นยังมีความรู้ความเข้าใจในการนำเสนอสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานบัญชีควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

1.2 สำนักงานบัญชีควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการกล่าวชมเชยหรือให้ผลตอบแทนแก่พนักงานบัญชีที่ปฏิบัติงานสำเร็จหรือเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 สำนักงานบัญชีควรนำผลการวิจัยมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณานักบัญชีในสำนักงานหรือใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่ของนักบัญชี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากสำนักงานบัญชี เช่น หน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2.2 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรหาวิธีการในการวิจัยในลักษณะอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและแตกต่างไปจากวิธีการเดิม เช่น การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

2.3 ผู้ที่สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรนำผลการวิจัยด้านที่มีระดับนัยสำคัญหรือได้รับการยอมรับมากที่สุดไปศึกษาหาข้อมูลเชิงลึก.เพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, (10 กุมภาพันธ์ 2560). รายชื่อสำนักงานบัญชี [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://www.dbd.go.th/khonkaen/more_news.php?cid=13

_____,(27 กุมภาพันธ์ 2560). ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี [ออนไลน์]. สืบค้นจากhttp://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=551.

เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์, 2557. คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับอุตสาหกรรมญี่ปุ่น ใน ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

ฐิติรัตน์ มีมาก, รติกร บุญสวาท และชุติมา ขลิบทอง, 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณ และทักษะทางวิชาชีพกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี จังหวัดนครราชสีมา. ใน การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7, 653-664. สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

ปราโมทย์ รอดวินิจ, 2557. ผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธนาคารสาขาในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขา การบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประทีป วชิทองรัตนา, 2558. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในเขตจังหวัดนครราชสีมา. สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

วันวิสาข์ เดชภูมิ, 2556 . ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจ ในเขตจังหวัดขอนแก่น ต้องการ. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, (3 มีนาคม 2560). ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th/index.php/>.

สุพรรณษา จิตต์มั่น และกรรณิการ์ ธรรมสรากร, 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพความ ผูกพันต่อองค์กรและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลาง

- และขนาดย่อมในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์), 11(1), 287-296.
- ศุภดา สุริยสุภาพงศ์, 2558. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมการปฏิบัติงานสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ในสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนุกฤษ ทองสุโขวงศ์, 2558. ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหาร [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://web.kku.ac.th/anuton/3526301/Doc_01.pdf. (27 มกราคม 2560).
- Aaker, D.A., Kumar, V. and Day, G.S. 2001. Marketing Research. New York : John Wiley and Son.
- Abas, C.M. and Imam, A.O. 2016. “Graduates’ Competence on Employability Skills and Job Performance”. College of Education, Cotabato City State Polytechnic College, Philippines.
- Berry, W.D. and Feldman, S. 1985. Multiple Regression Practice. Beverly Hills. CA: sage
- Black, K. 2006. Business Statistic: for contemporary decision making. John Wiley & Sons.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. 2006. Multivariable Data Analysis, 6th ed. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.
- Nunnally, J.C. 1978. Psychometric theory. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

การสร้างตัวละครในนวนิยายชุดสิบสองเศร้า ของ Chiffon_cake

Character Creation in the Sib Song Saow Series of Chiffon_cake

จิรภัทร บัวโอภาส(Jirapat Bua-opas)^{1*} วรรณญา ยิ่งยงค์ศักดิ์(Warunya Yingyongsak)²

¹สังกัดสาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา และสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

²สังกัดสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

*Corresponding author: E-mail: jrp.jsc@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การสร้างตัวละครในนวนิยายชุดสิบสองเศร้า ของ Chiffon_cake มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสร้างตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครเอกที่ปรากฏในนวนิยายชุดสิบสองเศร้า ของ Chiffon_cake จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ บัลลังก์ปักษา ราชาวิหค และดุจนกในกรงขัง โดยจะศึกษาตามแนวคิดการสร้างตัวละคร ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพ และทฤษฎีจิตวิทยาสังคม ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการสร้างตัวละครแบบพลวัตเป็นกลวิธีที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการสร้างตัวละครเอก โดยทำให้ตัวละครมีความสมจริงและมีบุคลิกที่สร้างความน่าสนใจแก่ผู้อ่าน ทั้งยังพบว่าตัวละครเอกทุกตัวมีความเป็นตัวละครต่อเนื่องซึ่งจะปรากฏในอีกเรื่องหนึ่งเสมอ ส่วนพฤติกรรมของตัวละครพบว่า ตัวละครทุกตัวถูกควบคุมพฤติกรรมด้วย Id Ego และ Superego พบการแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งเป็นและมุ่งตาย นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีการป้องกันตัวมากกว่าหนึ่งชนิดในการปกป้องตัวเอง และแก้ปัญหาตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ตัวละครแสดงพฤติกรรมแบบการมีปม (Persona Unconscious) และแบบการสร้างภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวังมากที่สุด(Persona) ตามแนวคิดของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) และยังพบว่าตัวละครอีก 5 ตัว แสดงพฤติกรรมที่เกิดจากสภาพสังคมเป็นตัวกระตุ้นมากกว่า 1 ชั้น ตามแนวคิด Psychosocial stage ของเอริก เอช แอริคสัน (Erik H. Erikson)

คำสำคัญ: การสร้างตัวละคร สิบสองเศร้า ชิฟฟอน เค้ก

Abstract

The aim of this character creation in the Sib Song Saow Series of Chiffon_cake research was to study the character creation and behavior of protagonist in the Sib Song Saow Series of Chiffon_cake 3 chapters; Ban Lang Pak Sa, Ra Cha Wi Hok and Duj Nok Nai Krong Khang by using character creation concept, theories of personality and Social Psychological Theory. The results of this character creation in the Sib Song Saow Series of Chiffon_cake research was found that

Dynamic character creation strategies was the tactics used by the author, to create the protagonist. The character was made to be realistic and got interesting personality for readers. It was also found that every protagonist did appear in another chapter, successively. It was found that behavior of every character was controlled by Id Ego and Superego, shown through intuitive and destructive. Furthermore, more than one types of self-defense was used to protect ones' self and the characters also solved the problems by using Psychoanalytic Theory of Sigmund Freud. It was found that the characters showed their Persona Unconscious and Persona based on the concept of Carl Gustav Jung, and five more characters showed their Behavior of social conditions more than 1 step based on Psychosocial stage concept of Erik H. Erikson.

Keywords: character creation, Sib Song Saow, Chiffon_cake

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมจากผู้อ่านอย่างแพร่หลาย ซึ่งบุญยงค์ เกศเทศ (2536, หน้า 106) ได้กล่าวถึงนวนิยายว่า นวนิยายนั้นเป็นการบรรยายพฤติกรรมของมนุษย์และสังคม อาจเกิดขึ้นจากความเป็นจริง หรือจินตนาการของผู้เขียนหรือระคนกันระหว่างข้อเท็จจริงกับจินตนาการซึ่งนวนิยายอาจมีวิธีการเขียนได้หลายรูปแบบ เนื้อหาของนวนิยายส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงความรักโดยใช้ตัวละครเป็นตัวแทนจินตนาการของผู้เขียน ในปัจจุบันการเขียนนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก นอกจากจะใช้ตัวละครชายหญิงแล้ว ผู้เขียนยังสร้างตัวละครที่อยู่เหนือค่านิยมแบบเก่าอย่างการใช้ตัวละครที่เป็นเพศเดียวกันและผูกเรื่องให้ตัวละครนั้นรักกันเอง ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้กลายเป็นนวนิยายรักร่วมเพศในที่สุด

นวนิยายชุดสิบสองเศร้า เป็นผลงานเขียนของ Chiffon_cake มีลักษณะเป็นนวนิยายรักร่วมเพศระหว่างชายกับชาย มีแนวความคิดเขียนจากคำสแลงว่า “นก” ที่มีความหมายสื่อถึงความผิดหวัง โดย Chiffon_cake (ม.ป.ป.,531) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของนวนิยายชุดนี้ว่า “สิบสองเศร้า” มีที่มาจากผู้ชายสิบสองคนที่ผิดหวังจากความรักในรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นความรักที่เกี่ยวโยงกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คำว่า “เศร้า” คนเขียนตั้งใจสื่อถึงความผิดหวังหรือคำที่กำลังฮิต ๆ กันนั่นก็คือ “นก” ซึ่งนวนิยายชุดสิบสองเศร้าประกอบไปด้วยเรื่อง บัลลังก์ปักษาราชวิหค และ ดุจนกในกรงขัง โดยทั้งสามเรื่องจะมีพื้นหลังฉากเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัย B มีการดำเนินเรื่องตามปฏิทินเริ่มต้นที่เรื่องบัลลังก์ปักษาราชวิหค เรื่อง ดุจนกในกรงขังตามลำดับ นอกจากนี้ ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของนวนิยายชุดสิบสองเศร้าคือกลวิธีการสร้างตัว

ละคร Chiffon_cake ได้สร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมชัดเจนอย่างโดดเด่น อีกทั้งยังสามารถใช้ตัวละครเล่าเรื่องได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังที่วนิดา บำรุงไทย (2543, หน้า 130) ได้กล่าวถึงตัวละครว่าเป็นบุคคลที่ผู้แต่งกำหนดขึ้น เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเล่าเรื่องในนวนิยายทุกประเภท เพราะถ้าไม่มีตัวละครก็ไม่มีเรื่อง นอกจากนี้ตัวละครยังเป็นจุดดึงดูดความสนใจ ความประทับใจของผู้อ่านมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของนวนิยาย

รูปแบบกลวิธีการสร้างและการใช้ตัวละครของ Chiffon_cake มีความหลากหลายด้านพฤติกรรม มีการสร้างปมปัญหาและความเป็นมาให้กับตัวละครทุกตัวอย่างน่าสนใจและสมจริง เนื่องจากการสร้างให้ตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องมีความชัดเจนด้านพฤติกรรม ความคิด อุดมการณ์ จะช่วยสร้างให้ตัวละครมีแรงดึงดูดที่ทำให้ผู้อ่านพึงพอใจหรือเกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครนั้น ๆ ได้นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอตัวละครของ Chiffon_cake ยังมีรูปแบบที่เรียกว่าตัวละครต่อเนื่องอยู่ด้วย กล่าวคือเมื่อนวนิยายเรื่องหนึ่งได้จบลงแล้ว แต่ตัวละครจากเรื่องนั้นจะกลายเป็นตัวละครที่มีบทบาทในเรื่องต่อไปในฐานะตัวละครรองหรือตัวละครประกอบขึ้นอยู่กับการขับเคลื่อนเหตุการณ์ และไม่เพียงแค่นวนิยายชุดสิบสองเศร้าวเท่านั้นที่มีการใช้กลวิธีนำเสนอตัวละครแบบนี้ เพราะงานเขียนส่วนมากของ Chiffon_cake ปรากฏการใช้ตัวละครต่อเนื่องอยู่หลายเรื่องด้วยกัน หากแต่นวนิยายชุดสิบสองเศร้าวนี้มีความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด อีกประการหนึ่งคือการเลือกใช้ตัวละครเพศชายให้เป็นตัวเอกในการดำเนินเรื่อง นับเป็นการผลิตซ้ำนวนิยายแนวความรักเดิมในรูปแบบใหม่และเป็นที่น่าสังเกตอีกว่า นวนิยายชุดสิบสองเศร้าวของ Chiffon_cake ได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มนักอ่านปัจจุบันจนสำนักพิมพ์เอเวอร์วายที่เป็นสำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ออกแบบกล่องสำหรับใส่นวนิยายชุดนี้จำหน่ายในเวลาต่อมา และทำยอดขายสูงสุดสำหรับบูธของสำนักพิมพ์ในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติครั้งที่ 46 ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2561 – 8 เมษายน 2561 อีกด้วย

ตัวละครเอกในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าว ของ Chiffon_cake ถูกสร้างขึ้นโดยมีสังคมจริงของมนุษย์เป็นต้นแบบ ทำให้พฤติกรรมของตัวละครเอกที่แสดงออกมามีความซับซ้อน ทำให้เห็นถึงความใส่ใจในรายละเอียดของผู้เขียน ส่งผลให้นวนิยายมีคุณภาพและยังทำให้นวนิยายได้รับความสนใจจากผู้อ่าน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการสร้างตัวละครเอกในนวนิยายชุดดังกล่าวเพื่อทราบถึงกลวิธีในการสร้างตัวละครที่ผู้แต่งใช้และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับตัวละครในนวนิยายอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการสร้างตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครเอก ที่ปรากฏในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าว ของ Chiffon_cake

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากนวนิยายชุดสิบสองเศร้าว แต่งโดย Chiffon_cake ประกอบด้วย เรื่อง บัลลังก์ปักษี ราชาวีหค และตุ๊กตาทองในกรุงชิง ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เอเวอร์ราวย ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะตัวละครเอกของนวนิยายแต่ละเรื่องจำนวน 6 ตัว ได้แก่ หนาย อาสา สงคราม อ้าย คิน และน้ำเงิน

กรอบแนวคิดการศึกษา

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการสร้างตัวละคร ตามแนวคิดของวนิดา บำรุงไทย (วนิดา บำรุงไทย, 2544 หน้า 134) สำหรับวิเคราะห์กลวิธีการสร้างและการนำเสนอตัวละคร ดังนี้

ตัวละครสถิต คือ ตัวละครที่มีการแสดงอารมณ์หรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้านเดียว ตลอดทั้งเรื่อง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกและบทบาท

ตัวละครพลวัต คือ ตัวละครที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ทำให้เกิดบุคลิกที่หลากหลาย

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมตัวละคร เป็นแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) และคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) และทฤษฎีจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริคสัน (Erik H. Erikson) เป็นกรอบการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) (Hall, C.S. & Lindzey, G, 1979 อ้างอิงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2554, หน้า 17-31) ประกอบด้วย

2.1.1 แนวคิดโครงสร้างจิต ได้แก่ Id คือ พลังของจิตไร้สำนึก แสดงออกมาโดยที่ไม่รู้ตัว มักกระทำโดยสัญชาตญาณและแรงขับต่าง ๆ Ego คือ พลังของจิตที่ได้รับอิทธิพลมาจาก Id แต่กระทำไปโดยรู้สำนึก มีเหตุผล และSuperego คือ พลังของจิตที่อยู่เหนือ Id และ Ego เป็นพลังจิตที่มีศีลธรรมรู้คุณค่า

2.1.2 แนวคิดสัญชาตญาณ ได้แก่ สัญชาตญาณมุ่งเป็น คือ สัญชาตญาณแห่งการเอาชีวิตรอดของมนุษย์ และสัญชาตญาณมุ่งตาย คือ สัญชาตญาณที่มนุษย์โหยหาความตาย ความเจ็บปวด

2.1.3 แนวคิดกลไกการป้องกันตัว ได้แก่ การเก็บกด คือการแก้ปัญหาโดยการเก็บอารมณ์ความรู้สึกไว้ในใจไม่เปิดเผยออกมา การทำตัวให้เหมือน คือการเลียนพฤติกรรมให้เหมือนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อแก้ปัญหา การหาสิ่งทดแทน คือการหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาทดแทนสิ่ง

หนึ่งจากการที่ปรารถนาแล้วไม่ได้สิ่งที่ปรารถนามาครอบครอง การแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ คือการทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อป้องกันการรู้สึกเสียหน้า เสียใจ หรือไม่โดดเด่น การขัดทอด คือการระบายอารมณ์จากสิ่งที่พบเจอกับอีกสิ่งหนึ่งเป็นการขัดทอดอารมณ์ไป给别人 และอ่อนปริ้วมะนาวหวาน เป็นกลไกที่ได้จากข้อคิดในนิทานอีสป มีลักษณะเป็นการปลอบใจตนเองเมื่อรู้สึกผิดหวังในสิ่งที่ต้องการ

2.2 ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) (Hall, C.S. & Lindzey, G, 1979 อ้างอิงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2554, หน้า 35-38) ประกอบด้วย แนวคิดโครงสร้างบุคลิกภาพ ได้แก่ Ego คือ จิตสำนึกที่รวมถึงสติสัมปชัญญะและความรู้สึกนึกคิด Personal Unconscious คือ การมีปมด้อยในจิตใจ Collective Unconscious คือ จิตใต้สำนึกที่เกี่ยวข้องกับสัญชาตญาณที่ติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิด Persona คือ พฤติกรรมการแสดงออกตามที่สังคมคาดหวัง Anima และ Animus คือ ลักษณะของความเป็นชายหญิง และ Shadow คือ อารมณ์ที่ซ่อนลึกอยู่ในภายในจิตใจ

2.3 ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช แอริคสัน (Erik H. Erikson) (Erikson, E.H., 1964 อ้างอิงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2554 หน้า 56-66) ได้แก่ แนวคิด Psychosocial Stage ประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 การไว้วางใจและการระแวง
- ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองและความละอายใจ
- ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่มและความรู้สึกผิด
- ขั้นที่ 4 การเอาใจใส่และการมีปมด้อย
- ขั้นที่ 5 การค้นพบตัวเองและการไม่เข้าใจตัวเอง
- ขั้นที่ 6 ความสนิทสนมและความเปล่าเปลี่ยว
- ขั้นที่ 7 การส่งเสริมผู้อื่นและความรักตัวเอง
- ขั้นที่ 8 ความมั่นคงทางจิตใจและความสิ้นหวัง

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การสร้างตัวละคร: กรณีศึกษาในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าว ของ Chiffon_cake ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฏีการสร้างตัวละครของ Chiffon_cake จากตัวละครเอกจำนวน 6 ตัว โดยวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฏีการสร้างและจิตวิทยา ผลการศึกษามีปรากฏดังนี้

1. ทนาย เป็นตัวละครเอกในเรื่อง บัลลังก์ปักษี ตัวละครทนายเป็นตัวละครแบบพลวัต ในขณะเดียวกันตัวละครนี้ก็ยังเป็นตัวละครต่อเนื่อง โดยเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เป็นตัวละครประกอบในเรื่อง ราชวิหค ทำหน้าที่กระตุ้นพฤติกรรมของตัวละครเอกให้แสดงออกมาและยังทำหน้าที่เป็นตัว

ช่วยในการแก้ไขปัญหาของตัวละครเอกอีกด้วย สำหรับพฤติกรรมของตัวละครนายทีวีเคราะห์ตามทฤษฎีจิตบุคลิกของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่าตัวละครนายถูกควบคุมพฤติกรรมโดย Id และ Ego นอกจากนี้ยังแสดงสัญชาตญาณมุ่งเป็นออกมา ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าสัญชาตญาณมุ่งเป็นดังกล่าวถูกกระตุ้นด้วยแรงขับทางเพศ และพบว่าตัวละครนายมีกลไกการป้องกันตัว 2 ชนิด คือ การเก็บกดและการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ ในส่วนของแนวคิดจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครนายมีพฤติกรรมแบบ Persona คือ การแสดงพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ตัวละครนายต้องสร้างภาพลักษณ์ต่อสังคมว่าเขาไม่ได้ชอบอาสาเนื่องจากเคยออกปากพูดว่าตนจะไม่มีทางชอบอาสาเด็ดขาด เมื่อตัวละครนายเริ่มเกิดความรู้สึกชอบอาสาซึ่งขัดแย้งกับสิ่งที่เขาเคยกล่าวไว้ นั่นทำให้เขาต้องแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังว่าเขาจะทำอย่างที่พูดไว้ได้จริง และในส่วนของจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริกสัน (Erik H. Erikson) พบว่าตัวละครนายมีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ขั้นที่ 4 คือ การเอาใจตัวเองงาน พฤติกรรมนี้เองที่ส่งผลให้ตัวละครนายสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างราบรื่น

2. อาสา เป็นตัวละครเอกในเรื่อง *บัลลังก์ปักษา* ตัวละครอาสาเป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง โดยปรากฏตัวอีกครั้งในฐานะตัวละครประกอบในเรื่อง *ราชวาท* แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ส่งเสริมตัวละครเอกในด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครอาสาตามทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่าตัวละครอาสาถูกควบคุมพฤติกรรมโดย Id และ Ego ตัวละครอาสาแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งตายเมื่อเขาประสบปัญหา กลไกการป้องกันตัวที่ตัวละครอาสาใช้ปรากฏ 3 ชนิด ได้แก่ การเก็บกด การทำตัวให้เหมือน และการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ เมื่อวิเคราะห์ตัวละครอาสาตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครนี้แสดงพฤติกรรมแบบ Personal Unconscious หรือการมีปม และ Anima-Animus หรือความเป็นชายหญิง เนื่องจากตัวละครอาสาถูกสร้างขึ้นมาให้มีลักษณะบุคลิกที่ตรงกันข้ามกัน ทำให้เกิดเป็นปมด้อยภายในใจ เพราะแม้เขาจะเป็นผู้ชายแต่กลับมีคุณลักษณะของเพศหญิงที่โดดเด่นกว่า ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ Personal Unconscious และ Anima-Animus ของตัวละครอาสามีความสัมพันธ์กันจนส่งผลให้ตัวละครอาสาไม่มั่นคง แบบ Introversion หรือการไม่เข้าหาสังคมในที่สุด และในส่วนของแนวคิดจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริกสัน (Erik H. Erikson) พบว่าตัวละครอาสา มีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ขั้นที่ 1 คือ การไว้วางใจและการระแวง พฤติกรรมนี้เกิดจากการที่ตัวละครอาสาไม่สามารถไว้วางใจเพื่อนผู้ชายได้ เนื่องจากเขามักถูกเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกันสารภาพรักเสมอ

3. สงคราม เป็นตัวละครเอกในเรื่อง *ราชวาท* ตัวละครสงครามเป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง ตัวละครนี้ปรากฏตัวขึ้นครั้งแรกในฐานะตัวละครประกอบในเรื่อง *บัลลังก์ปักษา* ทำหน้าที่กระตุ้นพฤติกรรมตัวละครเอกในเรื่องให้แสดงพฤติกรรมออกมา และยังทำหน้าที่เป็นตัว

ละครที่สร้างปมปัญหาให้เกิดขึ้นภายในเรื่องอีกด้วย ตัวละครสงครามปรากฏตัวในฐานะตัวละครประกอบอีกครั้งในเรื่อง *คุณนกในกรุงซัง* โดยทำหน้าที่กระตุ้นพฤติกรรมตัวละครเอกให้แสดงออกมาเช่นกัน เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครสงครามตามแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่า ตัวละครสงครามถูกควบคุมพฤติกรรมโดย Id และ Ego มีการแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งเป็นในรูปแบบของการดิ้นรนเพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหา และพบว่ามีการใช้กลไกการป้องกันตัว 3 ชนิด ได้แก่ การเก็บกด การแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ และการชดเชย ในส่วนของแนวคิดจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครสงครามมีพฤติกรรมแบบ Persona และ Shadow เนื่องจากตัวละครสงครามมีบทบาทเป็นประธานหอพักนักศึกษาชายสองที่ถูกสังคมสร้างภาพลักษณ์ขึ้นมาว่าต้องขัดแย้งกับประธานหอพักนักศึกษาชายสาม ซึ่งในความเป็นจริงแล้วตัวละครสงครามไม่ได้ต้องการให้เป็นเช่นนั้น เขาสนิทกับประธานหอพักนักศึกษาชายสามและมีใจให้ แต่ด้วยความยึดติดในศักดิ์ศรีและความคาดหวังของบุคคลรอบตัวทำให้เขาต้องสร้างพฤติกรรมขัดแย้งกับประธานหอพักนักศึกษาชายสามขึ้นมา และในส่วนของแนวคิดจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริคสัน (Erik H. Erikson) พบว่าตัวละครสงครามมีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ขั้นที่ 6 คือ การลดความเป็นตัวเองเพื่อเข้าหาผู้อื่น เนื่องจากตัวละครสงครามเป็นตัวละครที่มี Id สูงมาก ดังนั้นพฤติกรรมที่ถูกควบคุมโดย Id จึงเด่นชัด แต่เมื่อตัวละครสงครามตกลงคบหากับคนรัก เขาจึงเริ่มปรับปรุงตัวเองเพื่อให้คนรักไม่อึดอัดใจเมื่อมีเขาอยู่ด้วย

4. อ้าย เป็นตัวละครเอกในเรื่อง *ราชวาท* ตัวละครอ้ายเป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง ตัวละครนี้ปรากฏตัวครั้งแรกในเรื่อง *บัลลังก์ปีกษา* ในฐานะตัวละครประกอบ ทำหน้าที่กระตุ้นให้ตัวละครเอกแสดงพฤติกรรมและสร้างสถานการณ์ภายในเรื่องให้เกิดปมปัญหาต่าง ๆ และปรากฏตัวอีกครั้งในเรื่อง *คุณนกในกรุงซัง* โดยทำหน้าที่เป็นตัวละครประกอบเช่นเดิมแต่ไม่มีบทบาทมากนัก เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครอ้ายตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่าตัวละครอ้ายถูกควบคุมพฤติกรรมโดย Id และ Ego มีการแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งเป็นและใช้กลไกการป้องกันตัว 2 ชนิด คือ การเก็บกดและการชดเชย ในส่วนของแนวคิดจิตบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครอ้ายมีพฤติกรรมแบบ Persona และ Shadow เนื่องจากตัวละครอ้ายมีบทบาทในเรื่อง *ราชวาท* เป็นประธานหอพักนักศึกษาชายสามซึ่งถูกสร้างให้มีความขัดแย้งกับประธานหอพักนักศึกษาชายสอง แต่ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นความขัดแย้งที่สังคมคาดหวังให้เกิดขึ้น ดังนั้นตัวละครอ้ายจึงมีพฤติกรรมสร้างบุคลิกตามที่สังคมคาดหวังโดยการสร้างขัดแย้งกับประธานหอพักนักศึกษาชายสองทั้งที่พวกเขาเป็นเพื่อนกัน และในส่วนของแนวคิดจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริคสัน (Erik H. Erikson) พบว่าตัวละครอ้ายมีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ถึง 3 ขั้นคือ ขั้นที่ 5 การค้นพบตัวเอง ขั้นที่ 6 การลดความเป็นตัวเองเพื่อเข้าหาผู้อื่น และขั้นที่ 7 การสนับสนุนผู้อื่น

5. คีน เป็นตัวละครเอกในเรื่อง *คุณนกในกรุงซัง* ตัวละครคีนเป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง โดยปรากฏบทบาทเป็นตัวละครประกอบในเรื่อง *ราชาวีรค* ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมให้ตัวละครเอกได้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการ และช่วยสร้างเรื่องราวให้น่าสนใจ เมื่อวิเคราะห์ตัวละครคีนตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่าตัวละครนี้ถูกควบคุมพฤติกรรมไว้ด้วย Id, Ego และ Superego ซึ่งตัวละครคีนเป็นตัวละครเดียวในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าที่ถูกควบคุมพฤติกรรมด้วยโครงสร้างจิตทั้ง 3 รูปแบบ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวละครมีการแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งเป็น และปรากฏใช้กลไกการป้องกันตัว 2 ชนิด คือ การทำตัวให้เหมือนและการหาสิ่งทดแทน เมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครคีนมีการแสดงพฤติกรรมแบบ Ego ทั้งนี้ Ego ตามแนวคิดของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) มีความแตกต่างกับ Ego ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ตรงที่ Ego ของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) จะครอบคลุมไปถึงสติสัมปชัญญะและความรู้สึกนึกคิดมากกว่าการมีเหตุผลอย่างเดียว และยังพบว่ามีการแสดงพฤติกรรมแบบ Personal Unconscious อีกด้วย จากการวิเคราะห์พบว่าตัวละครคีนเป็นตัวละครที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมาให้ตัวละครที่มีปมในลักษณะของอาการทางจิตซึ่งเกิดจากการที่เขาสูญเสียแม่ไปตั้งแต่เด็กทำให้เป็นโรคนอนคนเดียวไม่ได้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อนำแนวคิดจิตวิทยาสังคมของเอริก เอริกสัน (Erik H. Erikson) มาวิเคราะห์ พบว่าตัวละครคีนมีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage 2 ขึ้นด้วยกัน คือ ขั้นที่ 1 การไว้วางใจและการระแวง และขั้นที่ 5 การค้นพบตัวเอง พฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ของตัวละครคีนถูกสังคมกระตุ้นให้เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด เริ่มจากการที่เขาไม่สามารถไว้วางใจใครได้อีกหลังจากที่เขาได้สูญเสียแม่ไป ส่งผลให้เขาเลือกใช้การทำงานเป็นทางออกของปัญหา เขาจึงเริ่มทำงานตั้งแต่อายุยังน้อยและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในที่สุด

6. น้ำเงิน เป็นตัวละครเอกในเรื่อง *คุณนกในกรุงซัง* เป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง ตัวละคร น้ำเงินปรากฏตัวครั้งแรกในเรื่อง *ราชาวีรค* ในฐานะตัวละครประกอบแต่ไม่มีบทบาทมากนัก เมื่อวิเคราะห์ตัวละครน้ำเงินตามแนวคิดจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่าตัวละครนี้ถูกควบคุมพฤติกรรมด้วย Id และ Superego โดย Superego ของตัวละครเกิดขึ้นจากการที่ผู้แต่งสร้างตัวละครน้ำเงินให้เป็นตัวละครที่ไม่มีฐานะทางการเงินตั้งแต่ต้น เมื่อพิจารณาภูมิหลังตัวละครจะพบว่าตัวละครน้ำเงินเป็นตัวละครเดียวในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าที่ไม่มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง และด้วยเหตุนี้เองทำให้เขามีอุปนิสัยเก็บตัวซึ่งส่งผลให้มีจิตสำนึกแบบ Superego ในที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าตัวละครน้ำเงินแสดงสัญชาตญาณแบบมุ่งตาย และปรากฏใช้กลไกการป้องกันตัวเพียงชนิดเดียว คือ การเก็บกด ในส่วนของแนวคิดจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าตัวละครน้ำเงินมีการแสดงพฤติกรรมแบบ Personal Unconscious หรือการมีปม เนื่องจากตัวละครน้ำเงินเป็นเด็กกำพร้า เขาเติบโตขึ้นมาด้วยการดูแล

จากปู่ของเขาซึ่งเป็นคนสวน ทำให้ส่วนลึกภายในจิตใจเขาต้องการความรักความอบอุ่นจากครอบครัว และในส่วนของแนวคิดจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริคสัน (Erik H. Erikson) พบว่าตัวละครน้ำเงินมีพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage ขั้นที่ 4 คือ ขั้นการเอาใจตัวเอง วิเคราะห์ได้จากการที่ตัวละครน้ำเงินเริ่มทำงานหาเงินใช้เองตั้งแต่อายุยังน้อยเพื่อต้องการแบ่งเบาภาระของปู่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิด โดยสภาพสังคมแวดล้อมที่กระตุ้นคือความยากจนนั่นเอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) และคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)

ตัวละคร	ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)			ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)
	โครงสร้างจิต	สัญชาตญาณ	กลไกการป้องกันตัว	
ทนาย	- Id - Ego	- แบบมุ่งเป็น	- การเก็บกด - การแสดง ปฏิกิริยา แกล้งทำ	- Persona
อาสา	- Id - Ego	- แบบมุ่งตาย	- การเก็บกด - การทำตัวให้ เหมือน - การแสดง ปฏิกิริยา แกล้งทำ	- Personal Unconscious - Anima Animus - Attitude แบบ Introversion
สงคราม	- Id - Ego	- แบบมุ่งเป็น	- การเก็บกด - การแสดง ปฏิกิริยา แกล้งทำ	- Persona - Shadow

ตัวละคร	ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ซิกด์มันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) (ต่อ)			ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)
	โครงสร้างจิต	สัญชาตญาณ	กลไกการป้องกันตัว	
อาย	- Id	- แบบมุ่งเป็น	- การกัดกัด	- Persona
	- Ego		- การกัดกัด	- Shadow
คีน	- Id	- แบบมุ่งเป็น	- การทำตัวให้	- Ego
	- Ego		เหมือน	- Personal Unconscious
	-		- การหาสิ่ง	
	Superego		ทดแทน	
น้ำเงิน	- Id	- แบบมุ่งตาย	- การกัดกัด	- Personal Unconscious
	-			
	Superego			

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวละครเอกทุกตัวในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าของ Chiffon_cake เมื่อวิเคราะห์ตามทฤษฎีจิตบุคลิกภาพซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) พบว่า ตัวละครเอกทุกตัวมี Id เป็นโครงสร้างจิตพื้นฐานและมี Ego หรือ Superego เข้ามาร่วมด้วย ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและสภาพสังคมแวดล้อมที่เป็นตัวกระตุ้น การแสดงออกของสัญชาตญาณมีเพียงตัวละครเอก 2 ตัว คือ อาสาและน้ำเงินเท่านั้นที่แสดงออกมาในแบบสัญชาตญาณมุ่งตาย ตัวละครเอกทุกตัวมีการใช้กลไกการป้องกันตัวแบบกัดกัดมากที่สุด ยกเว้นแต่ตัวละครคีนที่ไม่ได้ใช้กลไกการป้องกันตัวดังกล่าว ในส่วนของทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) พบว่าการสร้างตัวละครให้มีพฤติกรรมแบบ Persona และ Personal Unconscious เป็นรูปแบบที่ Chiffon_cake ใช้สร้างตัวละครเอกมากที่สุด โดยการสร้างให้ตัวละครเอกมีพฤติกรรมเช่นนี้จะช่วยให้ตัวละครเอกมีความน่าสนใจ มีมุมมองหลากหลายมิติในตัวเอง ช่วยให้การดำเนินเรื่องเป็นที่น่าสนใจและน่าติดตามว่าตัวละครเอกเหล่านั้นจะมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร

ตารางที่ 2 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดจิตวิทยาสังคม Psychosocial Stage ของ
แอริก เอช แอริกสัน (Erik H. Erikson)

Psychosocial Stage	ตัวละครเอก					
	ทนาย	อาสา	สงคราม	อ้าย	คีน	น้ำเงิน
ขั้นที่ 1 การไว้วางใจและการระแวง	-	/	-	-	/	-
ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองและความ ละอายใจ	-	-	-	-	-	-
ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่มและความรู้สึกผิด	-	-	-	-	-	-
ขั้นที่ 4 การเอาใจใส่ตนเองและปมด้อย	/	-	-	-	-	/
ขั้นที่ 5 การค้นพบตัวเองและการไม่เข้าใจ ตัวเอง	-	-	-	/	/	-
ขั้นที่ 6 ความสนิทสนมและความเปล่า เปลี่ยว	-	-	/	/	-	-
ขั้นที่ 7 การส่งเสริมผู้อื่นและความรักตัวเอง	-	-	-	/	-	-
ขั้นที่ 8 ความมั่นคงทางจิตใจและความสิ้น หวัง	-	-	-	-	-	-

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวละครเอกทุกตัวจะปรากฏพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage อย่างน้อย 1 ขั้น ตัวละครที่ปรากฏพฤติกรรมตาม Psychosocial Stage มากที่สุดคือตัวละคร
อ้าย โดยพบว่าปรากฏพฤติกรรม 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 5 6 และ 7 รองลงมาคือตัวละครคีน พบว่าปรากฏ
พฤติกรรม 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 และ 5 ส่วนตัวละครเอกอื่น ๆ พบดังนี้ ตัวละครทนายปรากฏพฤติกรรม
ในขั้นที่ 4 ตัวละครอาสาปรากฏพฤติกรรมในขั้นที่ 1 ตัวละครสงครามปรากฏพฤติกรรมในขั้นที่ 6 ตัว
ละครน้ำเงินปรากฏพฤติกรรมในขั้นที่ 4 นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมใน Psychosocial Stage ขั้น
ที่ 2 3 และ 8 ไม่ปรากฏในตัวละครเอกตัวใดในนวนิยายชุดสิบสองเศร้าม

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ตัวละครเอกที่ทำการวิเคราะห์ทุกตัวเป็นตัวละครแบบพลวัต เนื่องจากมีความหลากหลายทางอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรม อีกทั้งตัวละครเอกทุกตัวยังเป็นตัวละครต่อเนื่องอีกด้วย โดยตัวละครเอกจากเรื่องหนึ่งจะปรากฏตัวในอีกเรื่องในฐานะตัวละครประกอบเสมอ และตัวละครเอกที่กลายเป็นตัวละครประกอบเหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้ตัวละครเอกในเรื่องนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมออกมา ในส่วนของการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ประกอบด้วยแนวคิดโครงสร้างจิต สัญชาตญาณ และกลไกการป้องกันตัว พบว่า ตัวละครส่วนใหญ่ถูกควบคุมพฤติกรรมได้ด้วย Id ซึ่งตัวละครที่ถูกควบคุมพฤติกรรมได้ด้วย Id ประกอบด้วย หนาย อาสา สงคราม คิน และน้ำเงิน มีเพียงตัวละครอายเท่านั้นที่ไม่ถูกควบคุมพฤติกรรมโดย Id สัญชาตญาณที่พบว่าตัวละครได้แสดงออกมา คือ สัญชาตญาณแบบมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตาย โดยสัญชาตญาณทั้งสองแบบพบในอัตรา 4:2 จากจำนวนตัวละครเอกทั้งหมด 6 ตัว และกลไกการป้องกันตัว พบว่า มีเพียงตัวละครคินเท่านั้นที่ไม่ใช้กลไกการป้องกันตัวแบบเก็บกด

การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) ประกอบด้วยแนวคิดโครงสร้างบุคลิกภาพ พบว่า ตัวละครมีพฤติกรรมแบบ Persona Unconscious หรือ การมีปม และแบบ Persona หรือ การสร้างภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวังมากที่สุด

การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมของเอริก เอช. แอริคสัน (Erik H. Erikson) ประกอบด้วย แนวคิด Psychosocial stage พบว่า ตัวละครทุกตัวยกเว้นตัวละครน้ำเงินที่ปรากฏพฤติกรรมตาม Psychosocial stage มากกว่าหนึ่งขั้น และพบว่าตัวละครอายปรากฏพฤติกรรมมากถึงสามขั้นด้วยกัน

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครโดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา สามารถกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของตัวละครทุกตัวที่แสดงออกมามีเกิดขึ้นจากพื้นฐานทางอารมณ์ ทัศนคติ ตลอดจนเกิดจากอิทธิพลของสภาพสังคมแวดล้อม รวมทั้งภูมิหลังในอดีต ซึ่งปัจจัยทั้งหมดส่งผลให้ตัวละครเกิดปมภายในใจ เกิดความต้องการ และเกิดความไม่ต้องการและแสดงพฤติกรรมออกมาในที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างตัวละครในนวนิยายชุดสิบสองเศร้า ของ Chiffon_cake ผลการวิจัยพบว่า ตัวละครเอกทุกตัวเป็นตัวละครแบบพลวัตและเป็นตัวละครต่อเนื่อง ในส่วนของการวิเคราะห์โดยทฤษฎีทางจิตวิทยาพบว่า ตัวละครเอกทุกตัวสร้างขึ้นมานำอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์มาใช้ โดยอารมณ์ดังกล่าวปรากฏอยู่ในรูปของ Id หรือจิตไร้สำนึกซึ่งเป็นพฤติกรรมหลักที่ตัวละครเอกทุกตัว

แสดงออกมา เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในที่สาธารณะ การบังคับข่มขู่ผู้อื่น การประชดประชัน เป็นต้น ผู้เขียนสร้างตัวละครเอกขึ้นมาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงทั้งการแสดงออกทางอารมณ์ พฤติกรรม รวมไปถึงทัศนคติ ซึ่งปัจจัยที่นำมาใช้เพื่อให้ตัวละครเอกในเรื่องแสดงพฤติกรรมดังกล่าว ตามสภาพสังคมแวดล้อมของตัวละคร ซึ่งสภาพสังคมดังกล่าวผู้เขียนได้จำลองจากสภาพสังคมจริง ของมนุษย์ทำให้เรื่องมีความสมจริงและน่าสนใจ เช่น การสร้างให้ตัวละครมีปมในอดีตทำให้กลัวการ อยู่คนเดียวหรือพฤติกรรมอื่น ๆ การสร้างสถานการณ์ความขัดแย้งหรืออึดอัดใจให้กับตัวละครเอก ต้องเผชิญ การสร้างสถานการณ์ให้ตัวละครแสดงทัศนคติความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัชพร จรัสเพชร (2555) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการสร้างตัวละคร ในนวนิยายของ “กิ่งฉัตร” ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่โดดเด่นของตัวละครของกิ่งฉัตรคือ ตัวละครแต่ละ ตัวจะมีบุคลิกลักษณะ ทัศนคติและบทบาทที่แตกต่างกันในเรื่องซึ่งเกิดจากภูมิหลังของตัวละครเอง ไม่ ว่าจะเป็นพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ตัวละครจะมีนิสัยซับซ้อน ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง หากมีนิสัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงไป จะมีพฤติกรรมและความคิดที่สมเหตุสมผล มีลักษณะเหมือนคนทั่วไปในสังคม จะ เห็นได้ว่า การสร้างตัวละครที่พื้นหลังเป็นสังคมจริงจะช่วยให้ตัวละครมีความสมจริงและมีความน่า ติดตามและส่งผลให้นวนิยายเรื่องนั้น ๆ ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน เช่นเดียวกับนวนิยายชุดสิบสอง เשר้าที่ผู้เขียนผูกตัวละครเอกไว้กับสังคมที่สมจริงในปัจจุบัน ทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมที่เป็นพลวัต และมีความซับซ้อนทางอารมณ์เหมือนมนุษย์ จนสามารถทำให้นวนิยายชุดนี้เป็นนวนิยายที่ทำ ยอดขายสูงสุดให้กับสำนักพิมพ์เอเวอร์ไวในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติครั้งที่ 46 ที่จัดขึ้นระหว่าง วันที่ 21 มีนาคม 2561 – 8 เมษายน 2561 ที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษากลวิธีการสร้างตัวละครของนักเขียนท่านอื่นที่มีผลงานเขียนนวนิยายแนวรักร่วมเพศ
2. ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อตัวละครในวรรณกรรมอื่น ๆ เช่น เรื่องสั้น กวีนิพนธ์
3. ศึกษาเปรียบเทียบงานเขียนของ Chiffon_cake กับงานเขียนของนักเขียนท่านอื่นที่มีงาน เขียนในลักษณะเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการให้คำปรึกษาจาก ดร.วรัญญา ยิ่งยงค์ศักดิ์ หัวหน้า สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณนางสาวสุรภา ปุญยะศิริ และนางสาวจิตสุภา กำเงิน ผู้ช่วยเหลืองานวิจัย ที่ช่วยเหลือด้านข้อมูลและเนื้อหางานวิจัยขึ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). แลลวดวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรี้นติ้งเฮาส์.
- วนิดา บำรุงไทย. (2543). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิรัชพัชร จรัสเพชร. (2555). กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของ “กิ่งฉัตร”. วิทยานิพนธ์ อ.ม.,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ:
หมอชาวบ้าน.
- Chiffon_cake [นามแฝง]. (ม.ป.ป.). ดุจนกในกรงขัง. กรุงเทพฯ: เอเวอร์ไว.
- Chiffon_cake [นามแฝง]. (ม.ป.ป.). บัลลังก์ปีกษา. กรุงเทพฯ: เอเวอร์ไว.
- Chiffon_cake [นามแฝง]. (ม.ป.ป.). ราชวิหค. กรุงเทพฯ: เอเวอร์ไว.

การรับรู้บรรยากาศองค์การ และความเหนื่อยล้าในการทำงานที่พยากรณ์ความตั้งใจ ลาออกจากงานของพนักงานในธุรกิจขนส่ง

Perceived Organizational Climate and Fatigue on work Predting Turnover Intention of Employees in Transport Business.

พร้อมบุญ บุญคง(Promboon Boonkong)^{1*} ขวณีย์ พงศาพิชญ์(Chawanee Phongsapich)^{2*}

สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

*Corresponding author. E-mail: boonkong.p@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน 3) เพื่อพยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานด้วยการรับรู้บรรยากาศองค์การ และความเหนื่อยล้าในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานที่ทำงานในธุรกิจขนส่ง จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้บรรยากาศองค์การไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน 2) ความเหนื่อยล้าในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95 3) การรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ซึ่งกำหนดเป็นสมการถดถอย คือ ความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน = $2.745 + .110$ (ความเหนื่อยล้าทางอารมณ์)

คำสำคัญ: การรับรู้บรรยากาศองค์การ ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

Abstract

This research is a correlational research. The objectives of this research 1) to study the relationship between the perception of organizational climate and turnover intentions of employees, 2) to study the relationship between fatigue on

work and turnover intentions of employees and 3) to predict the level of turnover intentions of employees with the perception of organizational climate and fatigue on work. The sample group was 320 employees. The instruments for gathering data were questionnaires. The statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. The results were concluded that: 1) the level of turnover intentions, the perception of organizational climate and fatigue on work of the employees were at moderate level. 2) There was not a relationship between the perception of organizational climate and turnover intentions. 3) There was a positive relationship between fatigue on work and turnover intentions with a statistical significance level of 95 percent 4) The perception of organizational climate and fatigue on work was able to predict turnover intentions. The regressive equation as follows: turnover intentions of employees = $2.745 + .110$ (Fatigue on work in the facet of emotional).

Keywords: The Perception of Organizational Climate, Fatigue, Turnover Intentions

บทนำ

การดำเนินชีวิตของมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการคมนาคมเป็นหลักทั้งในด้านการขนส่งทางบก ทางอากาศหรือทางน้ำ ซึ่งในทุกๆกิจกรรมของมนุษย์ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งของคนจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งหรือจะเป็นการขนส่งสินค้า เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค ต่างๆ หรือสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ เช่น การสร้างบ้านมนุษย์ต้องอาศัยการขนส่งวัสดุต่างๆเพื่อน มาสร้าง บ้าน ดังนั้น การขนส่งได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น อาจเรียกว่าขาดไม่ได้ โดยเฉพาะ ทางด้านธุรกิจการขนส่งเข้ามามีบทบาทมากที่สุด ธุรกิจขนส่งถือเป็นธุรกิจอันเป็นรากฐานสำคัญใน การพัฒนาประเทศ ทั้งในแง่ของระบบเศรษฐกิจและระบบการคมนาคมขนส่ง หลักจากที่ประเทศไทยได้ ผ่านภาวะวิกฤติการทางเมืองและเศรษฐกิจ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างตื่นตัวเพื่อการฟื้นฟู พัฒนาการให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในภาวะฟื้นตัว การขนส่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญในระบบ โลจิสติกส์และการก่อสร้างได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งการขนส่งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการขยายตัวด้านการขนส่งภายในประเทศ โดยการขนส่งนั้นมีการขนส่งทั้ง ทางรถบรรทุก ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ (สมคิด, 2545)

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจขนส่ง ซึ่ง ล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ การรับมือและการจัดการ

ทรัพยากรมนุษย์จึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีวิธีในการสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้พนักงานที่มีความเหมาะสมกับงานที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นผู้บังคับบัญชายังต้องอาศัยกลยุทธ์การบริหารงาน เพื่อให้พนักงานลดความคิดที่จะตั้งใจที่จะลาออกจากการงาน โดยให้พนักงานมีการพัฒนาคุณภาพและฝีมือในการทำงาน มีการประเมินผลงาน มีประโยชน์ที่เอื้อหนุนกันในการองค์การ การสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างบรรยากาศในองค์การและทัศนคติที่ดีต่อองค์การ เพื่อให้พนักงานลดความเหนื่อยล้าทางร่างกายและทางอารมณ์ หากองค์การได้พัฒนาบุคคลภายในองค์การ ให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงาน ผลงานที่ได้ก็จะมีประสิทธิภาพแก่องค์การ และทำให้พนักงานมีความเชื่อมั่นในองค์การ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งปัจจัยสภาวะเศรษฐกิจโลกที่กำลังเผชิญวิกฤติ ทำให้สถานการณ์ของการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนแปลง องค์การธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยหลายองค์การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับพนักงานซึ่งมีความสำคัญต่อองค์การทั้งทางตรงและทางอ้อม หากองค์การสามารถสร้างให้พนักงานเกิดเจตนาที่ดี มีความศรัทธาต่อองค์การและทุ่มเททำงานอย่างสุดความสามารถ ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายและช่วยขับเคลื่อนผลลัพธ์แห่งความสำเร็จทางธุรกิจ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในปัจจุบัน พบว่าองค์การหลายแห่งประสบปัญหาในการบริหารทรัพยากรมนุษย์คล้ายคลึงกัน คือ พนักงานมีความตั้งใจที่จะลาออกจากการงาน โดยความตั้งใจที่จะลาออกจากการงานของพนักงานนั้นเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ องค์การจะแก้ไขปัญหานี้ได้นั้นจะต้องทราบสาเหตุที่แท้จริงทำให้พนักงานมีความตั้งใจจะลาออกเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้บรรยากาศในองค์การก็เป็นผลทำให้เกิดความตั้งใจที่จะลาออกจากการงานได้ มีได้อยู่หลายประการได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อร่วมงาน ลักษณะงาน เป็นต้น ความตั้งใจที่จะลาออกจากการงาน เป็นความคิดที่บุคคลสมัครใจที่จะต้องการลาออกจากการเป็นบุคลากรในองค์การนั้นๆที่ปฏิบัติงานอยู่ เพื่อไปทำงานที่องค์การแห่งใหม่หรือเปลี่ยนอาชีพในอนาคต ดังนั้นความตั้งใจที่จะลาออกจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพยากรณ์การลาออกจากการงานได้เป็นอย่างดี (Cho, et al., 2009) โดยงานวิจัยเกี่ยวกับการลาออกจากการงานโดยวิเคราะห์ห่อภิมาณพบว่าความตั้งใจจะลาออกจากการงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการลาออกจากการงานจริงสูงถึงร้อยละ 0.45 (Zimmerman&Darnold, 2007) การตั้งใจที่จะลาออกจากการงานนั้นเกิดจากการรับรู้บรรยากาศองค์การในการทำงาน โดยกลุ่มคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของงาน ที่ผู้ปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมนั้นๆเข้าใจ รับรู้ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมบรรยากาศองค์การจะเป็นแรงกดดันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน (Gibson 2009) ทั้งนี้บรรยากาศในองค์การก็เป็นผลทำให้เกิดความตั้งใจที่จะลาออกจากการงานได้ มีได้อยู่หลายประการได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อร่วมงาน ลักษณะงาน เป็นต้น ความเหนื่อยล้าในการทำงาน เป็นอาการที่เกิดจากการใช้หรือทุ่มเทพลังและทรัพยากรด้านอารมณ์ไปในงานจนหมดสิ้น จนเกิดความอ่อนล้า เหนื่อยล้า ท้อแท้

หมดหวังหรือแม้กระทั่งเกิดความรู้สึกคับข้องใจที่จะทำงานให้ต่อไป เมื่อพนักงานมีความเหนื่อยล้าในการทำงานจะทำให้พนักงานลดความรู้สึกที่ดีในการทำงานลดลง (Schaufeli & Enzmann., et al. 1998.) ส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นในการทำงานเกิดความเครียดเรื้อรังซึ่งมาจากความเครียดเรื้อรังจากการทำงานและจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับผู้รับบริการ จนทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกสูญเสียความผูกพันต่อผู้ร่วมงาน ขาดความเคารพผู้รับบริการและเพื่อนร่วมงาน และเกิดความตั้งใจที่จะลาออกในการทำงานเกิดจากความเหนื่อยล้าในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องจัดการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่มีความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ได้หรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงบรรยากาศองค์การ คุณภาพชีวิตในการทำงานได้ถูกต้อง และเหมาะสมแก่ความต้องการของพนักงาน อันจะส่งผลให้พนักงานลดความคิดในการความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน ในการทำงานมากยิ่งขึ้น เพื่อลดอัตราการลาออกของพนักงาน และทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่องค์การ ช่วยผลักดันองค์กรไปสู่ความได้เปรียบด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน
3. เพื่อพยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานด้วยการรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน

นิยามศัพท์

1. พนักงาน หมายถึง บุคคลที่ทำงานในระดับปฏิบัติการจนถึงระดับหัวหน้าฝ่ายที่ปฏิบัติงานอยู่ในบริษัทธุรกิจขนส่ง
2. ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน หมายถึง เจตนาของพนักงานในการสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกขององค์กรโดยความสมัครใจ เพื่อโยกย้ายหรือไปทำงานในองค์กรอื่น ซึ่งเป็นความสมัครใจมีการไตร่ตรอง วางแผนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้หลุดพ้นสภาวะจากการเป็นสมาชิกขององค์กรนั้น และคาดหวังว่าต้องได้รับสิ่งที่ดีขึ้นจากการลาออก

3. การรับรู้บรรยากาศองค์การ หมายถึง การรับรู้ของสมาชิกภายในองค์กรที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและทุกสิ่งทุกอย่างในองค์กร มีองค์ประกอบ 6 ด้านได้แก่

3.1 ด้านโครงสร้าง หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกของพนักงานว่าองค์กรมีการวางแผนงาน มีการระบุแนวทางการทำงานและการประสานการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่ อย่างชัดเจน ระดับเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ หรือการแก้ไขการสับสนในภาระหน้าที่เพื่อดำเนินการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนและแบบแผน

3.2 ด้านมาตรฐาน หมายถึง การวัดการรับรู้การปฏิบัติงานและความสำคัญของเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีการทำงานที่ดี ได้ระดับมาตรฐานตามที่กำหนด ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งบุคคลและแบบกลุ่มรวมไปถึง พนักงานมีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และทำให้ได้ระดับมาตรฐานขององค์กรที่ตั้งไว้ เพื่อแสดงถึงคาดหวังต่อการปฏิบัติงานในระดับที่กำหนด

3.3 ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกถึงการเป็นเจ้านายตนเอง และไม่มีการตรวจสอบการตัดสินใจของเราอีกทีโดยผู้อื่น มีการสนับสนุนให้มีการจัดการและคิดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองและแบบกลุ่ม รู้สึกพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย เมื่องานนั้นสามารถสำเร็จตามความตั้งใจที่เป็นเป้าหมายของงาน

3.4 ด้านการเห็นคุณค่า หมายถึง ความรู้สึกของพนักงานถึงการได้รับรางวัลเมื่อทำงานได้ดี หรือการตำหนิตดเย็นลงโทษจากการทำผิด การมองเห็นคุณค่า สามารถบอกความสมดุล และความเหมาะสมระหว่างรางวัลและการตำหนิตดเย็นได้ และช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจในการทำงานโดยการตอบแทนต่อการปฏิบัติงานที่ยากลำบาก ทำงานหนัก หรือทำงานนั้นได้ประสบความสำเร็จ และมีความยุติธรรมต่อพนักงานที่ปฏิบัติงานตามความจริงต่อทุกคน

3.5 ด้านการสนับสนุน หมายถึง ความรู้สึกของพนักงานถึงความไว้วางใจที่ถูกมอบหมายงานให้ปฏิบัติและมีการสนับสนุนให้ไปฝึกอบรมเพื่อมีการพัฒนาของตัวพนักงานเอง และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในองค์กร เป็นการให้ความสำคัญกับพนักงานเพื่อให้รู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่ดี และเมื่อพวกเขารู้สึกแล้ว เขาจะให้ความช่วยเหลือเมื่อเขาต้องการและลดช่องว่างที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อพนักงานรู้สึกโดดเดี่ยว และแยกตัวออกจากผู้อื่นเนื่องจากขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

3.6 ด้านความผูกพัน หมายถึง ความรู้สึกของพนักงานถึงความภาคภูมิใจในความสัมพันธ์ที่มีต่อองค์กร และมีการร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันช่วยกันปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมายขององค์กร การมีความรู้สึกผูกพันในองค์กรจะแสดงถึงมิตรภาพที่ดีมีความสัมพันธ์อันดีกับความจงรักภักดีของพนักงาน และการที่พนักงานรู้สึกไม่มีความห่วงใยหรือสนใจต่อองค์กรและเป้าหมายขององค์กรนั้นแสดงว่าองค์กรได้ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรของพนักงานน้อยเกินไป

4. ความเหนื่อยล้าในการทำงาน หมายถึง อาการของผู้หมดกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากเหนื่อยล้ามากเกินไปทำให้รู้สึกไม่สบายกายและจิตใจ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่

4.1 ความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจ เช่น อาการเบื่อ เป็นทุกข์ ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้งานใหม่ๆ เมื่อมีภาวะเหล่านี้แล้วทำให้การทำงานแย่ลง

4.2 ความเหนื่อยล้าทางด้านร่างกาย หมายถึง อาการผิดปกติที่มีผลกระทบต่อร่างกายทางกายภาพเช่น การปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดศีรษะ เวียนหัว สมองทำงานได้ช้าลง มีอาการง่วงบ่อยๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทในธุรกิจขนส่ง สองแห่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,450 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานที่ทำงานบริษัทในธุรกิจขนส่ง สองแห่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยมีวิธีการคำนวณคือ สามารถคำนวณตามสูตรของ Yamane

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามบริษัท

บริษัทสองแห่งในกรุงเทพมหานคร	ประชากร (N) คน	ตัวอย่างที่ คำนวณได้ (n) คน	แบบสอบถาม ที่แจกไป (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ได้กลับคืน (ชุด)
บริษัท ก	850	184	188	188
บริษัท ข	600	130	132	132
รวม	1,450	314	320	320

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงแบบสอบถามในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (Check-list) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานจนถึงปัจจุบัน มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศองค์การ มีข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยจำแนกการรับรู้บรรยากาศองค์การทำงาน ออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง ด้านมาตรฐาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเห็นคุณค่า ด้านการสนับสนุน ด้านความผูกพัน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเหนื่อยล้าในการทำงาน มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยจำแนกความเหนื่อยล้าในการทำงานออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (Rating Scale)

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้บรรยากาศองค์การ ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน

ระดับความคิดเห็น	คะแนน ข้อคำถามเชิงบวก	คะแนน ข้อคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน

3.2 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การรับรู้บรรยากาศองค์การ ประกอบด้วย ด้านโครงสร้าง ด้านมาตรฐาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเห็นคุณค่า ด้านการสนับสนุน และด้านความผูกพัน และความเหนื่อยล้าในการทำงาน ประกอบด้วย ความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ และความเหนื่อยล้าทางร่างกาย

4. วิธีการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลซึ่งออกโดยคณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ไปยังฝ่ายบุคคลไปยังบริษัทในธุรกิจขนส่ง สอง แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการตอบ แบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แจกแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 320 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ รวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนต้นกุมภาพันธ์ 2561 โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับคืนมามีจำนวนทั้งสิ้น 320 ชุด

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพบว่าสมบูรณ์ครบทุกชุด และผู้วิจัยนำผลแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 320 ชุด มาให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยข้อมูลทางสถิติโดยใช้ โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้วิจัยเมื่อได้รับ แบบสอบถามจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ กำหนด และลงรหัสของคะแนนในโปรแกรม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา รายได้ต่อ เดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 ข้อมูลความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ข้อมูลการรับรู้บรรยากาศองค์การ และ ข้อมูลความเหนื่อยล้าในการทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานและการรับรู้บรรยากาศ องค์การกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน โดยตัวแปรที่ 1 คือ ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ตัวแปรที่ 2 คือความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน โดยตัวแปรที่ 1 คือ การรับรู้ บรรยากาศองค์การ ตัวแปรที่ 2 คือความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ทดสอบโดยใช้ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเกณฑ์หาค่า ความสัมพันธ์ดังนี้

เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ (ค่า r)

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (พวงรัตน์, 2540)

ค่าของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.80 ขึ้นไปอยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.60 - 0.79 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.40 - 0.59 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.20 - 0.39 อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ต่ำกว่า 0.20 อยู่ในระดับต่ำ

3.5.4 สร้างสมการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่าการรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านโครงสร้าง ด้านมาตรฐาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเห็นคุณค่า ด้านการสนับสนุน และด้านความผูกพัน ความเหนียวแน่นในการทำงาน ด้านอารมณ์ และด้านร่างกาย มีอิทธิพลในการอธิบายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน มากน้อยเพียงใด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95 และร้อยละ 99

6. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
<u>สมมติฐานที่ 1</u> การรับรู้บรรยากาศองค์การ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
1.1 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านโครงสร้าง มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
1.2 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านมาตรฐานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
1.3 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient

1.4 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านการเห็นคุณค่ามีความสัมพันธ์กับ ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
1.5 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านการสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับ ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
1.6 การรับรู้บรรยากาศองค์การ ด้านความผูกพันมีความสัมพันธ์กับ ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
<u>สมมติฐานที่ 2</u> ความเหนื่อยล้าในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความ ตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
2.1 ความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความ ตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
2.2 ความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านร่างกายมีความสัมพันธ์กับความ ตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน	Pearson product moment correlation coefficient
<u>สมมติฐานที่ 3</u> การรับรู้บรรยากาศองค์การ และความเหนื่อยล้าในการ ทำงาน อย่างน้อย 1 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ความตั้งใจลาออกจาก งานของพนักงาน	Stepwise Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) ที่มุ่งศึกษาการรับรู้บรรยากาศองค์การ และความเหนื่อยล้าในการทำงาน ที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานในธุรกิจขนส่ง โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 320 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95 และร้อยละ 99

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การโดยรวมและรายด้านกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

การรับรู้บรรยากาศองค์การ	ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน		
	r	$r^2 \times 100$	Sig.
การรับรู้บรรยากาศองค์การ โดยรวม	.072	.052	.198
ด้านโครงสร้าง	.004	.0016	.949
ด้านมาตรฐาน	.016	.026	.772
ด้านความรับผิดชอบ	.034	.112	.549
ด้านการเห็นคุณค่า	.062	.384	.268
ด้านการสนับสนุน	.063	.397	.260
ด้านความผูกพัน	.063	.397	.260

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95 หรือ ร้อยละ 99

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การโดยรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานโดยรวมและรายด้านกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

ความเหนื่อยล้าในการทำงาน	ความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน		
	r	$r^2 \times 100$	Sig.
ความเหนื่อยล้าในการทำงานโดยรวม	.124*	1.53	.027
ด้านอารมณ์	.129*	1.66	.021
ด้านร่างกาย	.067	0.449	.234

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95

จากตาราง 5 พบว่า ความเหนื่อยล้าในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ถ้าความเหนื่อยล้าในการทำงานเพิ่มขึ้น ความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงานก็จะเพิ่มขึ้นด้วย โดยมีความสัมพันธ์ในระดับระดับต่ำ (.124) คิดเป็นร้อยละ 1.53 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ในระดับต่ำ (.129) คิดเป็นร้อยละ 1.66

2. พยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงานด้วยการรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน

ตารางที่ 6 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณการรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงานที่มีผลต่อความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน

แบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adjusted R ²	F	p
1	ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ด้านอารมณ์	.129	.017	.014	5.423*	.021

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95

จากตาราง 6 พบว่าตัวแปรการรับรู้บรรยากาศองค์การ และความเหนื่อยล้าในการทำงาน ที่พยากรณ์ความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงานได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ทั้งหมด 1 ด้านย่อย ใน 3 ขั้นตอนโดยพิจารณาค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R²) พบว่า ขั้นที่ 1 ตัวแปรความเหนื่อยล้าในการทำงาน ด้านอารมณ์ สามารถทำนายความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงานได้ร้อยละ 1.40

ดังนั้น สมการถดถอยที่เหมาะสม คือความตั้งใจลาออกจากการงานของพนักงาน = a + b₁ (ด้านอารมณ์)

เมื่อ a = ค่าคงที่

b₁ = ค่าคะแนนดิบของด้านอารมณ์

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหารูปแบบสมการทำนาย ความตั้งใจ ลาออกจากงานของพนักงาน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	β	t	p
1. (ค่าคงที่)	2.745	.145		18.936	.000
ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ด้านอารมณ์	.110	.047	.129	2.329	.021

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 95

จากตารางที่ 7 พบว่าจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สามารถสร้างสมการทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

ความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน = $2.745 + .110$ (ความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านอารมณ์)

จากสมการดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าความเหนื่อยล้าด้านอารมณ์เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานเพิ่มขึ้น .110 คะแนน เมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) จะได้สมการพยากรณ์ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน = $.129$ (ความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านอารมณ์)

ดังนั้น การรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงานอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรสามารถพยากรณ์ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน จากการวิเคราะห์พบว่า ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ด้านอารมณ์ ($b = .110$, $\beta = .129$) สามารถพยากรณ์ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ได้ร้อยละ 1.7 ($R^2 = .017$) และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 5.423$, $p = .021$) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 1.70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) ที่มุ่งศึกษาศึกษา การรับรู้บรรยากาศองค์การ ความเหนื่อยล้าในการทำงาน ที่พยากรณ์ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงาน

กับทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน 3) พยากรณ์ทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน ด้วยการรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ พนักงานของบริษัทธุรกิจขนส่งจำนวน 1450 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน คำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละบริษัท จากนั้นเลือกตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนที่คำนวณได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัย สรุปผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน

ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้บรรยากาศองค์การ ของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน พบว่า ไม่มีการส่งผลในทางตรงจากการรับรู้บรรยากาศองค์การไปสู่ความตั้งใจที่จะลาออก ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจลาออก โดยได้แบ่งการรับรู้บรรยากาศองค์การออกเป็น 5 มิติด้วยกัน คือ ด้านโครงสร้างขององค์การ ด้านลักษณะของงาน ด้านการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา ด้านสัมพันธภาพภายในหน่วยงาน และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ เขาพบว่าการรับรู้บรรยากาศองค์การโดยรวม และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงาน (ทิพย์สุดา, 2550) หากพนักงานมีการรับรู้บรรยากาศองค์การที่ดียิ่งขึ้นย่อมส่งผลทำให้แนวโน้มทำนายความตั้งใจลาออกจากงานของพนักงานลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Skytt, Ljunggren & Carlsson, 2007) ที่กล่าวว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การในเชิงบวกจะช่วยลดแนวโน้มของการลาออกของพนักงาน

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยล้าในการทำงานกับทำนายความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน

ผลการวิจัยพบว่าความเหนื่อยล้าในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน โดยความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 แต่ความเหนื่อยล้าทางร่างกายไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานซึ่งผลการวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้อง ตามแนวคิดของ (Kim, Shin & Swanger, 2009) ความอ่อนล้า คืออาการเหนื่อยล้าทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจที่ไม่จำเป็นว่าต้องมีบุคคลอื่นเป็นต้นเหตุ

แห่งความเบื่อหน่ายโดยตรง กล่าวอีกนัยคือความเหนื่อยล้ามักได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นสภาวะเริ่มแรกที่สำคัญของการกระตุ้นระดับสูง (High Arousal) โดยองค์ประกอบความเหนื่อยล้าในการทำงานที่สัมพันธ์มากที่สุดกับบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานที่ซ้ำซากและน่าเบื่อหรือต้องอยู่กับงานมาก (Jackson, Schwab & Schler, 1986) ความเหนื่อยล้าในการทำงานความเหนื่อยล้าทางด้านร่างกาย ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ซึ่งผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการวิเคราะห์ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของ (Muldary, 1983) กล่าวว่าความเหนื่อยล้าในการทำงานเป็นความเสื่อมโทรมทางด้านร่างกายและสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียดเรื้อรังจากการทำงาน ความเหนื่อยล้าในการทำงานมักเกิดขึ้นกับอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการและเกิดจากความเครียดที่เกิดจากบุคคลอื่นหรือสภาพแวดล้อม นอกจากงานความต้องการในงานต่างๆ เป็นตัวอย่างปัจจัยเกี่ยวกับงานที่ส่งผลให้เกิดความอ่อนล้าทางอารมณ์ การไม่ได้การพักผ่อนที่เพียงพอ ทำงานตลอดเวลา ก็สามารถส่งผลต่อความอ่อนล้าทางด้านอารมณ์ได้เช่นเดียวกัน (Shaufeli et al., 1998; Cooper et al., 2001)

3. พยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ด้วยการรับรู้บรรยากาศองค์การและความเหนื่อยล้าในการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่าโดยการรับรู้บรรยากาศองค์การไม่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน แต่เนื่องจากองค์การที่ทำการเก็บข้อมูลมีบรรยากาศองค์การเฉพาะที่ขององค์การเอง จึงคาดเดาได้ว่าพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่นั้นอาจจะไม่ได้ตระหนักถึงบรรยากาศองค์การเท่าที่ควร เนื่องจากบริษัทอาจจะเพ่งก่อตั้งได้ไม่นานโครงสร้างต่างๆ ภายในบริษัทจึงยังไม่ชัดเจนประกอบกับพนักงานมีการโยกย้ายเข้าออกอยู่ตลอดเวลา จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้พนักงานขาดการรับรู้บรรยากาศองค์การ เป็นต้น มีแค่ด้านความเหนื่อยล้าในการทำงานด้านความเหนื่อยล้าทางอารมณ์สามารถพยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานเกิดความเครียดในการทำงานที่เร่งรีบและกดดัน อาจจะส่งผลต่อสุขภาพและจิตใจของพนักงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Leiter; & Maslach. 2005) กล่าวว่า ความเหนื่อยล้า ที่เกิดจากความอ่อนล้าทางอารมณ์และรู้สึกไม่อยากทำงาน เบื่อหน่ายและมีความผิดปกติทางอารมณ์ เพราะพนักงานเกิดอารมณ์หดหู่ เกิดความ เป็นทุกข์ในการทำงานในองค์การ เบื่อในการทำงานซ้ำซากเป็นเวลานานติดต่อกัน รู้สึกอึดอัดเพราะ สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน พนักงานไม่มีสมาธิในการทำงาน ทำให้พนักงานมีความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ งานที่ทำอยู่มีความกดดันสูงมากความสามารถในการคิดหรือตัดสินใจลดลง รู้สึกขาดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้ ไม่อยากที่จะทำงาน เกิดการขาดงาน และทำให้พนักงานเกิดความตั้งใจที่จะลาออกจากงานในที่สุด จะเห็นได้ว่าความเหนื่อยหน่ายในการทำงานมีผลกระทบที่รุนแรงต่อพนักงานเช่นแรงจูงใจในการทำงานลดลงประสิทธิภาพ

การทำงานต่ำปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่ำลงและความเหนื่อยหน่ายในการทำงานยังมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการรับรู้บรรยากาศองค์กรและความเหนื่อยล้าในการทำงานที่พยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ในธุรกิจขนส่ง มีข้อเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร เพื่อเป็นแนวทางเพื่อลดความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานในธุรกิจขนส่งดังนี้

1. ผลการวิจัย ความเหนื่อยล้าในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน

จากผลการวิจัยพบว่า ความเหนื่อยล้าในการทำงานสามารถพยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ความตั้งใจที่จะลาออกนั้นอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นหากบริษัทขนส่งไม่ยากให้พนักงานมีความคิดที่จะตั้งใจลาออกจากสาเหตุปัญหาความเหนื่อยล้าในการทำงาน ควรส่งเสริมให้พนักงานมีกิจกรรมมีการพักผ่อน ผ่อนคลายภายในบริษัท เพื่อให้พักสายตาจากการทำงานในหน้าจอคอมพิวเตอร์ ได้ยืนเส้นยืดสาย ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ จัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่น คือยืดหยุ่นในการ ขาด ลา มาสาย หรือทำงานนอกสถานที่ได้ พนักงาน จะได้ทำงานได้ดีขึ้น โดยที่ไม่มีใครตามติดแต่สิ่งสำคัญคืองานต้องเสร็จ พนักงานจะลดความเครียด ความเหนื่อยล้าจากการทำงานได้อย่างชัดเจน จัดมุมอาหารซึ่งอาจจะเป็น ขนมเล็กน้อย หรือน้ำชา กาแฟ เวลาที่พนักงานรู้สึกง่วงหรืออ่อนล้า ก็จะช่วยทำให้รู้สึกสดชื่นขึ้น

2. ผลการวิจัยการรับรู้บรรยากาศองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน

จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ความตั้งใจที่จะลาออกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามบริษัทธุรกิจขนส่ง ก็ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการรับรู้บรรยากาศองค์กร เพราะจากผลการวิจัยแม้จะไม่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน ได้ ถึงอย่างไรก็ตามการพัฒนาบรรยากาศในองค์กรก็เป็นเรื่องที่ยุ้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพื่อให้พนักงานมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรลดแนวโน้มในความตั้งใจที่จะลาออกของพนักงาน คือ การส่งเสริมให้พนักงานมีการรับรู้บรรยากาศองค์กรในทางที่ดี ด้วยการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการรับรู้บรรยากาศองค์กร อาทิ การติดต่อสื่อสารประสานงานภายในองค์กร การสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน มีการส่งเสริมนโยบายต่างๆ ที่มีการคำนึงถึงพนักงาน เสริมสร้างการมีอิทธิพลในองค์กร ปรับปรุงเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ รวมถึง

การมีนโยบายหรือจัดทำสภาพแวดล้อมในการท างานต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมด้านต่างๆในบริษัท ด้านโครงสร้างและมาตรฐานบริษัททำให้บริษัทเกิดความน่าเชื่อถือ การทำงานที่เป็นระบบและมีขั้นตอนมากยิ่งขึ้น สามารถแก้ไขปัญหา ดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คุณค่าแก่พนักงานในบริษัทในรางวัลแก่พนักงานที่ทำงานได้ดี ช่วยเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่พนักงาน มีความยุติธรรมต่อพนักงาน การที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้พนักงานรับผิดชอบ ทำให้พนักงานมีความรู้สึกรับผิดชอบการเป็นนายตนเอง รู้สึกพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาหรือคนในองค์กร ให้ความช่วยเหลือ และยังช่วยให้สร้างผูกพันกันในองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชาและพนักงานในบริษัท ดังนั้นที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นแค่ข้อเสนอแนะแก่องค์กรเพื่อให้พนักงานมีความคิดที่มีความตั้งใจที่จะลาออกจากงานลดลงมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อรักษาพนักงานที่มีคุณภาพขององค์กรไว้ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้บรรยากาศองค์กรในการทำงานหรือความเหนื่อยล้าในการทำงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือพนักงานบริษัทธุรกิจขนส่ง ผลการศึกษาจึงไม่สามารถอ้างอิงถึงกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ได้ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาต่อในองค์กรอื่นๆ หรือในกลุ่มอาชีพอื่น

2. ควรมีการศึกษาถึงนโยบายในการบริหารของหน่วยงานนั้นๆ หรือตัวแปรอื่น ที่จะส่งผลต่อความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน นอกจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้เลือกมาคือ การรับรู้บรรยากาศองค์กรในการทำงาน และความเหนื่อยล้าในการทำงาน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่มเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ และนำข้อมูลไปใช้ได้หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์สุดา เมธิ์พลกุล. (2550). การรับรู้บรรยากาศองค์กร การประเมินสุขภาพตนเอง และความตั้งใจลาออกของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลเฉพาะทางด้านระบบประสาทของรัฐแห่งหนึ่ง. (งานวิจัยส่วนบุคคลปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
- สมคิด บางโม. (2545). การประกอบธุรกิจ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- อรุณ รักธรรม (2534). มนุษย์สัมพันธ์กับนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ป.สัมพันธ์พาณิชย์

- Cho, S., Johanson, M. M. & Guchait, P. (2009). Employee's intent to leave: A comparison of Determinants of intent to leave versus intent to stay. *International Journal of Hospitality Management*, 28, 374-381.
- Jackson, S. E., Schwab, R. L., & Schuler, R. S. (1986). Toward an understanding of the burnout phenomenon. *Journal of Applied Psychology*, 71, 630-640.
- Kim HJ, Shin KH, Swanger N. (2009). Burnout and engagement: A comparative analysis using the big five personality dimension. *Int J Hosp Manag Mar*; 28(1): 96-104
- Schaufeli, W.B. and Enzmann, D. (1998), *The Burnout Companion to Study and Research: A Critical Analysis*. Taylor & Francis, London
- Skytt, B., Ljunggren, B., & Carlsson, M. (2007). Reasons to leave: the motives of first-line nurse managers for leaving their posts. *Journal of Nursing Management*, 15 (3), 294 -302.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper And Row.
- Zimmermand, D. R. & Darnold C. T., 2009. The impact of job performance on employee turnover intentions and the voluntary turnover process: A meta-analysis and path model. *Personnel Review*, 38(2), 142-158

การประเมินโครงการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว

ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

นราศักดิ์ ปิยานทร(narasak piyaned)*

สุวรรัฐ แลสันกลาง(Suvarat Laesanklang)**

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว และเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารของหน่วยงานดำเนินโครงการ, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน,ผู้แทนชุมชนและตัวแทนชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 140 คน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ผลการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context evaluation) ด้านความจำเป็นของการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของฝ่ายบริหารท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่ประสบปัญหาการเผาขยะในหมู่บ้านที่ส่งกลิ่นเหม็น **ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)** ด้านศักยภาพความสามารถของเจ้าหน้าที่ พบว่า ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ มีความเพียงพอที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ของโครงการ ขณะที่ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ในการสนับสนุนกิจกรรมมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ และผลการประเมินพบว่า ชุมชนได้นำวิธีคิดแบบพึ่งตนเองคือ การดำเนินกิจกรรม ขยะออมบุญ โดยให้ชาวบ้านนำขยะมารวมกันขายแล้วนำเงินที่ได้ไว้เป็นกองทุนเพื่อใช้จ่ายกิจกรรมของชุมชน ซึ่งทำให้ชุมชน มีเงินกองกลางเพื่อทำกิจกรรมบางกิจกรรมได้ **ผลการประเมินกระบวนการ (Process evaluation)** ด้านการดำเนินงานผลการประเมินพบว่า การศึกษาดูงานครั้งที่ 1 ไม่ประสบผลสำเร็จ ตามที่ตั้งเป้าหมาย โดยพบสาเหตุว่า เมื่อได้ศึกษาดูงานกลับมาแล้ว ได้เว้นช่วงเวลาปฏิบัติงาน เพราะเข้าสู่ฤดูกาลเกษตรกรรม จึงได้ไปศึกษาดูงานครั้งที่ 2 เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรม หลังจากการศึกษาดูครั้งนี้ทำให้แกนนำและสมาชิกเริ่มมีความรู้และเริ่มมีความสนใจในการคัดแยกขยะมากขึ้น และสามารถลดปริมาณขยะในชุมชนได้ ประการที่สำคัญกิจกรรมออมบุญได้พบว่า ทำให้เกิดทัศนคติที่มองเรื่อง "คุณค่า" มากกว่าการมองเรื่อง มูลค่า หรือกำไร ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของกิจกรรมกองทุนขยะออมบุญบ้านปงพร้าวด้วยเช่นกัน **ผลการประเมินผลผลิต (Product evaluation)** ด้านผลจากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า การขับเคลื่อนในระดับ

ท้องถิ่น เกิดกลไกในการขับเคลื่อนที่ดีขึ้น เกิดหมู่บ้านชุมชนต้นแบบ และสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังชุมชนอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง ได้เข้ามาศึกษาดูงาน และพบว่า แกนนำชาวบ้านปงพร้าวได้ตกลงกับองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนงาว่า จะร่วมกันผลักดันการลดปริมาณขยะลงอย่างต่อเนื่อง และอนาคตจะขอคืนเก็บถังขยะในพื้นที่ บ้านปงพร้าวทั้งหมด ผลจากการประเมินได้พบข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะชุมชนคือ การสนับสนุนโครงการ ยังคงน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้กิจกรรมมีความต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนงาควรจัดทำแผนงบประมาณเพื่อบรรจุในแผนงบประมาณ พร้อมกับมีการวางแผนงานด้านบุคลากรเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนได้พัฒนาชุมชนยิ่งขึ้นและเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น แกนนำชุมชนบ้านปงพร้าว ควรมีการถอดบทเรียนและสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยอาศัยความสามารถที่มีอยู่จากการดำเนินงานที่ผ่านมายกระดับกิจกรรมชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนต้นแบบและขยายผลแก่ชุมชนอื่นๆ ต่อไป

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the Ban Pong Prao community participatory waste management project and to propose a guideline for implementing the participatory waste management project of Ban Pong Phrao, Rong Kas, Amphoe Sattahip, Phrae. This is qualitative study that was conducted using in-depth interviews and group discussions; the executives of the agency conduct the project, operational officer and community representatives and villagers who representatives involved in Ban Pong Prao community participatory waste management about 140 related agencies.

The results are summarized as follows; **The context evaluation** of the Ban Pong Prao Community Waste Management Project was found that compliance with local environmental management policies and in response to the needs of problem communities; burning in the village smells bad. **The inputs evaluation** was found that potential of staff was Sufficiently enough to make the project feasible while the adequacy of the budget to support activities is insufficient to meet the needs and the results of the evaluation is the community has adopted self-reliant thinking, implementation of waste activities, Oam Boon, the villagers bring the waste together and sell the money to fund the community which makes the community to get the money to do some activities.

Process evaluation results showed that the first study trip was not successful as planned because they leave the work period because in the agricultural season. By the cause, the second study trip determined to stimulate the activity. After this study, leaders and members became more knowledgeable and became more interested in separating waste. It can reduce waste in the community. The important point is Oam Boon activities have make a value-based attitude rather than looking at value or profit. This is an important factor and also contributes to the success of the Homeless Waste Fund in Ban Pong Phrao.

Product evaluation results found that Locally driven better than before; The village is a prototype community and can be extended to other communities nearby. It was found that the villagers in Pong Phrao had agreed with the Rong Kas Subdistrict Administrative Organization to work together to reduce the amount of waste continuously and they will recover the trash bin All in Ban Pong Prao in the future. The result of the evaluation found a guideline for community waste management. The Project support is still small and not enough to meet the needs of the activity. So, to continue the activity, Tambon Rongkas Administrative Organization should prepare a budget plan to include in the budget plan with the planning of work to support the community to develop community and to keep the continuity better than ever. So that, Ban Pong Prao Community's leader be learned more lesson and create network by learn from the existing capabilities from the past to raise the level of community activities as a learning community prototype and expand to other communities.

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ให้ได้อย่างเต็มความสามารถ เพราะเป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของคนและเกิดขึ้นในชุมชนทุกระดับ และนับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น จากข้อมูลกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมพบว่า คนไทยผลิตขยะออกมาไม่น้อยกว่าจำนวน 73.560 ตันต่อวัน หรือผลิตขยะทั้งปี จำนวน 26.85 ล้านตันต่อปี ซึ่งถูกส่งไปกำจัดที่ถูกต้องเพียง 8.34 ล้านตัน ส่วนที่เหลือนำไปกำจัดไม่ถูกต้อง 7.15 ล้านตันและมีตกค้างในพื้นที่อีก 6.22 ล้านตัน มีขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพียงจำนวน 4.94 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ

ละ 18.40 หากไม่มีการบริหารจัดการขยะที่ดี มีประสิทธิภาพแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

การบริหารจัดการขยะ ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน จึงเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งตาม Roadmap ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประชุมให้ความเห็นชอบเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ซึ่งภายใต้ Roadmap ดังกล่าวระบุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด โดยต้องมีจุดมุ่งหมายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีระบบการจัดการ และกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นๆ ได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญของทุกฝ่ายที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ถือเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง มีการลงทุนทางพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม จึงเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพสูง และมีประชากรเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรม ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันอันเนื่องจากปริมาณที่มากขึ้น ระบบการเก็บ การขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งชุมชนต่างๆ เป็นเหตุให้เกิดขยะมูลฝอยที่ต้องจัดเก็บเป็นปริมาณวันละประมาณ 5 ตัน และสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการคือ การขาดภาชนะรองรับขยะมูลฝอย วิธีการจัดเก็บขยะที่ถูกต้อง ยานพาหนะขนเก็บไม่เพียงพอ ระยะเวลาเก็บไม่เหมาะสมเป็นต้น และงบประมาณในการกำจัดขยะในแต่ละปีนั้นจะต้องใช้จำนวนมาก ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ แม้ฝ่ายบริหารท้องถิ่นอบต.ร่องกาศ จะได้มีการตระหนักถึงและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งในชุมชนต่างๆ แต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน และประเด็นสำคัญของปัญหาที่มีอยู่ประการหนึ่งในขณะนี้ก็คือ อบต.ร่องกาศ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ในเรื่องของบริการการเก็บรวบรวม ระบบการขนส่ง และการกำจัด จึงเป็นที่มาของการจัดการขยะมูลฝอยต่างๆ ที่มีประมาณการค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะต่อปี ซึ่งใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก และขยะได้กลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่ง (ข้อมูลการประชุมเรื่อง สถานการณ์การจัดการขยะของอบต.ร่องกาศ, วันที่ 6 เดือนกรกฎาคม 2558) จากสภาพปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าวข้างต้นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาศ จึงจัดทำโครงการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มที่ชุมชนคือ บ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่สำคัญมากเพราะมีผลกระทบโดยตรงจากปัญหาขยะมูลฝอย เพื่อแก้ไขปัญหาและหนุนเสริมกระบวนการองค์กรชุมชนอย่างเร่งด่วนและนำเสนอข้อคิดเห็นแก่คณะผู้บริหารเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะประเมินผลโครงการ เพื่อต้องการทราบว่า การดำเนินงานตามโครงการได้นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะชุมชนและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ตลอดจนการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงาน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
2. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดในการตัดสินใจแบบ CIPP Model

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1996, หน้า 20 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันันท์, 2548, หน้า 16) อธิบายแนวคิดในการตัดสินใจ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 แนวทาง ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบ อันได้แก่ 1. การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง (Metamorphic) เมื่อได้รับ ข้อมูลค้นพบใหม่สุดที่แน่ใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจแบบนี้มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก หรือแทบจะไม่เกิดขึ้นเลย 2. การตัดสินใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกิจกรรม บางสิ่งบางอย่าง เพื่อประคองดุลยภาพภายในองค์การให้เป็นไปโดยปกติ โดยการใช้เทคนิคต่างๆ มาช่วยแก้ไขหรือสับเปลี่ยน หน้าที่การงาน เปลี่ยนระบบการเก็บข้อมูล แต่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้น 3. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงพัฒนาในห้วงการดีขึ้น (Incremental) คือทำให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญแก้ไข แนะนำ ให้ความรู้ และนำเทคนิคใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้น 4. การตัดสินใจโดยความคิดริเริ่ม นำกิจกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ทดลองเพื่อดูผลและโอกาสของการเปลี่ยนแปลง (Neomobilitic) โดยการใช้ทฤษฎีและข้อค้นพบใหม่มาทดลองใช้ ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสูงและเป็นประโยชน์

ขณะที่รูปแบบการประเมินผล CIPP Model เป็นการประเมินผลทั้งภาพรวม ปัจจัย กระบวนการ และผลขั้นสุดท้าย ซึ่งกำหนดประเด็นออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ 2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณา

ถึงความ เป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ 3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน และ 4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

สรุปแนวคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ สามารถสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากขึ้น ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความชำนาญในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด และสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาจึงได้ใช้รูปแบบ CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่สามารถครอบคลุมการประเมินโครงการทั้งในทุกด้าน

แนวคิดเรื่องหลักการ 3 Rs เป็นหลักการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง คือ Reduce ลดการใช้ คือลดการใช้ควบคุมการใช้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ลดปริมาณการผลิตขยะจากการบริโภคน้อยลง Reuse ใช้ซ้ำ คือการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือนำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า และ Recycle การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดในส่วนของต้นทางที่จะมีการจัดทำระบบการเก็บขนให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การจัดการขยะปลายทางที่มีประสิทธิภาพ คงเหลือนำไปกำจัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ(Sanitary Landfills)ในปริมาณที่น้อยลง

แนวคิดเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ใช้แผนปฏิบัติการ LA 21 ระดับท้องถิ่น (Local Agenda 21) โดยให้ชุมชนรวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมถอดบทเรียน และติดตามประเมินผล และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาต่อยอด ก่อให้เกิดพหุภาคีเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างสมดุลใน 3 มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ขณะที่ วิสูตร จิระดำเกิง (2552, หน้า 5-6) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการว่า หมายถึงการจัดการ การใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทรัพยากร หมายถึง บุคลากรรวมถึงความเชี่ยวชาญและความสามารถที่มีอยู่ ความร่วมมือของทีมงาน เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆตลอดจนข้อมูล ระบบงานเทคนิค เงินทุน

และเวลา ในส่วนเป้าหมายหลักของโครงการ สามารถจำแนกออกในแง่มุมการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

แนวคิดของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเพื่อให้ทุกกลุ่มประยุกต์ศาสตร์การพัฒนาใหม่ที่เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อผนึกกำลังกันระหว่างภาครัฐและประชาชน ตลอดจนมุ่งพัฒนาความสามารถของประชาชนให้มีความเชื่อมั่นในการพึ่งพาตนเอง (Self Confidence) บำเพ็ญ เขียวหวาน(2551, หน้า 43)กล่าวว่า การพัฒนาปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ (Paradigm shift) ซึ่ง “กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา” (New Development Paradigm) เป็นกระบวนความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำงานด้วยกันและเป็นกระบวนความคิดที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ผู้ศึกษาเห็นว่า แนวคิดดังกล่าวนี้มีส่วนสำคัญต่อโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปางพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสองแคว จังหวัดแพร่ เพื่อให้ชุมชนมีความตระหนักร่วมกันรับผิดชอบ แทนการให้รัฐหรือองค์กรท้องถิ่นมาแก้ไขปัญหาให้ตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ “การพึ่งตนเอง” ของชุมชนอันเป็นเป้าประสงค์ของการพัฒนาอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีผลงานศึกษาวิจัยบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษา ดังนี้คือ

บุญสม ศรีศักดิ์ (2547 , หน้า 88-90) ได้ศึกษา การประเมินโครงการหมู่บ้านคนดีศรีสุพรรณของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การประเมินผลรูปแบบจำลองของชิป เมืองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต จากการประเมินจากผู้นำท้องถิ่น/หมู่บ้าน ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการ ความจำเป็นและความคาดหวังของสังคมและผลกระทบจากสังคมที่มีต่อโครงการมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการดังกล่าว จัดทำในหมู่บ้าน ที่มีผู้นำท้องถิ่น/หมู่บ้าน คณะทำงานตามโครงการหมู่บ้าน คนดี ศรีสุพรรณ/หัวหน้าคุ้ม เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งบุคลากรค่อนข้างมีความสามารถส่วนความพร้อมของงบประมาณและความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ อยู่ในระดับมากมีการวางแผน การจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ อยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ประชาชนมีคุณลักษณะ 11 ประการตามวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจากการประเมินจากประชาชน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

คือ ประชาชนต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจโครงการเพียงพอและให้ความสนใจเป็นอย่างดี ส่วนประเด็นเกี่ยวกับประชาชนมี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับฝึกกิจกรรม ประชาชน ประเมินว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ พบว่า มีการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก พบว่าหมู่บ้านคนดีศรีสุพรรณให้ประชาชนเป็นแกนนำในการฝึกกิจกรรมและประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเผยแพร่โครงการอยู่ในระดับมาก ส่วนการใช้เทคนิคในการฝึกปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตโครงการ พบว่า ประชาชนมีคุณลักษณะ 11 ประการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

พลสวัสดิ์ นาทองคำ(2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลร่องคา อำเภอร่องคา จังหวัดกาฬสินธุ์ใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ 1. ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและในรายด้าน 3 ด้าน อยู่ ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการร่วมผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการร่วมในผลประโยชน์และด้านการติดตามและประเมินผล แต่การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติไม่แตกต่างกัน 3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการร่วมในผลประโยชน์และด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกัน 4. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกัน โดยสรุป ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลตำบลร่องคา อำเภอร่องคา จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าวครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ผู้บริหารของหน่วยงานดำเนินโครงการ,เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน,ผู้แทนชุมชนและตัวแทนชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้ศึกษาใช้ดุลพินิจเลือกกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาศ ที่สามารถให้ข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 140 คน ประกอบด้วย

2.1 ประชากรตัวอย่างระดับบริหารและปฏิบัติงานโครงการ ได้แก่ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารตำบลร่องกาศ, เจ้าหน้าที่บริหารบุคคลทั่วไป, นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ,ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน และผู้ช่วยธุรการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการทำโครงการและการประเมินผลโครงการ เพื่อกำหนดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 4 หน่วยย่อย คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลเพื่อหาความสมบูรณ์และความถูกต้อง
2. ผู้ศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามประเด็นการวิจัยและเรียบเรียงเสนอเป็นรายงานโดยวิธีพรรณนา (Description) และพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลชุมชน เพื่อการสรุปผลการศึกษาตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์โดยนำเสนอผลการศึกษาอธิบายจำแนกรายบทด้วยการเขียนเรียบเรียงเพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่ค้นพบตามประเด็นการวิจัยและเรียบเรียงเสนอเป็นรายงาน โดยอิงกรอบแนวคิดทฤษฎีอย่างเป็นเหตุเป็นผล

รายงานผลการวิจัย

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context evaluation)

1.1 ด้านความจำเป็นของการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ผลจากการสัมภาษณ์ฝ่ายผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแลโครงการ พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของฝ่ายบริหารท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม และความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมโดยการรณรงค์ให้ชาวบ้านมีการคัดแยกขยะต้นทาง และการลดปริมาณขยะให้ลดน้อยลง อีกทั้งยังเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ชุมชนน่าอยู่ปราศจากขยะคนในชุมชนมีสุขภาพดีเพราะชุมชนสะอาด จากการดำเนินงานพบวก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมปริมาณขยะในหมู่บ้านปงพร้าว มีปริมาณ 5 ตันต่อ 1 สัปดาห์ หลังจากมีการรณรงค์การคัดแยกขยะต้นทางแล้วปริมาณขยะในหมู่บ้านประเมินจากรถเก็บขยะเหลือเพียงแค่ 2 ตันต่อ 1 สัปดาห์ทำให้เห็นว่าชาวบ้านเริ่มมีความตื่นตัวในเรื่องของการคัดแยกขยะและช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น

1.2 ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พบว่า บ้านปงพร้าวมีเป้าหมายในการกำจัดขยะ แต่ประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจเรื่องการคัดแยกขยะ มีการเผาขยะในหมู่บ้านทำให้ส่งกลิ่นเหม็น มีขยะตามถนนหนทาง เช่น กิ่งไม้ เศษหญ้า ถุงพลาสติก ชาวบ้านบางกลุ่มทิ้งขยะไม่ถูกที่ขาดความต่อเนื่องของการรณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มีความสอดคล้องในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะชุมชนเกิดปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนมาก ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการนี้จึงสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเริ่มที่มีการประชุมชาวบ้าน และได้ช่วยกันเขียนโครงการการกำจัดขยะ เพื่อเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้การสนับสนุนงบประมาณให้ดำเนินโครงการโดยมุ่งเน้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการร่วมรับฟังปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกัน โดยกระบวนการทั้งหมดสอดคล้องกับนโยบายการแก้ไขปัญหาขยะแห่งชาติซึ่งเป็นมติของทางคณะรัฐมนตรีที่มุ่งเน้นในเรื่องของการแก้ไขปัญหาขยะ

1.3 การดำเนินงาน พบว่า การดำเนินโครงการมีความสอดคล้อง เพราะหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับนโยบายในเรื่องของการสร้างชุมชนหมู่บ้านต้นแบบในเรื่องของการจัดการขยะ ตามหลัก 3 ประชารัฐ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลร่องกาศได้ใช้พื้นที่หมู่บ้านปงพร้าว เป็นหมู่บ้านชุมชนต้นแบบ เรื่องการคัดแยกขยะต้นทาง ในระดับครัวเรือน ซึ่งผลปรากฏว่า ได้มีกระแสตอบรับจากชุมชนดีมาก เพราะชุมชนก็มีความประสงค์ที่จะอยากจะทำกิจกรรมการคัดแยกขยะ ทำให้โครงการนี้ดำเนินการได้อย่างดีสามารถทำให้เป็นชุมชนต้นแบบในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีในระดับตำบล เกิดศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้านในชุมชนสามารถให้ชุมชนอื่นเข้ามาศึกษาดูงานและนำไปดำเนินกิจกรรมต่อได้

1.4 ด้านความเข้าใจวัตถุประสงค์ พบว่า ประชาชนมีเข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการค่อนข้างมาก เนื่องจากได้เข้าร่วมประชุมในระดับหมู่บ้านในเรื่องการดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะต้นทาง อีกทั้งทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญจึง ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้และพาไปศึกษาดูงาน

จากหมู่บ้านและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ซึ่งได้นำองค์ความรู้มาพัฒนาต่อยอดในเรื่องของการทำงานเพื่อมุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นชุมชนที่สะอาดปราศจากขยะ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)

2.1 ด้านศักยภาพความสามารถของเจ้าหน้าที่โครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่มีความเพียงพอที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ของโครงการ เช่น เรื่องความรู้ในการคัดแยกขยะที่จะดำเนินโครงการ , มีความพร้อมในการลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง , มีการส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ เช่น การทำปุ๋ย หมัก จากเศษอาหาร เป็นต้น พร้อมกับการติดตาม ประเมินผลโครงการและตลอดถึงการแนะนำ วิธีในการกำจัดขยะ ทำให้ชาวบ้านมีแรงกระตุ้น และมีความตระหนักต่อการคัดแยกขยะ ที่มีความจำเป็นที่ทุกคนต้องร่วมมือกันคัดแยกกันทิ้ง

2.2 ด้านความเพียงพอของงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า งบประมาณที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนโครงการยังคงน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินกิจกรรม ซึ่งชุมชนได้นำวิธิตดแบบพึ่งตนเองคือการดำเนินกิจกรรม ขยะออมบุญ โดยให้ชาวบ้านนำขยะมารวมกันขายแล้วนำเงินที่ได้ไว้เป็นกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของชุมชน ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถทำให้ชุมชน มีเงินกองกลางเพื่อทำกิจกรรมบางกิจกรรมได้

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation)

3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์เปิดโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า การประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้รับทราบกันอย่างทั่วถึง ได้มีการออกประชาคม การเชิญแกนนำชาวบ้านมาอบรมให้ความรู้เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหขยะ และวิธีการกำจัดร่วมกัน ซึ่งจากการที่นำแกนนำมาอบรมแล้วให้แกนนำไปทดลองทำการคัดแยกแล้วให้กระจายลงสู่ชุมชน หรือเพื่อนบ้านละแวกใกล้เคียงทำให้ชุมชนมีความเข้าใจ รับรู้ และร่วมมือในการคัดแยกขยะต้นทางเป็นอย่างดี จาก 1 ชุมชนหมู่บ้านต้นแบบ เริ่มขยายเป็น 6 ชุมชน ซึ่งเป็นการขยายผลในการดำเนินกิจกรรมจากการศึกษาและดูงานจากชุมชนต้นแบบ

3.2 ด้านการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการให้ชุมชนและหน่วยงานบูรณาการได้เข้าใจอย่างชัดเจนนั้นพบว่า มีการประสานงานกันในชุมชนค่อนข้างชัดเจน จากการดำเนินกิจกรรมการติดตามการดำเนินงาน ทำให้ทราบถึงปัญหาและมีการหาทางแก้ไขร่วมกัน มีการอยากศึกษาหาความรู้ใหม่ๆเสมอ ซึ่งทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนเช่น การประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้จากขยะที่ได้รับความร่วมมือจากการศึกษาจากโรงเรียน หรือ กศน.อำเภอสูงเม่น เพื่อให้เข้ามาให้ความรู้

3.3 ด้านกระบวนการคัดเลือกตัวแทนชุมชน ที่มีคุณสมบัติและมีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปางพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า จากการดำเนินงานที่ผ่านมาใช้ แกนนำ อสม.เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนในการดำเนินกิจกรรมและยังมีการร่วมมือจากผู้นำท้องที่และคณะกรรมการในชุมชนให้เข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทำให้กิจกรรมการจัดการขยะในชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมที่ยั่งยืนและชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ด้วยตนเอง

3.4 ด้านการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปางพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอ สูงเม่น จังหวัดแพร่ การประเมินด้านนี้เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยพบว่า ชุมชนบ้านปางพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ได้มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเริ่มจากการประชุมเพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาชุมชนร่วมกัน เสนอกิจกรรมโครงการเข้าบรรจุในแผนของ อบต.โดยผ่านการประชุมประชาคมเสนอความต้องการในชุมชน เขียนโครงการ และสมาชิก อบต. เป็นผู้ประสานงานนำโครงการเข้าบรรจุในแผนของ อบต. โดยมีกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการ 3 ลักษณะคือ 1. กิจกรรมที่ทำได้เอง 2. กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน 3. กิจกรรมที่ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น มีรายละเอียดจากผลการประเมินดังนี้

3.4.1 ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้นอกพื้นที่ชุมชน

ผลการประเมินพบว่า การศึกษาดูงานครั้งที่ 1 จากชุมชนต้นแบบการจัดการขยะ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ ที่จังหวัดลำปาง เพื่อที่จะได้นำความรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง การศึกษาดูงานครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบสาเหตุว่า เมื่อได้ศึกษาดูงานกลับมาแล้ว ได้เว้นช่วงเวลาในการนำไปปฏิบัติงาน เพราะช่วงนั้นประชาชนในพื้นที่เข้าสู่ฤดูกาลเกษตรกรรม จึงได้ไปศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ที่จังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งหลังจากการพาไปศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ทำให้แกนนำและสมาชิกเริ่มมีความรู้และเริ่มมีความสนใจในการคัดแยกขยะมากขึ้น

3.4.2 การณรงค์คัดแยกขยะต้นทางในครัวเรือน

ผลการประเมินพบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานมีความเหมาะสม เพราะเป็นการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปางพร้าว ตั้งแต่เริ่มต้นการสร้างความรู้ความตระหนักร่วมกันถึงปัญหาขยะ การคิดแก้ไขปัญหาร่วมกันผลดำเนินงานพบว่า ขยะในชุมชนเริ่มลดลงโดย วัดจากที่เริ่มจากการดำเนินกิจกรรม เก็บขยะได้ต่อครั้งละ 120 กิโลต่อ 1 สัปดาห์ และหลังจากช่วงดำเนินกิจกรรม พบว่า ปริมาณขยะลดลงเหลือเพียง 60 กิโลกรัมต่อ 1 สัปดาห์ เพราะมีการนำขยะที่คัดแยกมาแปรรูปได้หลากหลายวิธี เช่น การนำขยะ อินทรีย์มาทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในการเกษตรเพื่อลดต้นทุนในการผลิต การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างเรียบง่าย เพราะชาวบ้านให้ความร่วมมืออีกทั้งทุกฝ่ายยังมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จึงทำให้กิจกรรมดำเนินการไม่ติดขัด แม้ว่า ในช่วงเริ่มต้นกิจกรรม จะค่อนข้างยากเพราะชาวบ้านมองว่า ขยะเป็นสิ่งสกปรก จึงต้อง

สร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน และผู้นำชุมชนและทีมเจ้าหน้าที่ ได้มีการวางแผนกิจกรรมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการแนะนำฟังความคิดเห็น และช่วยกันแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ กระทั่งทำให้กิจกรรมที่คิดว่า ยากดั่งกล่าว หายไป และชาวบ้านได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและให้ความร่วมมือ แต่ขณะเดียวกันผลจากการสนทนากลุ่มกลับพบเสียงสะท้อนว่า ชุมชนบ้านปงพร้าวมีกิจกรรมเยอะเพิ่มขึ้น ทำให้ชาวบ้านเริ่มมีความล่าในการทำกิจกรรม อีกทั้งเจ้าหน้าที่ มีภาระงานที่หลากหลาย จึงเสนอให้ทำกิจกรรมที่เป็นหลักสำคัญของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมคือการลดปริมาณขยะในชุมชนก็พอ

3.4.3 กิจกรรม ขยะฮอมบุญ

ผลการประเมินพบว่า บ้านปงพร้าวมีกิจกรรมการรวมกลุ่มนำขยะรีไซเคิลที่ได้คัดแยกจากครัวเรือน เพื่อเป็น “ขยะฮอมบุญบ้านปงพร้าว” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเป็นเงินกองกลาง ในการจัดสวัสดิการชุมชน เช่น การออกเยี่ยมผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง ผลการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินผลการดำเนินกิจกรรม พบว่าการดำเนินงานในช่วงแรกไม่ประสบผล เพราะชาวบ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ จึงไม่ให้ความร่วมมือ จำนวนปริมาณขยะที่นำมา มีน้อย และที่สำคัญก็คือ ไม่มีการคัดแยกขยะแต่มีการนำมาพร้อมกับขยะเปียก ซึ่งกลิ่นเหม็นทำให้คณะกรรมการมีความลำบากในการดำเนินกิจกรรม แต่ต่อมาก็ได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และส่งผลให้การนำขยะมาอมได้รับความสะดวกขึ้นและพบว่า ผลจากปรับกิจกรรม จึงทำให้ชาวบ้านมาร่วมกิจกรรมมากขึ้น ก่อเกิดความสามัคคีในชุมชน ชุมชนมีกองทุนมีเงินกองกลางมากขึ้น ปัจจุบัน “ขยะฮอมบุญบ้านปงพร้าว” มีเงินในบัญชีกลุ่มจำนวน 20,000 บาท จากการดำเนินกิจกรรมมาครบรอบ 1 ปี ผลการประเมินกิจกรรมจึงสะท้อนให้เห็นว่า ชุมชนบ้านปงพร้าวมีการใช้ทรัพยากรที่เป็นทุนชุมชนได้อย่างคุ้มค่า กิจกรรมดังกล่าวนี้ได้แสดงถึงภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน ประการที่สำคัญการตั้งชื่อ “กองทุนฮอมบุญ” ดังกล่าว พบว่า ทำให้เกิดทัศนคติที่มองเรื่อง “คุณค่า” มากกว่าการมองเรื่อง มูลค่า หรือกำไร ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมกองทุนขยะฮอมบุญบ้านปงพร้าวด้วยเช่นกัน

4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation)

4.1 ด้านความรู้และทักษะในสื่อสารในการถ่ายทอดความรู้ ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้นำมีภาวะที่ดี มีการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอที่จะได้นำเอาความรู้มาพัฒนาต่อยอดและปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในรูปแบบของการประชุม การประชุม การรับฟังข้อเสนอแนะของชาวบ้าน เพื่อที่จะได้เรียนรู้และนำปัญหาวิเคราะห์และหาทางแก้ไขร่วมกับคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

4.2 ด้านผลจากการเข้าร่วมโครงการ บริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า การขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นมีกลไกในการขับเคลื่อนที่ดีขึ้น

เกิดหมู่บ้านชุมชนต้นแบบและยังสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังชุมชนอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียง ได้เข้ามาศึกษาดูงาน
ทั้งยังเป็นการตอบสนองของนโยบายของรัฐบาลเรื่องของการแก้ไขปัญหาขยะ

4.3 ชุมชนมีระบบการวางแผนงานการบริหารจัดการขยะในชุมชนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยพบว่า
หลังจากมีการดำเนินโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และเข้ามามี
ส่วนร่วมแล้ว เกิดความเข้มแข็งในชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้เอง เป็นการ
สร้างความร่วมมือการมีส่วนร่วมในชุมชน ให้คนในชุมชนรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมการ
คัดแยกขยะที่ผ่านมานั้นสะท้อนให้เห็นว่า ขยะในชุมชนลดปริมาณลงมาก จนเหลือขยะที่นำไปกำจัด
น้อย พื้นที่ในชุมชนสะอาดสภาพสิ่งแวดล้อมดี ไม่มีเศษขยะเรี่ยราดตามท้องถนน คนในชุมชนมี
สุขภาพดีอากาศบริสุทธิ์ โดยกิจกรรมนี้ แกนนำชาวบ้านปงพร้าวได้ตกลงกับองค์การบริหารส่วน
ตำบลร่อนงาว่า จะร่วมกันผลักดันการลดปริมาณขยะลงอย่างต่อเนื่อง และอนาคตจะขอคืนเก็บถัง
ขยะในพื้นที่ บ้านปงพร้าวทั้งหมดด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการประเมินเรื่อง โครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว
ตำบลร่อนงา อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context evaluation)

ผลการประเมินพบว่าโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน
ปงพร้าวมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพราะในชุมชนมีการเผาขยะในหมู่บ้านทำให้ส่ง
กลิ่นเหม็น มีขยะตามถนนหนทาง ชาวบ้านบางกลุ่มทิ้งขยะไม่ถูกที่ ขาดความต่อเนื่องของการรณรงค์
สร้างจิตสำนึกด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม และ การดำเนินโครงการดังกล่าว ได้มีความสอดคล้อง
กับนโยบายในเรื่องของการสร้างชุมชนหมู่บ้านต้นแบบในเรื่องของการจัดการขยะ ตามหลัก
3 ประชาธิรัฐโดยองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนงา ได้ใช้พื้นที่หมู่บ้านปงพร้าวเป็นหมู่บ้าน
ชุมชนต้นแบบ เรื่องการคัดแยกขยะต้นทาง ในระดับครัวเรือน ผลการประเมินครั้งนี้สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของบุญสม ศรีศักดิ์ (2547 , หน้า 88-90) ได้ศึกษา การประเมินโครงการหมู่บ้านคนดี
ศรีสุพรรณของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การประเมินผลรูปแบบจำลองของชิป เมืองค์ประกอบด้าน
สภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต จากการประเมินจากผู้นำ
ท้องถิ่น/หมู่บ้าน ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก
ความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการ ความจำเป็นและ
ความคาดหวังของสังคมและผลกระทบจากสังคมที่มีต่อโครงการมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า(Input evaluation)

ผลการประเมินพบว่า

2.3 ด้านความเพียงพอของงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า งบประมาณที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนโครงการยังคงน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินกิจกรรม ซึ่งชุมชนได้นำวิธีคิดแบบพึ่งตนเองคือการดำเนินกิจกรรม ขยะออมบุญ โดยให้ชาวบ้านนำขยะมารวมกันขายแล้วนำเงินที่ได้ไว้เป็นกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของชุมชน ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถทำให้ชุมชน มีเงินกองกลางเพื่อทำกิจกรรมบางกิจกรรมได้ซึ่งขณะนี้หลังเริ่มมีกิจกรรมขยะออมบุญทำให้หมู่บ้านปงพร้าวมีเงินไว้เป็นกองกลาง 20000 บาท ผลการประเมินครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ใช้แผนปฏิบัติการ LA 21 ระดับท้องถิ่น (Local Agenda 21) โดยให้ชุมชนรวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมถอดบทเรียน และติดตามประเมินผล และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาต่อยอด ก่อให้เกิดพหุภาคีเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างสมดุลใน 3 มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หากชุมชนบ้านปงพร้าว ต้องการให้กิจกรรมสามารถยกระดับให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยอาศัยความสามารถที่มีอยู่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ร่วมถอดบทเรียนและสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาต่อยอด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนต้นแบบเพื่อให้ขยายผลแก่ชุมชนอื่นๆต่อไป

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation)

ผลการประเมินพบว่า การศึกษาดูงานครั้งที่ 1 จากชุมชนต้นแบบการคัดแยกขยะ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ ที่จังหวัดลำปาง เพื่อที่จะได้นำความรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง การศึกษาดูงานครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบสาเหตุว่า เมื่อได้ศึกษาดูงานกลับมาแล้ว ได้เว้นช่วงเวลาในการนำไปปฏิบัติงาน เพราะช่วงนั้นประชาชนในพื้นที่เข้าสู่ฤดูกาลเกษตรกรรม จึงได้ไปศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ที่จังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งหลังจากการพาไปศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ทำให้แกนนำและสมาชิกเริ่มมีความรู้และเริ่มมีความสนใจในการคัดแยกขยะมากขึ้น ผลการประเมินครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1996, หน้า 20 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 16) อธิบายแนวคิดใน การตัดสินใจเพื่อการเปลี่ยนแปลง แก้ไขกิจกรรมบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้เกิดดุลยภาพภายในองค์การให้เป็นไปโดยปกติ และเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้องค์การดีขึ้น(Incremental) คือทำให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมี คณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญแก้ไข แนะนำ ให้ความรู้และนำเทคนิคใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้น จึงเห็นได้ว่า การศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ได้เกิดการเรียนรู้เพื่อหาข้อบกพร่องของการ

ดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้นของชุมชนนั่นเอง

ผลการประเมินพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ชุมชนมีกิจกรรมการรวมกลุ่มนำขยะรีไซเคิลที่ได้คัดแยกจากครัวเรือนที่เด่นชัดในการสะท้อนการมีส่วนร่วมคือ “ขยะฮอมบุญบ้านปงพร้าว” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเป็นเงินกองกลาง ในการจัดสวัสดิการชุมชน เช่น การออกเยี่ยมผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง ผลการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า การดำเนินงานในช่วงแรกไม่ประสบผล เพราะชาวบ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ จึงไม่ให้ความร่วมมือ จำนวนปริมาณขยะที่นำมา มีน้อย และที่สำคัญก็คือ ไม่มีการคัดแยกขยะ แต่มีการนำมาพร้อมกับขยะเปียก ซึ่งกลืนเหม็นทำให้คณะกรรมการมีความลำบากในการดำเนินกิจกรรม แต่ต่อมาได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และส่งผลให้การนำขยะมาฮอม ได้รับความสะดวกขึ้น ประการที่สำคัญการตั้งชื่อ “กองทุนฮอมบุญ” ดังกล่าว พบว่า ทำให้เกิดทัศนคติที่มองเรื่อง “คุณค่า” มากกว่าการมองเรื่อง มูลค่า หรือกำไร ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมกองทุนขยะฮอมบุญบ้านปงพร้าว ด้วยเช่นกัน ผลการประเมินครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเพื่อให้ทุกกลุ่มปรัชญาศาสตร์การพัฒนาใหม่ที่เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อผนึกกำลังกันระหว่างภาครัฐและประชาชน ตลอดจนมุ่งพัฒนาความสามารถของประชาชนให้มีความเชื่อมั่นในการพึ่งพาตนเอง (Self Confidence) ดังที่ บำเพ็ญ เขียวหวาน(2551, หน้า 43)กล่าวว่า การพัฒนาปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ (Paradigm shift) ซึ่ง “กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา” (New Development Paradigm) เป็นกระบวนความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำงานด้วยกันและเป็นกระบวนความคิดที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว มีปัจจัยสำคัญคือ ชุมชนมีความตระหนักร่วมกันรับผิดชอบ แทนการให้รัฐหรือองค์กรท้องถิ่นมาแก้ไขปัญหาให้ตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ “การพึ่งตนเอง” ของชุมชนอันเป็นเป้าประสงค์ของการพัฒนาอย่างแท้จริง

4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation)

ผลการประเมินพบว่า ด้านผลจากการเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ตำบลร่องกาศ อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ชุมชนมีระบบการวางแผนงานการบริหารจัดการขยะในชุมชนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยพบว่า หลังจากมีการดำเนินโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว เกิดความเข้มแข็งในชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้เอง เป็นการสร้างความร่วมมือการมีส่วนร่วมในชุมชน ให้คนในชุมชนรักษาสິงแวดล้อม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะที่ผ่านมานั้นสะท้อนให้เห็นว่า

ขยะในชุมชนลดปริมาณลงมาก จนเหลือขยะที่นำไปกำจัดน้อย พื้นที่ในชุมชนสะอาดสภาพสิ่งแวดล้อมดี ไม่มีเศษขยะเรี่ยราดตามท้องถนน คนในชุมชนมีสุขภาพดีอากาศบริสุทธิ์ โดยกิจกรรมนี้ แกนนำชาวบ้านปงพร้าวได้ตกลงกับองค์การบริหารส่วนตำบลร้องกาศว่า จะร่วมกันผลักดันการลดปริมาณขยะลงอย่างต่อเนื่อง และอนาคตจะขอคืนเก็บถังขยะในพื้นที่ บ้านปงพร้าวทั้งหมดด้วย ผลการประเมินครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องหลักการ 3 Rs เป็นหลักการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง คือ Reduce ลดการใช้ คือลดการใช้ควบคุมการใช้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ลดปริมาณการผลิตขยะจากการบริโภคน้อยลง Reuse ใช้ซ้ำ คือการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือนำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า และ Recycle การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดในส่วนของต้นทางที่จะมีการจัดทำระบบการเก็บขนให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การจัดการขยะปลายทางที่มีประสิทธิภาพ คงเหลือนำไปกำจัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ(Sanitary Landfills)ในปริมาณที่น้อยลง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการประเมินพบว่า งบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงพร้าว ท้องค้การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนโครงการ ยังคงน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้งิจกรรมมีความต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลร้องกาศ ควรจัดทำแผนงบประมาณเพื่อบรรจุในแผนงบประมาณพร้อมกับมีการวางแผนงานด้านบุคลากรเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนได้พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ผลจากการประเมินพบว่า การศึกษาดูงานมีกรณีปัญหาความไม่ต่อเนื่องของกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นในกิจกรรมพัฒนาด้านอื่นๆ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลร้องกาศ จึงควรมีคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญแก้ไข แนะนำ ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และไม่ทิ้งช่วงกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินการต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลจากการประเมินพบว่า ชุมชนบ้านปงพร้าว ได้มีดำเนินกิจกรรมครบรอบ 1 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น แกนนำชุมชนควรมีการถอดบทเรียนและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยอาศัยความสามารถที่มีอยู่จากการดำเนินงานที่ผ่านมายกระดับกิจกรรมชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนต้นแบบและขยายผลแก่ชุมชนอื่นๆต่อไป

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.เคล็ดลับในการจัดการขยะ.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ท้องถิ่น,2560.

สุวิมล ติรกานันท์.การประเมินโครงการแนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่6. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย,2548.

บำเพ็ญ เขียวหวาน. การวิจัยชุมชนและการวางแผนพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.2551.

บุญสม ศรีศักดิ์. การประเมินโครงการหมู่บ้านคนดีศรีสุพรรณของจังหวัดสุพรรณบุรี.วิทยานิพนธ์
หลักสูตร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและการประเมินผลการศึกษา) :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2547.

พลสวัสดิ์ นาทองคำ.การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาล
ตำบลร่องคา อำเภอร่องคา จังหวัดกาฬสินธุ์.การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยสารคาม,2550

วิสูตรจิระดำเกิง. การบริหารโครงการสำหรับผู้บริหาร.พิมพ์ครั้งที่ 3กรุงเทพฯ 2552 :
วรรณกวีการพิมพ์.

ปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

นครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

FACTORS AFFECTING PEOPLE'S DECISION IN SELECTION OF LOCAL LEADERS IN NAKHONCHUM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUANG DISTRICT KAMPHAENG PHET PROVINCE.

ธนภุต เลื่องปุย* ปริยานุช พรหมภาสิต

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*E-mail : tanakrit.luangpui@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรโดยทำการศึกษากับประชากรผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 395 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ยทางสถิติจัดกลุ่มความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และใช้ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน อาชีพ และความสนใจในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

Abstract

The purpose of this research was to study the factors affecting people's decision in selection of local leaders in Nakhonchum Subdistrict Administrative Organization, Muang District Kamphaeng Phet Province. The samples consisted of 395 eligible voters in Nakhonchum Subdistrict Administrative Organization, Muang District Kamphaeng Phet Province. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using standard deviation, frequency, percentage and One-way ANOVA. The results revealed that

1. The people with different genders, ages and education did not have different factors affecting decision in selection of local leaders.

2. The people with different monthly income, occupation and informational interest have different factors affecting decision in selection of local leaders.

Keywords: Decision in selection of local leaders in Nakhonchum Subdistrict Administrative Organization, Muang District Kamphaeng Phet Province.

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นจึงถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (basic democracy) ที่สำคัญการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นเหมือนสถาบันการฝึกหัดให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Participant political culture) ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองและตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยได้รับการปรับปรุงแก้ไขมาตลอดจน พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้มีการแก้ไขกฎหมายการปกครองท้องถิ่น 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติเทศบาล และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล สาระสำคัญในการแก้พระราชบัญญัติดังกล่าวคือการเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นทั้ง 3 ระดับ ให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรแยกออกจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งทำให้คณะผู้บริหารมีเอกภาพในการบริหารจัดการองค์กรมากขึ้นไม่ต้องอยู่ภายใต้การครอบงำของฝ่ายนิติบัญญัติอีกต่อไป จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยและมีความจำเป็นสำหรับการปกครองในระดับต่าง ๆ (จักรพันธ์ มิตรผักแว่น, 2549) กล่าวคือการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเป็นกระบวนการเลือกสรร

ทางการเมืองประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะทำการเลือกบุคคลเพื่อที่จะไปทำหน้าที่ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นแทนตนและเป็นการให้ประชาชนได้มีโอกาสในการสรรหาตัวแทนของตนโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการสนับสนุนการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

จังหวัดกำแพงเพชรมีการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร 1 แห่ง เทศบาลจำนวน 25 แห่ง (แยกเป็นเทศบาลเมืองจำนวน 3 แห่งเทศบาลตำบล 22 แห่ง) องค์การบริหารส่วนตำบล 64 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลนครชุมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2539 เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีสภาพพื้นที่แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ในการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือในเขตการปกครองเดียวกันมีการแบ่งเป็นเขตชุมชนเมืองคือเป็นลักษณะที่เป็นเขตย่านการค้าที่อยู่อาศัยหนาแน่นเป็นชุมชนเมือง มีร้านค้าอาคารพาณิชย์และโรงแรมรีสอร์ทที่พักบ้านเช่า และอีกลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรมหรือชุมชนชนบทที่มีสภาพบ้านเรือนอาศัยกระจายเป็นกลุ่ม ๆ มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุมมีพื้นที่ 65 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 40,625 ไร่ มีหมู่บ้านอยู่ในความดูแลและให้บริการสาธารณะ 11 หมู่บ้าน มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 22 คน ภารกิจในการจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้ประสานผลประโยชน์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร, มิถุนายน พ.ศ. 2556)

การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2555 องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 1 คน สมาชิกสภาตำบลนครชุมจำนวน 22 คน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 7,911 คน แยกเป็นชาย 3,660 คน หญิง 4,240 คน มีผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้นจำนวน 5,042 คน คิดเป็น 63.73 % แบ่งเป็นชาย 2,448 คน คิดเป็น 30.94 % หญิง 2,594 คน คิดเป็น 32.79 % บัตรดี 4,725 ใบ คิดเป็น 93.71 % บัตรเสีย 176 ใบ คิดเป็น 3.49 % ไม่ประสงค์ลงคะแนน 141 คน คิดเป็น 2.80 % (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจังหวัดกำแพงเพชร, 26 กันยายน พ.ศ.2555) องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีผู้เสนอตัวสมัครเข้ารับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 3 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้เสนอตัวสมัครรับการเลือกตั้งทั้ง 11 หมู่บ้านจำนวน 50 คน

จากผลการเลือกตั้งดังกล่าวมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลในการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของตนเองโดยเปรียบเทียบปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ การติดตามข่าวสารของบ้านเมืองและสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจในการเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษารายได้ อาชีพ การติดตามข่าวสารบ้านเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรตามข้อมูลคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดกำแพงเพชร. ปี พ.ศ.2559 ทั้ง 11 หมู่บ้านจำนวน 7,911 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครีช์และมอร์แกน (อ้างถึงขึ้นศรีสวัสดิ์, 2546) เทียบได้เท่ากับประชากร 7,911/ 395 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)

มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และความสนใจข่าวสารบ้านเมือง โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยการตัดสินใจ ได้แก่คุณลักษณะตัวผู้สมัคร นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น รูปแบบการหาเสียง อิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ การเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครที่ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีระดับสภาพความเป็นจริงตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะการให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยแทนค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ได้เท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าเป็นสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้จริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่จัดเก็บจากประชากรกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัย

การวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 212 คน และเพศชายจำนวน 183 คน มีอายุช่วง 31 – 40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า/ปวช/ปวส อนุปริญญา มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 9,100 – 20,000 บาท โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/เอกชน รองลงมาคือค้าขายและพบว่าส่วนใหญ่จะมีความสนใจในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองโดยติดตามบ้างไม่ติดตามบ้างมากที่สุดมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.1 ด้านคุณลักษณะตัวผู้นำ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้นำที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ยอมรับของประชาชน รองลงมา คือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปสามารถบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่นที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องนำเสนอนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนและครอบคลุมทุกๆ ด้านและผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ประปา ไฟฟ้า ฯลฯ) ของท้องถิ่นที่ชัดเจน

1.2 ด้านรูปแบบการหาเสียง พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด คือ การใช้รถประชาสัมพันธ์หาเสียงเป็นการกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสนใจและใส่ใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ การสัญญาว่าจะทำตามนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการตัดสินใจ

1.3 ด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุดคือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับพรรคการเมืองมีผลในการลงคะแนนเสียงรับเลือกตั้ง รองลงมา คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างมีการสนับสนุนกันและกันกับพรรคการเมืองที่เมื่อผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งจึงได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างเต็มที่

1.4 ด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัคร พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครส่วนใหญ่จะเข้าไปทำความเข้าใจในนโยบายการบริหารจัดการในองค์กรปกครองท้องถิ่นหลังได้รับการเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ การเข้าถึงตัวประชาชนของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะสร้างความสนิทสนมและเกิดความเข้าใจในการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเข้าไปทำงานในองค์กรปกครองท้องถิ่น

2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกันผลการศึกษา พบว่า

2.1 ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกันโดยจะ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะพิจารณาปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น และด้านอิทธิพลพรรคการเมืองในพื้นที่อันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกันโดย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกันจะพิจารณาปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น ด้านรูปแบบการหาเสียง และด้านอิทธิพลพรรคการเมืองในพื้นที่อันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองที่แตกต่างกันจะพิจารณาด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น ด้านรูปแบบการหาเสียง ด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ และด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครแตกต่างกันในการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

1. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ด้านคุณลักษณะตัวผู้นำ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้นำที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ยอมรับของประชาชน รองลงมา คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปสามารถบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งนี้เนื่องจากความซื่อสัตย์สุจริตของผู้นำท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนต้องการให้เป็นผู้บริหาร เพราะผู้นำที่มีความซื่อสัตย์จะเป็นผู้นำที่ไม่คดโกง และสามารถนำงบประมาณที่ได้รับมาบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชุมชนได้อย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา (ธนภรณ์ ว่องไว, 2547) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติที่ดีมี

ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของผู้สมัคร นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ(ชาญณรงค์
ปราณีจิตต์, 2543) ที่กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่ประนีประนอมข้อพิพาทหรือผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องมีความ
ประพฤติดี อยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบสัมมาอาชีพ ไม่ทำตัวเหลวไหล ต้องเป็น
ผู้มีอุปนิสัยสุขุมเยือกเย็น หนักแน่นและมั่นคงการรู้หลักเจรจา ต้องมีปียาวจา คือ กล่าววาจาสุภาพ
แสนหวาน คำพูดนั้นมีเหตุผล มีหลักฐานอ้างอิงหรือมีหลักวิชา มีประโยชน์ และประกอบด้วยความ
ยุติธรรม

ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่นที่
ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องนำเสนอนโยบายการพัฒนา
ท้องถิ่นให้ชัดเจนและครอบคลุมทุก ๆ ด้านและผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีวิสัยทัศน์การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐาน (ถนน ประปา ไฟฟ้า ฯลฯ) ของท้องถิ่นที่ชัดเจนซึ่งการที่ผู้นำมีความสามารถในการนำเสนอ
นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนและครอบคลุมทุก ๆ ด้าน ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสามารถใน
การบริหารจัดการของผู้นำในการบริหารพัฒนาชุมชน ดังที่ (จักรพันธ์ มิตรผัดแว่น, 2549) กล่าวว่า
การเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครอง โดยในการพิจารณาเลือกผู้ปกครองนั้น
แนวนโยบายที่ผู้ปกครองเสนอ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกผู้นำที่มีความเหมาะสมกับการบริหาร
จัดการชุมชนหรือประเทศชาติ

ด้านรูปแบบการหาเสียง พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงที่ประชาชนใช้พิจารณา
ตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือ การใช้รถประชาสัมพันธ์หาเสียงเป็นการกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิ
ลงคะแนนเลือกตั้งสนใจและใส่ใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ การสัญญาว่าจะทำตาม
นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการตัดสินใจ
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชาญณรงค์ ทัพภฤกษ์, 2557) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ.2557 ที่พบว่า
การรณรงค์ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากที่สุด คือ การใช้รถช่วยโฆษณาหาเสียง
นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษา
เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า
การรณรงค์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน มากที่สุด คือ การใช้รถโฆษณาหาเสียงอย่างทั่วถึง

ด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองใน
พื้นที่ที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
นครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่
ใกล้ชิดกับพรรคการเมืองมีผลในการลงคะแนนเสียงรับเลือกตั้ง รองลงมา คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างมี

การสนับสนุนกันและกันกับพรรคการเมืองที่เมื่อผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งจึงได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ด้านสื่อบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ สื่อบุคคลที่เป็นนักการเมืองในท้องถิ่น รองลงมา คือ สื่อบุคคลที่เป็นผู้กว้างขวางในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้าน (นิพนธ์ ปัญญา, 2551) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำในชุมชน เป็นต้น

ด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัคร พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครที่ประชาชนใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด คือ การเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครส่วนใหญ่จะเข้าไปทำความเข้าใจในนโยบายการบริหารจัดการในองค์กรปกครองท้องถิ่นหลังได้รับการเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ การเข้าถึงตัวประชาชนของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะสร้างความสนิทสนม และเกิดความเข้าใจในการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเข้าไปทำงานในองค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า การลงพื้นที่พบประชาชนเพื่ออธิบายนโยบายการทำงานต่าง ๆ ที่มีความน่าสนใจและชัดเจน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีในระดับมาก

2. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกันผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เพศ อายุ และระดับการศึกษาจะสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ด้านคุณสมบัติผู้สมัคร ด้านนโยบายผู้สมัคร ด้านกลุ่มการเมืองของผู้สมัคร ด้านสื่อการรณรงค์ และด้านสื่อบุคคลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญญฤทธิ์ โชคดีมพร, 2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตรารัต อำเภอมะนัง จังหวัดตรัง ที่ผลการศึกษาพบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตรารัต อำเภอมะนัง จังหวัดตรัง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเพศที่แตกต่าง

มีการรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่ออย่างเท่าเทียม จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทวีจิตร พัฒนชนะ และคณะ, 2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ที่ผลการศึกษา พบว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กันกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าอายุไม่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกตั้งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนทุกวัยได้รับสื่อที่เหมือนกันจึงทำให้เกิดการรับรู้ที่เหมือนกัน

2. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน โดยจะพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะพิจารณาปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น และด้านอิทธิพลพรรคการเมืองในพื้นที่ในการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมชาย วุฒิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาล นครนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร, 2556) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่า รายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อาจจะได้รับผลจากนโยบายของผู้สมัครแตกต่างกันจึงทำให้มีความคิดเห็นที่ต่างกันออกไป

3. ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีปัจจัยการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกันโดย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกันจะพิจารณาปัจจัยด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น ด้านรูปแบบการหาเสียง และด้านอิทธิพลพรรคการเมืองในพื้นที่ในการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมชาย วุฒิมลวิทยา, 2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมชาย กลิ่นบัวแก้ว และคณะ, 2553) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา พบว่า อาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา เพราะอาชีพที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่าง

อาจเนื่องมาจากการกำหนดนโยบายของผู้สมัครที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนบางกลุ่ม อาชีพเท่านั้น

4. ประชาชนที่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองที่แตกต่างกัน จะพิจารณาปัจจัย ด้านคุณลักษณะตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายในการบริหารท้องถิ่น ด้านรูปแบบการหาเสียง ด้านอิทธิพลของพรรคการเมืองในพื้นที่ และด้านการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครในการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากความสนใจที่ต่างกัน ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเชื่อ ทศนคติเกี่ยวกับเรื่องของการเมืองที่แตกต่างกัน จึงส่งผลทำให้ประชาชนมีการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่ต่างกัน ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความสำนึกในหน้าที่พลเมืองทางสังคมครอบครัวและคุณลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (พรนค์พิเชฐ แห่งหน และคณะ,2542) กล่าวว่า ความสนใจทางการเมืองยิ่งมากก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านนโยบายที่ครอบคลุม และการเข้าหาประชาชนเพื่อชี้แจงนโยบายมีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำของประชาชน ดังนั้นสิ่งสำคัญของการรณรงค์การเลือกตั้ง คือ ผู้สมัครจะต้องมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจนและครอบคลุมกลุ่มประชาชนในทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นคนที่มีอาชีพ มีการศึกษา มีความสนใจทางการเมืองที่แตกต่างกัน

2. การรณรงค์การเลือกตั้งที่มีผลและเข้าถึงประชาชนมากที่สุด คือ การใช้รถประชาสัมพันธ์หาเสียง นอกจากนี้จึงควรมีการใช้สื่อที่หลากหลายทุกช่องทางเพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

3. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อศึกษาถึงเหตุผลเชิงลึกที่ประชาชนใช้อะไรเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ปริยานุช พรหมภาสิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย และคณะกรรมการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อาจารย์ประจำวิชา แลอาจารย์พิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดี ตลอดจนให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยอบรมเลี้ยงดู สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยด้วยความรัก และปรารถนาดีเสมอมา รวมทั้งเพื่อน พี่น้องทุกท่านที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ แนะนำคำแนะนาที่ดี

เสมอมา คุณค่า และประโยชน์ของการวิจัยเฉพาะบุคคลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธุ์ มิตรผัดแว่น. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2548. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ;ม.ป.ท.
- ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์. (2543). การพัฒนาชุมชนกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ชาญณรงค์ ทักษิณ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก
- ขึ้น ศรีสวัสดิ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น. อุบลราชธานี. สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทวีจิตร พัฒนชนะและคณะ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งเทศมนตรีเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก
- ธนกรณ์ ว่องไว. (2547). การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิพนธ์ ปัญญา (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฟ้าว จ. เชียงใหม่. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พรงค์พิเชฐ แห่งหนและคณะ. (2557). การพัฒนาองค์ประกอบตัวชี้วัดและแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนในการจัดการศึกษานอกระบบระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมชาย วุฒิพิมลวิทยา. (2559). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนคร
นนทบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจังหวัดกำแพงเพชร. (2555). ข้อมูลการเลือกตั้ง.
สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/kamphaengphet/more_news.php.

องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. (2556). **ข้อมูลพื้นฐาน**. สืบค้น
จาก <http://www.nakhonchum-kpp.go.th/condition>.

องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. (2559). **ข้อมูลประชากร**. สืบค้น
จาก <http://www.nakhonchum-kpp.go.th/condition>.

**ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการ
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก**

**The Factor Contributing to the Success of Narcotics Suppression of
Border Patrol Police Sub Division 31, Phitsanulok**

ภาณุวัฒน์ วงษ์วิจิตร(Phanuwat Wongwijit)^{1*} วงศกร เจียมเผ่า(Wongsakorn Jiamphao)²

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*mapleng24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่ได้จากการกำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane จำนวน 283 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One Way ANOVA จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ทั้งหมด 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านขวัญและกำลังใจ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านนโยบายการทำงานตามลำดับ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกัน ส่วน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด พบว่า จากปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านนโยบายการทำงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ ปัจจัยที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จะขาดการตระหนักถึงไม่ได้ นั่นก็คือ พลังของประชาชนและชุมชน ที่นับว่าเป็นหัวใจหลักในการนำมาซึ่งความสำเร็จ โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือเพื่อศึกษาสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการติดตามผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันกับประชาชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน และติดตามผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กระบวนการประเมินสถานะความเข้มแข็งของหมู่บ้านให้ปลอดจากยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ปัจจัย, ความสำเร็จ, การปราบปรามยาเสพติด

Abstract

This research aims to study the successful level of Narcotics Suppression of Border Patrol police Sub Division 31, to compare the successful factors of Narcotics Suppression classified by personal status and to find the way to develop factors for the success of Narcotics Suppression of Border Patrol police Sub Division 3. The samples were 283 selected police in Border Patrol police Sub Division 31 using a formula of Taro Yamane. The data were collected by using the questionnaire and analyzed by mean, standard deviation, t-test and One way ANOVA.

The research findings revealed that:

1. The successful level of Narcotics Suppression in 5 facets found that overall was at the highest level. When considering by each facet, it was found that the highest is the support from the working unit in their duty performance; secondly were the moral support, Commander's roles in their duty performance, ability in their duty performance and working policy respectively.

2. The comparison on the factors to the success of Narcotics Suppression in 5 facets classified by personal status, it revealed that age, rank, age of being in service and salary resulted to the successful factors of Narcotics Suppression

differently ;whereas, marital status, level of education of Border Patrol police Sub Division 31 had no significant difference at 0.05 level.

3. The developed model for successful factors of Narcotics Suppression revealed that 5 factors whether they were the basic ability in performing their duty, the support from the working unit in their duty performance, Commander's roles in their duty performance, working policy, moral support all effect to success of their duty performance; however, the Border Patrol police Sub Division 31 had to realize was that the community power which is the key point to success especially the cooperation of finding narcotics situation in the area. Moreover, the development of community participation and monitoring the narcotics prevention in community by collecting and analyzing the results with inhabitants, institutes and associated instituted with all dimensions including learning process, community participation development, the follow up of narcotics prevention by evaluating the community strength for the concrete drug free community.

Keywords: Factor to the Success, Narcotics Suppression

บทนำ

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยถือว่าเป็นปัญหาหลักของชาติและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆและเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยจึงควรที่จะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งในปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยจึงทำให้ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นในวัยไหนก็ตามล้วนที่จะสามารถเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ทั้งสิ้น โดยต้นตอของยาเสพติดที่มีอยู่ในไทยอย่างแพร่หลายนั้นล้วนแล้วเป็นการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านที่ทำการผลิตยาเสพติดชนิดต่างๆแล้วทำการขนและลำเลียงเข้าทางช่องทางต่างๆตามแนวชายแดนของประเทศไทยกับประเทศที่ผลิตยาเสพติดประเภทนั้นๆ ซึ่งภูมิภาคของประเทศไทยนั้นมีประเทศที่ติดต่อก็คือประเทศลาว เมียนมา มาเลเซีย หากดูจากภูมิประเทศ ประเทศไทยแนวชายแดนค่อนข้างยาวติดกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีช่องทางเข้าออกกระหว่างประเทศต่างๆ ได้โดยมีทั้งช่องทางหลักและช่องทางธรรมชาติ กลุ่มผู้ค้า ยาเสพติดได้ใช้ช่องทางต่างๆเหล่านี้ในการขนส่ง ลำเลียงยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสู่ประเทศไทย ประเทศเมียนมาสถานการณ์ภายในยังคงมีความซับซ้อนของปัญหาเป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาทางการเมืองแม้ว่าจะมีกระบวนการในการพยายามสร้างสันติกับรัฐบาลเมียนมา เช่น กลุ่มกองกำลังโกกั้ง กลุ่มกองกำลังว้า ได้ปฏิเสธการเข้าร่วมเจรจา สันติภาพกับรัฐบาลเมียนมา และยังคงสู้รบกับรัฐบาลเมียนมาอย่างต่อเนื่อง จนกลุ่มน้อยทั้งหลาย

เหล่านี้จึงต้องผลิตและค้ายาเสพติดเพื่อหารายได้มาเสริมกองกำลังทั้งคน อาวุธ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างที่จำเป็นในการสู้รบ

จะเห็นได้ว่า ในห้วงเวลาที่ผ่านมากการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามายังภายในประเทศไทยพบว่าทิศทางการขนส่งลำเลียงยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการขนส่ง จากที่เคยใช้เส้นทางการลำเลียงเข้ามาภายในประเทศไทยทางภาคเหนือเป็นหลักสำหรับยาเสพติดประเภท ยาบ้า ไอซ์ ปัจจุบันการขนส่งลำเลียงยาเสพติดได้ปรับเปลี่ยนทิศทางการขนส่งลำเลียงมาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น เส้นทางการขนส่งลำเลียงยาเสพติดจากสามเหลี่ยมทองคำ ผ่านมาตามลำน้ำโขงฝั่งประเทศลาวเข้าประเทศไทยทางตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปกติถือเป็นเส้นทางการขนส่งกัญชาเป็นหลัก แต่ระยะหลังมานี้เริ่มมีการลำเลียงผ่านมาทางช่องทางเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นอย่างสำคัญ โดยเฉพาะพื้นที่แนวชายแดน

ตำรวจตระเวนชายแดน ในฐานะที่มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องและดูแลพื้นที่จังหวัดที่ติดกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน การดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวตำรวจตระเวนชายแดนจึงต้องมีการกวาดล้างยาเสพติดที่แอบลักลอบเข้ามาตามช่องทางต่างๆ เข้ามาในประเทศไทยไปด้วย สิ่งผิดกฎหมายทุกประเภทที่จะถูกลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ซึ่งตำรวจตระเวนชายแดนนั้นมีความสามารถปฏิบัติงานได้หลายรูปแบบเนื่องจากพื้นที่ตามแนวชายแดนมีความทุรกันดารห่างไกลจากความเจริญขาดการพัฒนาอย่างที่ควร ตำรวจตระเวนชายแดนจึงมีบทบาทเข้าไปพัฒนาความเป็นอยู่ในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นตำรวจตระเวนชายแดนจึงมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างพลเรือน รวมไปถึงสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยจากผู้ไม่หวังดีในการก่ออาชญากรรมในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างตำรวจ และเฝ้าดูแลความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนได้อย่างทหาร ในคนเดียว ทั้งนี้เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนได้ถูกกำหนดให้จัดตั้งขึ้นโดยมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) สามารถทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างตำรวจ 2) สามารถทำหน้าที่ปกป้องชาติและราชบัลลังก์ได้เยี่ยงทหาร 3) สามารถพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างข้าราชการพลเรือน (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2546 : ได้รับพระบรมมี 50 ปี ตชด.)

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีพื้นที่ติดแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านและมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาหรือแม้แต่กระทั่งพื้นที่ส่วนในที่ตั้งของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีปัญหาเรื่องยาเสพติดมากอยู่พอสมควร นอกเหนือจากการป้องกันแนวชายแดนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จึงเล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวที่ควรต้องมีการทำงานเชิงรุกในการปราบปรามยาเสพติดให้ลดลงจึงมีความจำเป็นที่ต้องทำการปราบปรามให้ลดลงหรือให้หมดสิ้นไปจากพื้นที่จึงต้องเป็นหน่วยงานที่ต้องทำการปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปด้วยเช่นกัน

ดังนั้น งานปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่มีลักษณะปฏิบัติการพิเศษจะต้องใช้ความรู้ ประสบการณ์ความชำนาญ ในปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติการต้องมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ เริ่มต้นด้วยการมีไหวพริบปฏิภาณในการสืบหาข่าวการซื้อขายยาเสพติด มีความรวดเร็วในการรับรู้ข่าวสาร รอบคอบ กล้าหาญอดทนในการเข้าจับกลุ่มผู้ต้องหา ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ เพราะมีปัจจัยในด้านต่างๆ ทั้งปัจจัยภายในหน่วยงานและปัจจัยภายนอกหน่วยงาน เช่น ปัจจัยด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา ด้านขวัญกำลังใจ ด้านวิทยาการตำรวจ ด้านข่าว และด้านสายลับ จนสามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมายมาดำเนินคดีได้เป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการยังพบปัญหาที่เป็นอุปสรรค ซึ่งเกิดจากการวางแผนงานรวมไปถึงความสามารถในการสืบสวนด้านการข่าว ความน่าเชื่อถือของข่าวกรอง จึงทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินปราบปรามยาเสพติดและการจับตัวผู้กระทำความผิดไม่มีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ในฐานะผู้วิจัยที่เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติด เห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 เพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้ คือ

1. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ
2. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ทั้ง 5 ด้าน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย
4. ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของของครอนบาค (Cronbach, 1990) แล้วนำมาทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการตำรวจในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ซึ่งแสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อถือได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 ระดับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

โดยเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวทางของเบสท์ (Best: 1978) ซึ่งมีเกณฑ์การวัดระดับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามกระบวนการต่างๆ ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ทำการจัดส่งแบบสอบถามและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทั้งหมดจำนวน 283 ชุด

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม

5. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และสถิติเชิงอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistic) รวมถึงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ตัวแปรอิสระ ด้านลักษณะส่วนบุคคล ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยใช้สถิติอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการกองกำกับการตำรวจตระเวนที่ 31 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้คือ ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จ ทั้งหมด 5 ด้าน ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านนโยบายการทำงาน และด้านขวัญและกำลังใจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จำนวน 964 นาย ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย โดยใช้ตารางของยามานะ (Taro Yamane, 1973) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 283 นาย แบ่งเป็น นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร 78 นาย ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน 205 นาย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นได้แก่ ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ได้แก่ ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านนโยบายการทำงาน และด้านขวัญและกำลังใจ

ผลที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ในการการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อไป
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนฝ่ายปฏิบัติการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม ดังนี้ คือ การสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.02 สถานภาพสมรสที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 87.98 ระดับการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ปวส./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 69.7 ระดับชั้นยศที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ตำรวจชั้นประทวน คิดเป็นร้อยละ 72.4 อายุราชการที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 10,000 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.3

**ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการ
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน ดังตาราง พบว่า**

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่	4.49	.63	มาก
2. การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่	4.56	.67	มากที่สุด
3. บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่	4.51	.65	มากที่สุด
4. ด้านนโยบายการทำงาน	4.47	.61	มาก
5. ด้านขวัญและกำลังใจ	4.53	.62	มากที่สุด
รวม	4.51	.60	มากที่สุด

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .67) และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านขวัญและกำลังใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .62) บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .65) ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .63) และด้านนโยบายการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .61) ส่วนผลรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และรองลงมาตามลำดับ คือ ท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติด ท่านมีความเชี่ยวชาญการใช้อาวุธและยุทธวิธีในการปราบปรามยาเสพติด ท่านมีความรู้และข้อมูลอย่างเพียงพอในพื้นที่ ที่ได้รับผิดชอบ ท่านได้รับการฝึกซ้อมและทดสอบสมรรถภาพร่างกาย เพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ และท่านมีความกระตือรือร้น สนใจหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ในการปฏิบัติหน้าที่ และรองลงมาตามลำดับ คือ ได้รับการสนับสนุนอาวุธประจำกายในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ปืนเล็กยาว M4-A1 M16 เป็นต้น ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เสื้อเกราะกันกระสุน เสื้อสะท้อนแสง เป็นต้น ได้รับการสนับสนุนเงินพิเศษ เช่น รางวัลนำจับ

เบี้ยเลี้ยง เป็นต้น เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ ได้รับการสนับสนุนยานพาหนะที่มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจต่างๆอย่างเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนกำลังพล เมื่อมีการร้องขอ และได้รับการสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารอย่างเพียงพอ เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เป็นต้น

ด้านบทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บังคับบัญชามีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการปกครองบังคับบัญชา และรองลงมาตามลำดับ คือ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้ ผู้บังคับบัญชาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ในคดีที่สำคัญด้วยตนเอง ผู้บังคับบัญชามีความสามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการสั่งการ ให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้วางแผนไว้ และยอมรับฟังความคิดเห็น เมื่อท่านมีข้อเสนอแนะ

ด้านนโยบายการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ได้ตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน และรองลงมาตามลำดับ คือ หน่วยงาน ได้กำหนดผู้ปฏิบัติหน้าที่และสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน รัฐบาลมีการกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้ชัดเจน หน่วยงาน ได้มีการกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้ชัดเจน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงาน และรัฐบาลได้กำหนดหน้าที่ แนวทางมาตรการและนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน

ด้านขวัญและกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในอาชีพ และรองลงมาตามลำดับ คือ การได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรม การได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน ประชาชน และสังคม ผู้บังคับบัญชาให้โอกาสและมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถเฉพาะบุคคล การได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาเมื่อเสร็จภารกิจ ได้รับการสนับสนุนกำลังพล เมื่อมีการร้องขอ ผู้บังคับบัญชาให้ความเป็นธรรมเมื่อถูกร้องเรียนหรือกลั่นแกล้งจากการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาให้เกียรติและเห็นความสำคัญตามตำแหน่งหน้าที่ และการได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม เมื่อปฏิบัติภารกิจนอกหน่วยงาน เช่น ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ เป็นต้น

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ ตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพ ส่วนบุคคล พบว่า

3.1 ปัจจัยด้านอายุ พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD อายุของของข้าราชการ
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการ
ปราบปรามยาเสพติด มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ

31-40 ปี กับ 51-60 ปี

51-60 ปี กับ 31-40 ปี และกับ 41-50 ปี โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD สถานภาพ
สมรสของของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มี
ต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ระดับ
การศึกษาของของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05

3.4 ปัจจัยด้านระดับขั้นยศ พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ระดับขั้นยศของ
ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จ
ในการปราบปรามยาเสพติด มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ขั้นประทวน กับ สัญญาบัตรกับขั้นประทวน
โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 ปัจจัยด้านอายุราชการ พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD อายุราชการ ของ
ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จ
ในการปราบปรามยาเสพติด มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ

6-10 ปี กับ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

11-15 ปี กับ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

16-20 ปี กับ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

มากกว่า 20 ปีขึ้นไป กับ 6-10 ปี กับ 11-15 ปี และกับ 16-20 ปี โดยมีความ
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.6 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD รายได้
เฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย
ที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ

10,000-20,000 บาท กับ 25,001-30,000 บาท
25,001-30,000 บาท กับ 10,000-20,000 บาท และกับมากกว่า 30,000 บาท
ขึ้นไป
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป กับ 25,001-30,000 บาท โดยมีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของ ข้าราชการ
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. วิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวน ชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน พบว่า

จากผลของการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ และรองลงมาตามลำดับ
คือ ด้านขวัญและกำลังใจ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถพื้นฐาน
ในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านนโยบายการทำงาน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการ
ปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก นั่นก็คือ
การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการตระหนักถึงแนวทางการปฏิบัติงาน
ของข้าราชการตำรวจ ในฐานะที่ข้าราชการตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย มีภารกิจและหน้าที่
ซึ่งจะต้องสัมผัสและใกล้ชิดประชาชนโดยตรง มีผลทั้งในทางที่เป็นคุณและโทษกับประชาชน
หากข้าราชการตำรวจดำรงตนในความยุติธรรม สมกับการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ประชาชนย่อมเกิด
ความรัก ความศรัทธา และเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ อันจะนำมาซึ่งการให้ความร่วมมือ
ยอมรับและมีส่วนร่วมสนับสนุนภารกิจต่างๆ ของตำรวจให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้
ในประเด็น การปราบปรามยาเสพติด ก็นับว่าเป็นอีกหนึ่งภารกิจหรือหน้าที่ความรับผิดชอบ
ที่สำคัญยิ่ง ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน โดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม
ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้

1. เชื่อมงัดกับการบังคับใช้กฎหมายและสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปราม
ผู้ค้า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและ
เป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมือง และเจ้าหน้าที่
ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน
ที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

2. ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวดและเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

3. สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

4. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกันนี้รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัด และฟื้นฟูการฝึกอบรมด้านอาชีพและการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่างทั่วถึง เพื่อให้ ผู้เสพยาสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

ดังนั้น ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จึงมิได้มุ่งเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่งเป็นสำคัญ หากแต่เป็นการตระหนักถึงปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดอย่างรอบด้าน ดังจะเห็นได้จากผลของงานวิจัยรายชื่อของแต่ละด้าน ที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ได้แสดงทัศนะต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ดังนี้

ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และรองลงมาตามลำดับ คือ ท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตำรวจตระเวนชายแดน ที่ว่า ตำรวจตระเวนชายแดน เป็นตำรวจหน่วยเดียวที่ไม่เหมือนตำรวจหน่วยอื่น เพราะเป็นทั้งพลเรือน ตำรวจ และทหาร ในคนๆ เดียวที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งนี้เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนได้ถูกกำหนดให้จัดตั้งขึ้นโดยมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. สามารถทำหน้าที่พิทักษ์รับใช้ประชาชนได้อย่างตำรวจ
2. สามารถทำหน้าที่ปกป้องชาติและราชบัลลังก์ได้เยี่ยงทหาร

3. สามารถพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างพลเรือนและสามารถปฏิบัติภารกิจได้ทุกสภาพลมฟ้าอากาศ ในทุกสภาพภูมิประเทศและในทุกเวลา นอกจากนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนยังเป็นตำรวจหน่วยหนึ่งที่มีเกียรติประวัติที่ดั่งาม สามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย นับแต่สถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐบาลทุกรัฐบาล หน่วยงานต่างๆ ทั้งพลเรือน ตำรวจและทหาร รวมทั้งประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในเมืองและชนบท ทั้งนี้เพราะตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ทำงานเพื่อชาติ เพื่อประชาชนและเพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ในการปฏิบัติหน้าที่ และรองลงมาตามลำดับ คือ ได้รับการสนับสนุนอาวุธประจำกายในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ปืนเล็กยาว M4-A1 M16 เป็นต้น ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับแนวคิดของฟูลซุซ สังก์รุ่ง เรื่องภาวะผู้นำและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จนั้น มีปัจจัยสำคัญดังนี้คือ ปัจจัยภายในหน่วยงาน โดยเฉพาะ “กำลังพล” ดังที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2547) ได้กล่าวถึงกำลังพลไว้อย่างน่าสนใจว่า การบริหารงานบุคคลหรือกำลังพลนั้น เป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในทุกกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานที่มีความรับผิดชอบการบริหารงานบุคคลหรือกำลังพล นั้น อาจเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป แต่หน้าที่รับผิดชอบนั้นคล้ายคลึงกัน โดยสรุปแล้วมี 3 ประการ คือ

ประการแรกได้แก่ การแสวงหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงสุดเข้ามาสู่หน่วยงาน

ประการที่สองได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคคลที่มีอยู่แล้ว ให้มีความสามารถยิ่งขึ้น

ประการที่สาม ได้แก่ การวางแผนกำลังพลทำให้บุคคลได้ใช้ความสามารถของตน ปฏิบัติงานโดยเต็มกำลังความสามารถ เกิดประโยชน์กับหน่วยงานมากที่สุด ทั้งนี้ ยังหมายความว่า รวมถึงการ การสนับสนุนงบประมาณ ค่าใช้จ่าย การสนับสนุนอาวุธประจำกาย ในการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน การรับสมัครเลือกสรร บรรจุแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน การฝึกอบรม วินัย สวัสดิการ การออกจากราชการรวมถึงการจูงใจและขวัญในการทำงานด้วย

ด้านบทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บังคับบัญชามีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการปกครองบังคับบัญชา และรองลงมาตามลำดับ คือ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับแนวคิดของเฮนรี ฟาร์โย (Henri Fayol) ที่ได้อธิบายถึง กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารที่ประกอบด้วยหน้าที่ (Functions) ซึ่งผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะต้องมีคุณลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงาน และประสบการณ์ต่างๆ ทางการบริหาร 14 ประการ ดังนี้คือ 1) หลักที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) หลักการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว 3) หลักการมีจุดมุ่งหมายร่วมงาน 4) หลักการชำระไว้ซึ่งสายงาน 5) หลักการแบ่งงานกันทำ 6) หลักการมีระเบียบวินัย 7) หลักการถือประโยชน์ร่วมกัน 8) หลักการให้ประโยชน์ตอบแทน 9) หลักการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง 10) หลักการมีระเบียบเรียบร้อย 11) หลักของความเสมอภาค 12) หลักการมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน 13) หลักของความคิตรีเริ่ม และ 14) คือหลักความสามัคคี เป็นต้น

โดย เฮนรี ฟาร์โย มีความเชื่อว่าถ้าหากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาได้มีการจัดการด้านที่เกี่ยวกับบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ อย่างถูกต้องแล้ว ก็จะเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้

ด้านนโยบายการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ได้ตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน และรองลงมาตามลำดับ คือ หน่วยงาน ได้กำหนดผู้ปฏิบัติหน้าที่และสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาเสพติดในทกมิตี ดังนี้

1. มุ่งเน้นการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกระดับ โดยให้มีการซักถาม สืบสวนขยายผลจับกุมเครือข่ายผู้ร่วมขบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดทุกราย ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

2. ดำเนินการตามมาตรการสมคบ มาตรการทางทรัพย์สิน ทั้งการยึดทรัพย์ และการฟอกเงินกับผู้เกี่ยวข้องกบยาเสพติดตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อทำลายเส้นทางทางการเงินของเครือข่ายขบวนการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด

3. จัดระบบการเร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมบุคคลตามหมายจับในคดียาเสพติด โดยให้มอบหมายข้าราชการตำรวจสืบสวนติดตามจับกุมตามหมายจับแต่ละหมายให้ชัดเจน และให้ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแลและติดตามความคืบหน้าทุกระยะ

4. มุ่งเน้นการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงขนส่งยาเสพติดจากพื้นที่ตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันไม่ให้มีการลำเลียงยาเสพติดเข้าไปในพื้นที่ชั้นใน หรือแหล่งชุมชน รวมทั้งสถานศึกษาต่างๆ

5. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรม โครงการด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการต่างๆ เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด และไม่ให้มีผู้เสพรายใหม่เกิดขึ้น

6. เสริมสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศไทย

7. ดำเนินการทั้งทางอาญา ทางวินัย และทางปกครองกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัวพันกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

ด้านขวัญและกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในอาชีพ และรองลงมาตามลำดับ คือ การได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรม กล่าวได้ว่า การมีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในอาชีพ และการได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรม นับว่าเป็นแรงจูงใจในการทำงานอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคคลทำงานด้วยความมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีสองปัจจัย (Two

Factor Theory of Motivation) ของเฟรชเดอริค เฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 44 – 115 อ้างถึงใน บุญเลิศ สิริภทรวณิช, 2541) ที่ได้สรุปไว้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานดังนี้ คือ

1. เกี่ยวกับความสำเร็จของงาน (Achievement) กล่าวคือ การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและการแสดงสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ส่งผลให้เห็นผลงานของบุคคล
2. การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา กลุ่มเพื่อน บุคคลในหน่วยงาน หรือจากบุคคลอื่นโดยทั่วไป ซึ่งการยอมรับนี้อาจจะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย
3. ลักษณะของงาน (Work Itself) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลที่มีต่อลักษณะของงาน เช่น อาจจะเป็นงานประจำหรืองานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นงานที่ง่ายหรือยากเกินไป
4. ความรับผิดชอบในงาน (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่
5. โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (Advancement) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะ หรือตำแหน่งของบุคคลในองค์กร โดยมีการเพิ่มงานในความรับผิดชอบมากขึ้นสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลทำงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า

อายุ ระดับชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ที่แตกต่างกัน ส่วน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันอาจมีผลและไม่มีผลต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด แต่ทั้งนี้ ความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จะเกิดผลเชิงประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรมได้ ต่างก็ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ หลายๆ ปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยด้านตัวบุคคลที่นับว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนซึ่งแน่นอนว่า สิ่งสำคัญที่ตัวบุคคลจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นภายใต้จิตสำนึกและจิตวิญญาณนั้นก็คือ ความคิด ความเชื่อ และความจงรักภักดีที่มีต่อองค์กรหรือวิชาชีพของตน ดังจะสอดคล้องกับ ค่านิยมสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ว่า ความคิดหรือความเชื่อร่วมกันขององค์กรซึ่งได้รับการพิจารณาแล้วว่า

มีคุณค่า มีประโยชน์ ถูกต้องเหมาะสม ดีงาม สมควรประกาศไว้เพื่อกำกับให้บุคลากร ในองค์กร ยึดถือและประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อก่อให้เกิดคุณูปการและประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วมและ ประเทศชาติ ดังนี้

1. สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน ของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป
2. สุจริตเป็นธรรม (Overall Fairness) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เสมอภาคเที่ยงธรรมสามารถตรวจสอบได้
3. ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Oriented) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ดำรงต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ทั้งอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน
4. บริการด้วยใจ (Service Mind) หมายถึง การมีจิตสำนึกและให้บริการประชาชนด้วยความ เต็มใจอย่างเท่าเทียมกัน

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 พบว่า

จากปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ บทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านนโยบายการทำงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ ปัจจัยที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จะขาดการตระหนักถึงไม่ได้ นั่นก็คือพลัง ของประชาชนและชุมชน ที่นับว่าเป็นหัวใจหลักในการนำมาซึ่งความสำเร็จ โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือเพื่อศึกษาสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการติดตามผลการ ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันกับประชาชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชน และติดตามผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กระบวนการประเมินสถานะความ เข้มแข็งของหมู่บ้านให้ปลอดจากยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดของ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับ ผลรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า

ด้านความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ รายชื่อที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดที่ควรตระหนักและใส่ใจต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดคือ ประเด็นการมีความกระตือรือร้น สนใจหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ รายชื่อที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดที่ควรตระหนักและใส่ใจต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดคือ ประเด็นการได้รับการสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารอย่างเพียงพอ เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เป็นต้น

ด้านบทบาทของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติหน้าที่ รายชื่อที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดที่ควรตระหนักและใส่ใจต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดคือ ประเด็นการยอมรับฟังความคิดเห็น เมื่อมีข้อเสนอแนะต่างๆ

ด้านนโยบายการทำงาน รายชื่อที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดที่ควรตระหนักและใส่ใจต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดคือ ประเด็นที่รัฐบาลควรมีการกำหนดหน้าที่ แนวทางมาตรการและนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน

ด้านขวัญและกำลังใจ รายชื่อที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดที่ควรตระหนักและใส่ใจต่อปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดคือ ประเด็นการได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม เมื่อปฏิบัติภารกิจนอกหน่วยงาน เช่น ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ เป็นต้น

ซึ่งผลรายชื่อของแต่ละด้านที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดนั้น สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดที่สำคัญ ต่างต้องอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่แนวทางและความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับบทบาทของตำรวจ เพื่อให้เห็นถึงปัจจัยเชิงลึกที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจ

2. ควรมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดในมิติอื่น อาทิเช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรอื่น ที่จะส่งผลกับประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.วงศ์กร เจียมเผ่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า และกรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี นับเป็นพระคุณอย่างสูงสำหรับผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. (2546). *ได้รั้มพระบารมี 50 ปี ตชด.* กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2547). *ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564.* ธันวาคม 2547.

Best. (1978). *Developmentally Appropriate Curriculum: Best practices in early childhood education.* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing.* 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.

Herzberg. (1959). *The Motivation to Work.* 2nd ed. New York: John Willy & Sons.

Fayol, Henri. (1916). *General and Industrial.* (online). Available: <http://apinant.aru.ac.th>.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* 3rdEd.New York.Harper and Row Publications.

ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย Key Success Factors Of Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District , Chiang Rai Province

กรปภา จันทาพูน*

สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

*Corresponding author. E-mail: chal121@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยสุ่มจากผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จำนวนประชากรตัวอย่าง 50 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 46 - 55 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 15,000 บาท มีเงินลงทุน ต่ำกว่า 300,000 บาท และมีที่ตั้งร้านเป็นของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ด้านการเงิน รองลงมา คือ ด้านส่วนประสมทางการตลาด และต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินงาน โดยสามารถสรุปเป็นรายด้านดังนี้

1) ด้านการดำเนินงาน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการ ร้านโชห่วย ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ร้านของท่านมีการวางแผนในการซื้อสินค้ามาจัดจำหน่ายในร้านค้า รองลงมา คือ ร้านของท่านมีสินค้าคงคลังอย่างพอเพียง และต่ำสุด คือ ร้านของท่านสามารถจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าถึงที่เสมอ และมีการตกแต่งร้านตามเทศกาลต่าง ๆ

2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด พบว่าปัจจัยที่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ ร้านโชห่วย ด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านมีการลดราคาสินค้าให้กับลูกค้าเป็นประจำ รองลงมา คือ ท่านมีการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง และต่ำสุด คือ ท่าเลที่ตั้งมีความสะดวกสบาย

3) ด้านการเงิน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ถ้าเงินทุนในการทำธุรกิจน้อยจะทำให้ไม่มีสินค้ามาขายลูกค้าจะน้อยลง รองลงมา คือ เงินทุนที่ใช้ในการทำธุรกิจมาจากการกู้ยืม และต่ำสุด คือ ท่านมีการจัดทำระบบบัญชีด้วยตนเอง และท่านมีเงินทุนในการทำธุรกิจเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

คำสำคัญ : ปัจจัย , ความสำเร็จ , ผู้ประกอบการ , ร้านค้าโชห่วย

Abstract

This research aims to: 1) to study the Key Success factors Of Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District, Chiang Rai Province. This study used questionnaires As a tool to collect data in this study using a simple random from Entrepreneurs (Chohuay) in Phan district number of samples 50 used in the analysis were percentage, average. And standard deviation.

The research found that the analysis of data for Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District, Chiang Rai Province. Most were female, aged 46-55 years, marital status, education level, junior. Time in business for 10 years and the average monthly income of over 15,000 baht to 300,000 baht, lower investments and a store that is your own.

The research found that Analyzes the Key Success Factors Of Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District, Chiang Rai Province. The overall level of participation in high level considering the item was found. The level of participation was high all the information, including financial, followed by the marketing mix and the lowest operational. Which can be summarized as follows.

1) Operations Factors that influence the Key Success Factors Of Entrepreneurs (Chohuay). The overall level Considering it was found that the factors that influence the Key Success Factors of Entrepreneurs (Chohuay) Phan District, Chiang Rai Province. At a high level all include you are planning to purchase goods from supplier to shop, followed by the store's inventory sufficiently and the lowest is your store can ship goods to customers. As always and the refurbishment of stores under various outlandish.

2) The marketing mix. The Key Success Factors of Entrepreneurs (Chohuay) marketing mix. The overall level Considering it was found that the factors that

influence the the Key Success Factors of Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District, Chiang Rai Province.

3) Financial Factors that influence the Key Success Factors of Entrepreneurs (Chohuay) finances were at a high level. Considering it was found that the factors that influence the Key Success Factors of Entrepreneurs (Chohuay) In Phan District, Chiang Rai Province. In many deals, including if the funds do less would make no products to sell customers less, followed by the capital used in the business of borrowing and the minimum you are prepared. Accounting manual and have the capital to do business is growing all the time.

Keywords : Factor , Success , Entrepreneur , Chohuay

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบันที่มีภาวะวิกฤตอยู่ในขณะนี้ ทำให้การดำเนินธุรกิจประสบปัญหา และส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ โดยอัตโนมัติ ขาดความต่อเนื่อง เกิดการชะลอตัวหรือถึงขั้นยกเลิกกิจการไป แต่กลุ่มที่สามารถ ดำเนินธุรกิจอยู่ได้ก็พยายามหาหนทางเพื่อที่จะอยู่ในระบบให้ได้ และเป็นการรักษาระดับความเชื่อมั่นของประเทศได้ อีกทางหนึ่งด้วย มนุษย์ได้เริ่มรู้จักการจับจ่ายใช้สอย ซึ่งได้มีการพัฒนามาจากการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน (Barter System) ในอดีตมนุษย์ยังไม่มีสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงใช้สิ่งของหรืออาหารของผู้อื่น ซึ่งมีความต้องการตรงกันและพึงพอใจที่จะแลกเปลี่ยนกันทั้งสองฝ่ายแต่ในบางครั้งความต้องการในการแลกเปลี่ยนอาจไม่ตรงกัน หรือเกิดความไม่เป็นธรรมในการแลกเปลี่ยน มนุษย์จึงหาสิ่งที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนคือเงินตรา เพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการซื้อขาย ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ร้านโชห่วย) เป็นแหล่งเชื่อมโยงและกระจายสินค้าขั้นสุดท้ายจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กันแบบสังคมไทย เพราะร้านค้าปลีกจะเป็นร้านค้าขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในชุมชนขายสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมีรูปแบบการดำเนินงานแบบครอบครัว ใช้เงินลงทุนค่อนข้างน้อย การบริหารจัดการไม่ซับซ้อน ธุรกิจค้าปลีกในเมืองไทยจึงพัฒนาอย่างต่อเนื่องในอดีตรูปแบบการค้าเป็นเพียงร้านค้าห้องแถวที่รู้จักในนาม ร้านขายของชำหรือร้านโชห่วย เน้นการขายสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพในชีวิตประจำวัน เช่น ข้าวสาร น้ำปลา น้ำตาล สบู่ ยาสีฟัน เป็นต้น ร้านขายของชำถือเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจส่วนรวมเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นร้านค้าที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้บริโภคมากที่สุด จนกระทั่งการลงทุนจากธุรกิจการค้าสมัยใหม่ ที่มีการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามามีบทบาทและแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดในอัตราที่สูง มีการขยายเพิ่มขึ้นเป็นพันสาขาในเวลาไม่กี่ปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ซึ่งเป็นผู้ประกอบการในชุมชนได้รับความเดือดร้อนจนกระทั่งเลิกกิจการจากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อทราบถึง วิธีการ กระบวนการ ความสำเร็จ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การปรับตัวของผู้ประกอบการร้านโชห่วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
- 2.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประชากร คือ ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รวมทั้งสิ้น 50 ราย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มจากผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ รูปแบบกิจการ แจกแจงความถี่ และเสนอผลการวิจัยเป็นคำร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ต่อปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการเงิน ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสร้างแบบวัดความคิดเห็นของ (Likertscale เป็นมาตราส่วนประมาณค่า) โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการร้านโชห่วย
แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการร้านโชห่วย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการร้านโชห่วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	15	30.00
1.2 หญิง	35	70.00
รวม	50	100.00
2. อายุ		
2.1 25 - 35 ปี	1	2.00
2.2 36 - 45 ปี	14	28.00
2.3 46 - 55 ปี	25	50.00
2.4 56 - 65 ปี	10	20.00
รวม	50	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	7	14.00
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	21	42.00
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	18	36.00
3.4 อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	2	4.00
3.5 ปริญญาตรี	2	4.00
รวม	50	100.00
4. ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ		
4.1 1 - 3 ปี	2	4.00
4.2 4 - 6 ปี	6	12.00
4.3 7 - 10 ปี	20	40.00
4.4 10 ปีขึ้นไป	22	44.00
รวม	50	100.00

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการร้านโชห่วย (ต่อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5.1 10,001 - 15,000 บาท	13	26.00
5.2 มากกว่า 15,000 บาท	37	74.00
รวม	50	100.00
6. เงินลงทุน		
6.1.ต่ำกว่า 300,000 บาท	43	86.00
6.2. 300,001 - 600,000 บาท	7	14.00
รวม	50	100.00
7. ที่ตั้งร้านปัจจุบัน		
7.1. เป็นของตนเอง	39	78.00
7.2. เป็นที่เช่า	11	22.00
รวม	50	100.00

จากตาราง 1 แสดงผลลักษณะทางประชากรศาสตร์ สรุปได้ว่าพบว่าผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 42.00 ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง มากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีเงินลงทุนต่ำกว่า 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.00 และมีที่ตั้งร้านเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 78.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งตามปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 แสดงผลรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการ
ร้านโซห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ปัจจัยต่อความสำเร็จ	μ	σ	ระดับ ความสำเร็จ
ด้านการดำเนินงาน	4.00	0.37	มาก
ด้านส่วนประสมทางการตลาด	4.02	0.32	มาก
ด้านการเงิน	4.03	0.34	มาก
รวม	4.02	0.25	มาก
ด้านการดำเนินงาน			
1. ร้านของท่านมีการวางแผนในการซื้อสินค้ามาจัดจำหน่ายในร้านค้า	4.14	0.76	มาก
2. ร้านของท่านมีสินค้าคงคลังอย่างพอเพียง	4.10	0.71	มาก
3. ร้านของท่านมีสินค้าที่หลากหลาย	4.06	0.68	มาก
4. ร้านของท่านมีการตรวจเช็คสินค้าคงเหลือเป็นประจำ	4.00	0.78	มาก
5. ร้านของท่านสามารถหาสินค้าได้เองโดยสะดวก	4.06	0.79	มาก
6. ร้านของท่านมีการจัดผังร้านอย่างเป็นหมวดหมู่	3.88	0.85	มาก
7. ร้านของท่านสามารถจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าถึงที่เสมอ	3.86	0.70	มาก
8. มีการตกแต่งร้านตามเทศกาลต่าง ๆ	3.86	0.73	มาก
รวม	4.00	0.37	มาก
ด้านส่วนประสมทางการตลาด			
1. สินค้าที่นำมาจำหน่ายสามารถแยกกลุ่มลูกค้าได้	3.94	0.77	มาก
2. ท่านมีการลงโฆษณาร้านเป็นประจำ	4.06	0.82	มาก
3. ท่านมีการลดราคาสินค้าให้กับลูกค้าเป็นประจำ	4.14	0.73	มาก
4. ท่านมีการให้เครดิตกับลูกค้าเสมอ	4.04	0.88	มาก
5. ท่าเลที่ตั้งมีความสะดวกสบาย	3.92	0.78	มาก
6. ส่วนใหญ่ลูกค้าของท่านเป็นลูกค้าประจำ	4.06	0.87	มาก
7. ท่านมีการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.74	มาก
8. สินค้าที่นำมาจำหน่ายเหมาะสมกับรายได้ของลูกค้า	4.06	0.74	มาก
9. ราคาสินค้าที่จำหน่ายไม่แตกต่างจากคู่แข่ง	4.06	0.71	มาก

ปัจจัยต่อความสำเร็จ (ต่อ)	μ	σ	ระดับ ความสำเร็จ
10. ร้านของท่านมีลูกค้าต่อเนื่องเพราะการบอกปากต่อปาก	3.96	0.78	มาก
11. ท่านกำหนดราคาขายตามต้นทุนสินค้า	3.96	0.81	มาก
รวม	4.03	0.32	มาก
ด้านการเงิน			
1. ท่านมีการสรุปกำไร-ขาดทุนทุกเดือน	4.12	0.77	มาก
2. ท่านมีการควบคุมเงินทุนได้อย่างเหมาะสม	4.20	0.73	มาก
3. เงินทุนที่ใช้ในการทำธุรกิจมาจากการกู้ยืม	4.16	0.58	มาก
4. แหล่งเงินทุนของท่านมาจากคนในครอบครัวและเพื่อนฝูง	4.06	0.68	มาก
5. ท่านไม่ขายเชื่อเพราะกลัวขาดสภาพคล่อง	3.96	0.88	มาก
6. ท่านมีการจัดทำระบบบัญชีด้วยตนเอง	3.82	0.85	มาก
7. ท่านสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในร้านได้	3.94	0.77	มาก
8. ท่านมีเงินทุนในการทำธุรกิจเพิ่มขึ้นตลอดเวลา	3.82	0.77	มาก
9. ท่านทำธุรกิจโดยเน้นกำไรเป็นเป้าหมายหลัก	4.02	0.65	มาก
10. ถ้าเงินทุนในการทำธุรกิจน้อยจะทำให้ไม่มีสินค้ามาขายลูกค้าจะน้อยลง	4.24	0.66	มาก
รวม	4.03	0.34	มาก

จากตาราง 2 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมา คือ ด้านส่วนประสมทางการตลาดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการร้านโชห่วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุ 46 - 55 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 15,000 บาท มีเงินลงทุนต่ำกว่า 300,000 บาท และมีที่ตั้งร้านเป็นของตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ด้านการเงิน รองลงมา คือ ด้านส่วนประสมทางการตลาด และต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินงาน โดยสามารถสรุปเป็นรายด้านดังนี้

1) ด้านการดำเนินงาน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการ ร้านโชห่วย ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ร้านของท่านมีการวางแผนในการซื้อสินค้ามาจัดจำหน่ายในร้านค้า รองลงมา คือ ร้านของท่านมีสินค้าคงคลังอย่างพอเพียง และต่ำสุด คือ ร้านของท่านสามารถจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าถึงที่เสมอ และมีการตกแต่งร้านตามเทศกาลต่าง ๆ

2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ท่านมีการลดราคาสินค้าให้กับลูกค้าเป็นประจำ รองลงมา คือ ท่านมีการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง และต่ำสุด คือ ท่าเลที่ตั้งมีความสะดวกสบาย

3) ด้านการเงิน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ถ้าเงินทุนในการทำธุรกิจน้อยจะทำให้ไม่มีสินค้ามาขายลูกค้าจะน้อยลง รองลงมา คือ เงินทุนที่ใช้ในการทำธุรกิจมาจากการกู้ยืม และต่ำสุด คือ ท่านมีการจัดทำระบบบัญชีด้วยตนเองและท่านมีเงินทุนในการทำธุรกิจเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่มีผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยสามารถสรุป เป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการดำเนินงาน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการ ร้านโชห่วย ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ร้านของท่านมีการวางแผนในการซื้อสินค้ามาจัดจำหน่ายในร้านค้า รองลงมา คือ ร้านของท่านมีสินค้าคงคลังอย่างพอเพียง และต่ำสุด คือ ร้านของท่านสามารถจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าถึงที่เสมอ และมีการตกแต่งร้านตามเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ กิตติพนธ์ (2554) ศึกษาการบริหารจัดการร้านค้าปลีกรายย่อย (โชห่วย) ในท้องถิ่นจากการคุกคามของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ : กรณีศึกษา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการบริหารจัดการร้านค้าปลีกย่อยในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีการวางแผนการขายในรายเดือน/รายปี เนื่องจากคิดว่าเป็นการซื้อมาขายไป ไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่พนักงานภายในร้านอย่างชัดเจน และสอนพนักงานด้วยประสบการณ์จริง

2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ท่านมีการลดราคาสินค้าให้กับลูกค้าเป็นประจำ รองลงมา คือ ท่านมีการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง และต่ำสุด คือ ท่าเลที่ตั้งมีความสะดวกสบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสฬส พิษะเสถียร (2545) ศึกษาการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อแข่งขัน กับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ภาคสนาม โดยการสอบถามจากผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมและผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 500 ราย ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าทางสถิติ คือ ค่า t-test และ F-test ผลการศึกษา พบว่า ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ประเภทดิสเคาน์สโตร์มีผลกระทบต่อยอดขายของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมมากที่สุด ปัญหาที่สำคัญของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือ การขาดแคลนเงินทุน แนวทางการปรับตัวด้านกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อให้สามารถแข่งขันได้กับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ คือ พยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงเพื่อเป็นการลดต้นทุน ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมมากที่สุด คือ ความช่วยเหลือด้านภาษี เช่น ยกเลิกการเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อน หรือ ยกเว้นภาษีบางประเภทให้กับร้านค้าปลีกขนาดเล็กในส่วนของผู้บริโภคมีความ

คิดเห็นต่อแนวทางการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในด้านผลิตภัณฑ์คือ ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของสินค้าที่มีคุณภาพ ด้านราคาผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของความเหมาะสมของราคาสินค้า ด้านทำเลที่ตั้ง ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของความสะดวก คือร้านที่ตั้งอยู่สะดวกที่จะไปซื้อ ด้านการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของป้ายหน้าร้านที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ด้านบริการ ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของการมีสินค้าเพียงพอจำหน่าย และการรับแลก เปลี่ยน คืน สินค้า ด้านการจัดวางสินค้าผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในเรื่องของการจัดแต่งภายในร้านให้สวยงามเป็นระเบียบ สำหรับปัญหาที่สำคัญของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือ การไม่สามารถแข่งขันราคากับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ได้ และความต้องการที่จะให้ภาครัฐช่วยเหลือผู้ประกอบการค้าปลีก แบบดั้งเดิมคือสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม

3) ด้านการเงิน พบว่าปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ด้านการเงินโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ถ้าเงินทุนในการทำธุรกิจน้อยจะทำให้ไม่มีสินค้ามาขายลูกค้าจะน้อยลง รองลงมา คือ เงินทุนที่ใช้ในการทำธุรกิจมาจากการกู้ยืม และต่ำสุด คือ ท่านมีการจัดทำระบบบัญชีด้วยตนเองและท่านมีเงินทุนในการทำธุรกิจเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณราย แสงวิเชียร และคณะ (2530) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการธุรกิจค้าปลีก ประเภทขายของชำในย่านการค้าที่มีประชากรหนาแน่น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยออกแบบ สัมภาษณ์ผู้ค้าปลีก จำนวน 100 ร้านค้าที่อยู่ในย่านการค้าที่มีประชากรหนาแน่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในการจัดการของธุรกิจค้าปลีกประเภทขายของชำในด้านต่างๆ มีดังนี้ ด้านการจัดการการเงิน เงินลงทุนส่วนใหญ่ได้มาจากเงินออม การกู้ และเงินลงทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่ได้มาจากสินเชื่อทางการค้า การจัดสรรเงินทุนลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นการซื้อและเช่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนใหญ่ ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเช่า ค่ารถรับส่งของ ค่าไฟ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าน้ำ และค่าโทรศัพท์ ปัญหาที่พบคือ การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนและไม่ได้รับสินเชื่อจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะการศึกษาคือเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทาง ในการส่งเสริมและพัฒนาความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้ดังนี้

1) ด้านการดำเนินงาน ควรมีการตรวจสอบสินค้าคงเหลือในคลังสินค้า และควรมีการใช้ระบบสั่งซื้อที่ประหยัด เพื่อประหยัดต้นทุนการขนส่งและป้องกันการขาดแคลนสินค้า อีกทั้งเป็นการซื้อสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งจะช่วยลดสินค้าที่ตกค้างอยู่ในคลังสินค้าเป็นเวลานานได้

2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด ควรมีการจัดการส่งเสริมการตลาดในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่นการ ลด แลก แจก แถม เป็นต้น เพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งและดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น

3) ด้านการเงิน ควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของธุรกิจให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจนั้นควรมีการจัดการไปในทิศทาง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1).ควรศึกษากลยุทธ์ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วยโดยภาพรวมภายในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ที่จะนำพาธุรกิจร้านโชห่วยประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2) ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจร้านโชห่วย

3) ควรมีการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างทางธุรกิจกับความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านโชห่วย เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจร้านโชห่วย

เอกสารอ้างอิง

दनัย์ ประดิษฐ์สุวรรณ.(2542).ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการตลาดขายตรงแบบหลายชั้น:กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์สุนัขจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาภรณ์ แสงทอง (2552) การปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ฐานปราณี มาคิ.(2550).การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจร้านสะดวกซื้อในจังหวัดสุรินทร์.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(การบริหารธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

- นิจจารีย์ มีโชติ.(2554).การปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในจังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาการตลาด สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรรณราย แสงวิเชียร และคณะ.(2530).การจัดการธุรกิจค้าปลีกประเภทขายของชำในย่านการค้าที่มีประชากรหนาแน่นในเขตกรุงเทพมหานคร.ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภมรรัตน์ อาชาวรัตน์.(2546).ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการการค้าปลีกต้นไม้ที่ตลาดนัดสวนจตุจักร.สารนิพนธ์ บธ.ม.(การจัดการ).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑิรา คุณะสิทธิ์ศิริ.(2546).ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกสุนัขที่ตลาดนัดสวนจตุจักร.สารนิพนธ์ บธ.ม.(การจัดการ).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชณี เสาร์แก้ว.(2550).ปัญหาและวิธีการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการแข่งขันธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อรอนงค์ กิตติพนธ์ชัย.(2554).การบริหารจัดการร้านค้าปลีกรายย่อย(โชห่วย)ในท้องถิ่นจากการคุกคามของร้านค้าปลีกสมัยใหม่:กรณีศึกษา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เมทินี เชียงแรง.(2551).การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคในการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในเขตจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- โสฬส ทิฆะเสถียร.(2545). การปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อแข่งขันกับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก.